

T

Tail = 1) η διαφορά μεταξύ της μέσης τιμής στις δημοπρασίες του δημοσίου - τιμή έκδοσης και της τελικής διαμορφωθείσας τιμής **2)** στην αγορά repos, ένας διαπραγματευτής δημιουργεί μια ουρά (tail) όταν σκόπιμα συνάπτει ένα reverse repo για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από ότι το repo ελπίζοντας ότι θα πέσουν τα επιτόκια και θα μειωθεί το κόστος του εναπομείναντος τμήματος του reverse repo **3)** τα εναπομένοντα διαθέσιμα μετά την αποπληρωμή ενός χρηματοδοτικού σχεδίου.

Tailor-made banking services = τραπεζικές υπηρεσίες που καλύπτουν συγκεκριμένες και ατομικές ανάγκες του πελάτη, ή άλλως υπηρεσίες κομμένες και ραμμένες στα μέτρα του πελάτη. Πρόκειται για μία νέα τεχνική του private banking η οποία δεν υπακούει σε κλειστό αριθμό (numerus clausus) τραπεζικών προϊόντων, υπηρεσιών και τεχνικών αλλά διαμορφώνει με σχετική ευελιξία το είδος της εξυπηρέτησης αφού εξετάσει τις ανάγκες του συγκεκριμένου πελάτη και τον καλύτερο τρόπο κάλυψής τους.

Takeover = εξαγορά επιχειρήσεων. Η μεταβίβαση του ελέγχου μιας επιχείρησης από μία ομάδα μετόχων σε άλλη. Μπορεί να είναι φιλική, δηλαδή μετά από σύμφωνη γνώμη και των δύο ομάδων (friendly takeover, βλέπε όρο), ή εχθρική (hostile takeover, βλέπε όρο) οπότε αποσκοπεί στην αντικατάσταση της διοικούσας ομάδας που είναι αντίθετη στην εξαγορά μέσω δημόσιας προσφοράς προς τους μετόχους. Η περίπτωση αυτή ισχύει όταν υπάρχει μεγάλη διασπορά μετοχών και η διοικούσα ομάδα ελέγχει την επιχείρηση με ένα ποσοστό π.χ 10%, 20% ή 35%.

TANKAN INDEX = Tankan είναι ο συντετμημένος τίτλος των ιαπωνικών λέξεων **TANKI KEIZAI KANSOKU CHOUSA** που σημαίνει «βραχυπρόθεσμη οικονομική έρευνα των επιχειρήσεων στην Ιαπωνία». Πρόκειται για ένα στατιστικό δείκτη επιχειρηματικής εμπιστοσύνης που καταρτίζεται από την κεντρική τράπεζα της χώρας αυτής (Τράπεζα της Ιαπωνίας, Bank of Japan) και δημοσιεύεται σε τριμηνιαία βάση (Μάρτιο, Ιούνιο, Σεπτέμβριο και Δεκέμβριο).

- Βασίζεται σε απαντήσεις στελεχών κύρια μεγάλων ιαπωνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων αλλά και μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων όπως επίσης και εταιριών του τομέα των υπηρεσιών. Οι ερωτήσεις είναι αφενός κρίσεως όπως π.χ πως βλέπετε τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις αλλά και ποσοτικές όπως π.χ αναφέρατε τις πωλήσεις, τα κέρδη, τον αριθμό των νέων προσλήψεων στην επιχείρησή σας. Ένα ψηφίο πάνω από το μηδέν είναι γενικά θετικό για την οικονομία αν και αυτό που μετρά περισσότερο είναι η πρόβλεψη της συνολικής τάσης της οικονομίας. Η Τράπεζα της Ιαπωνίας δεν εξάγει από το δείκτη προβλέψεις αλλά απλά αθροίζει τα στοιχεία των επιχειρήσεων που απαντούν στο ερωτηματολόγιο αυτής και αφήνει τις κρίσεις στον αναγνώστη.

- Διακρίνουμε: 1) την έρευνα των ιδιωτικών επιχειρήσεων, εξαιρουμένων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Στην έρευνα αυτή συμμετέχουν περίπου 220.000 επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων επιλέγεται ένα δείγμα περίπου 10.000 επιχειρήσεων κατά βιομηχανικό τομέα και κατά μέγεθος Δημοσιεύονται στοιχεία για 30 βιομηχανίες, 16 του μεταποιητικού τομέα και 14 του μη βιομηχανικού τομέα και γίνεται διαχωρισμός κατά μέγεθος σε μεγάλες, μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις 2) την έρευνα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων που αποτελεί συμπλήρωμα του Tankan.

- Εκδίδονται δύο τεύχη: α) ένα από το κεντρικό κατάστημα για όλη τη χώρα και β) ένα άλλο από κάθε υποκατάστημα της Τράπεζας της Ιαπωνίας με στοιχεία μόνο για την περιοχή του.

- Το Tankan χρησιμεύει στην κεντρική τράπεζα για τη διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής και στους λοιπούς αναγνώστες για την ανάλυση των οικονομικών εξελίξεων και της πορείας των επιχειρήσεων.

TARGET (or TARGET1) = Διευρωπαϊκό Αυτόματοποιημένο σύστημα Άμεσης Διαβίβασης Ακαθάριστου Διακανονισμού σε Πραγματικό Χρόνο (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer system). Το σύστημα πληρωμών του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών που χρησιμοποιείται ιδιαίτερα για το διακανονισμό των

πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και γενικά των μεγάλων πληρωμών ενώ δεν αποκλειόταν η επεξεργασία των μικρών πληρωμών. Αποτελείτο από τα εθνικά συστήματα RTGS που έδρευαν σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα, το μηχανισμό πληρωμών της EKT (ECB Payment Mechanism, EPM) και το τηλεπικοινωνιακό σύστημα διασύνδεσης (interlinking system). Με το εθνικό συστατικό του TARGET (RTGS) συνδέονταν τα πιστωτικά ιδρύματα (Π.Ι), της χώρας, τα υποκαταστήματα ξένων Π.Ι που λειτουργούσαν στη χώρα αυτή, Π.Ι που ήταν εγκατεστημένα στον Οικονομικό Ευρωπαϊκό Χώρο ενώ στην Ελλάδα μετά από ειδική έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος μπορούσαν να μετέχουν υπηρεσιακές μονάδες της κεντρικής διοίκησης που δραστηριοποιούνταν στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, οργανισμοί του δημόσιου τομέα που δέχονταν καταθέσεις πελατών ή δραστηριοποιούνταν στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) και εποπτευόμενοι από αρμόδιες αρχές οργανισμοί που παρείχαν υπηρεσίες συμψηφισμού και διακανονισμού. Το TARGET1 αντικαταστάθηκε σταδιακά το 2007 και το 2008 από το πιο εξελιγμένο σύστημα TARGET2 (βλέπε επόμενο όρο).

TARGET2 = το σύστημα που αντικατέστησε το TARGET1.

- Το σύστημα TARGET1 λειτουργούσε αποκεντρωτικά. Η τεχνική υποδομή ευρισκόταν στις εθνικές κεντρικές τράπεζες και την EKT και η επικοινωνία διασφαλιζόταν με το τηλεπικοινωνιακό σύστημα διασύνδεσης (interlinking system). Δεν υπήρχε κεντρικός Η/Υ στην EKT. Τα συστατικά του συστήματος, δηλαδή τα συστήματα διακανονισμού μεγάλων ποσών σε πραγματικό χρόνο RTGS των κεντρικών τραπεζών, ακολουθούσαν την αρχή της ελάχιστης εναρμόνισης όσον αφορά το λογισμικό τους.

- Από την Άνοιξη του 2001 άρχισε στο ΕΣΚΤ μια συζήτηση για την αναβάθμιση του συστήματος προκειμένου να καταστεί πιο ανταγωνιστικό. Την 24.10.2002 το Διοικητικό Συμβούλιο της EKT έλαβε μία στρατηγική απόφαση για τη ριζική τροποποίησή του:

α) αρχικά αποφασίστηκε ότι το TARGET2 θα ήταν ένα σύστημα με πολλές πλατφόρμες (multiple-platform system) και με **μία ενιαία βασική υπηρεσία (core service)** που προσφέρεται υποχρεωτικά από όλες τις πλατφόρμες. Η ενιαία βασική υπηρεσία καλύπτει πιο ευρύτερο φάσμα και σε πολύ πιο εναρμονισμένο επίπεδο υπηρεσιών σε σύγκριση με το προηγούμενο σύστημα **β)** η ενιαία βασική υπηρεσία έχει μία ενιαία τιμή που ισχύει για όλες τις πλατφόρμες και για τις εγχώριες και για τις διασυνοριακές πληρωμές

γ) η τιμολόγηση είναι ανταγωνιστική. Αυτό σημαίνει ότι για τη διαμόρφωση της τιμής για την ενιαία βασική υπηρεσία οι επιδοτήσεις που υπερβαίνουν έναν αποδεκτό συντελεστή δημόσιου συμφέροντος (κύρια τη μείωση του συστημικού κινδύνου) πρέπει σταδιακά να εξαλειφθούν υποχρεωτικά. Δηλαδή λαμβάνεται υπόψη το πλέον ανταγωνιστικό σύστημα διακανονισμού μεγάλων ποσών σε πραγματικό χρόνο (RTGS) δηλαδή αυτό με τη χαμηλότερη τιμολόγηση

δ) στο τέλος μιας τετραετούς περιόδου από την έναρξη της λειτουργίας του TARGET2 οι πλατφόρμες που δεν προσφέρουν ανταγωνιστικές τιμές θα έπρεπε να κλείσουν. Από αυτό συνάγεται ότι ναι μεν δεν ήταν υποχρεωτική η συμμετοχή σε μία πλατφόρμα αλλά ο ανταγωνισμός θα ανάγκαζε τις κεντρικές τράπεζες να περιορισθούν στο τέλος σε μία πλατφόρμα όπως πράγματι στην πράξη έγινε **ε)** όλες οι κεντρικές τράπεζες θα συνεχίσουν να τηρούν τους λογαριασμούς των Π.Ι δηλαδή ο διακανονισμός θα εξακολουθεί να πραγματοποιείται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας, θα έχουν την ευθύνη των σχέσεων με τους χρήστες και προπαντός θα εξασφαλίζουν την ενδοημερήσια οριστικότητα των πληρωμών σε συνεχή βάση παρέχοντας ρευστότητα στα Π.Ι. **Τελικά**, δεν χρειάστηκε να εφαρμοσθεί αυτός ο κανόνας αφού **μόνο μία ενιαία κοινή πλατφόρμα λειτουργεί από το 2007** (βλέπε πιο κάτω)

ζ) το πολυπλατφορμικό σύστημα TARGET2 θα αποτελείτο από ατομικές πλατφόρμες πληροφορικής και, στα τρία πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, από μία **ενιαία κοινή πλατφόρμα (single shared platform, SSP)** διαθέσιμη σε εκείνες τις κεντρικές τράπεζες που θα αποφασίσουν εθελοντικά να εγκαταλείψουν την ατομική τους πλατφόρμα. Μετά την αρχική αυτή περίοδο, οι κεντρικές τράπεζες του ΕΣΚΤ είναι ελεύθερες είτε να κρατήσουν την ατομική τους πλατφόρμα είτε να προσχωρήσουν στην κοινή πλατφόρμα είτε να δημιουργήσουν μαζί με άλλες κεντρικές τράπεζες μια νέα κοινή πλατφόρμα

η) η κοινή πλατφόρμα δεν θα δημιουργηθεί πριν εκδηλωθεί ενδιαφέρον από κεντρικές τράπεζες που θα θελήσουν να συμμετάσχουν σε αυτή. Μπορεί να δημιουργηθεί εξ ολοκλήρου από την αρχή ή να βασισθεί σε μια από τις υπάρχουσες πλατφόρμες. Ανάλογα με το αποτέλεσμα της τεχνικής ανάλυσης ενδέχεται να δομηθεί με βάση τα λεγόμενο

ενεργό/ενεργό πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο οι βασικές λειτουργίες και το προσωπικό κατανέμονται σε τοποθεσίες διαφορετικών χωρών

θ) όλες οι πλατφόρμες που συμμετέχουν στο TARGET2 υπόκεινται στις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές όπως για την τιμολόγηση και την αρχή της πλήρους κάλυψης του κόστους, τα κριτήρια εισδοχής στο σύστημα, την ενιαία βασική υπηρεσία

ι) το TARGET2 επεξεργάζεται πληρωμές που: **1)** υποχρεωτικά πρέπει να διακανονισθούν μέσα από το σύστημα όπως οι πράξεις της νομισματικής πολιτικής και ο συμψηφισμός των παλαιών επικουρικών συστημάτων διακανονισμού μεγάλων ποσών (ancillary systems) όπως π.χ τα Γραφεία Συμψηφισμού Επιταγών **2)** το Ευρωσύστημα επιθυμεί να διέρχονται από το σύστημα TARGET οι ατομικές πληρωμές μεγάλων ποσών που δεν σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής και **3)** άλλες πληρωμές που οι ίδιοι οι χρήστες (άμεσα τα πιστωτικά ιδρύματα ή έμμεσα οι πελάτες τους) επιθυμούν να διακανονισθούν μέσω του TARGET χωρίς να τίθεται από το Ευρωσύστημα ή από τις ΕθνΚΤ ελάχιστο όριο ποσού πληρωμών πέραν του οποίου θα επιτρέπεται ο διακανονισμός μέσω του TARGET2

κ) εκτός από την προσφερόμενη ενιαία βασική υπηρεσία, κάθε πλατφόρμα μπορεί να παρέχει συμπληρωματικές υπηρεσίες (additional services)

λ) μία ενιαία διασύνδεση (interface) με το TARGET2, συμπεριλαμβανομένης και της διασύνδεσης με τους χρήστες, είναι επιθυμητή. Η διασύνδεση μέσω του συστήματος SWIFT θα γενικευθεί. Αυτό αφορά κύρια τα εθνικά επικουρικά συστήματα συμψηφισμού που ο διακανονισμός τους συνολικά στο τέλος της ημέρας γίνεται υποχρεωτικά μέσω του TARGET. Τα συστήματα αυτά (ancillary systems) χρησιμοποιούν στην μεγάλη πλειοψηφία τους τις παλιές τοπικές διασυνδέσεις για να συνδεθούν με το σύστημα TARGET. Δεν είναι υποχρεωτικό αλλά επιθυμητό όπως και τα συστήματα αυτά εγκαταλείψουν τις παλιές in-house εφαρμογές και διασυνδεθούν με το TARGET2 μέσω του SWIFT

μ) η ενιαία κοινή πλατφόρμα θα χρηματοδοτείται από τις συμμετέχουσες κεντρικές τράπεζες ενώ οι ατομικές πλατφόρμες θα χρηματοδοτούνται από τις κεντρικές τράπεζες που τις διατηρούν

ν) για την ενιαία βασική υπηρεσία θα υπάρχει μία ενιαία τιμολόγηση ενώ οι συμπληρωματικές υπηρεσίες θα τιμολογούνται χωριστά από κάθε μία κεντρική τράπεζα

ξ) το TARGET2 θα αρχίσει τη λειτουργία του όταν οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές έχουν θεσπισθεί και όταν όλα τα συστατικά του συστήματος είναι ικανά να προσφέρουν την ενιαία βασική υπηρεσία και η κοινή πλατφόρμα είναι έτοιμη να λειτουργήσει

ο) οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των υπό ένταξη κρατών θα έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως και οι ΕθνΚΤ των κρατών μελών της Ε.Ε που δεν συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Με δεδομένο ότι η μεγάλη διεύρυνση της Ε.Ε (1-5-2004 και 1.1.2007) προηγήθηκε της έναρξης λειτουργίας του TARGET2, για εκείνες τις ΕθνΚΤ των προσχωρούντων κρατών που δεν επιθυμούν να εγκαταστήσουν τη δική τους πλατφόρμα RTGS, θα τους προσφερθεί μία μεταβατική λύση μέχρι να συγκροτηθεί η κοινή πλατφόρμα.

Συνοπτικά, **το σύστημα TARGET2 υπόκειται στις ακόλουθες αρχές:**

- εκπληρώνει τις απαιτήσεις των χρηστών
- αποσκοπεί στην ενίσχυση της Ευρώπης σαν χρηματοπιστωτικό κέντρο εξασφαλίζοντας την ουδετερότητα δηλαδή χωρίς να παραχωρεί προνόμια σε καμία πόλη – χρηματοπιστωτικό κέντρο ή σε καμία εθνική τραπεζική κοινότητα
- ιδιοκτήτες (owners) είναι όλες οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος
- κάθε κεντρική τράπεζα και κάθε μετέχον πιστωτικό ίδρυμα θα έχουν τα ίδια δικαιώματα χωρίς να επιτρέπονται διακρίσεις
- εξασφαλίζεται μια δίκαιη μεταχείριση σχετικά με το διακανονισμό των επικουρικών συστημάτων
- κάθε κεντρική τράπεζα εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για τις επιχειρηματικές σχέσεις (business relations) με τα εθνικά πιστωτικά ιδρύματα και τα επικουρικά συστήματα
- το TARGET2 προσφέρει μία σειρά από εναρμονισμένες διασυνδέσεις (harmonised interfaces) στους χρήστες (πιστωτικά ιδρύματα, υποδομές της αγοράς και κεντρικές τράπεζες)
- οι κανονικές πληρωμές προωθούνται με βάση την αρχή FIFO (First Input First Out) by passing δηλαδή μπορούν να εκτελεσθούν ακόμα και εάν άλλες κανονικές πληρωμές ευρίσκονται σε αναμονή (in the queue). Για τις πολύ και τις απλώς επείγουσες πληρωμές εφαρμόζεται η αρχή FIFO με τη σημείωση ότι οι πολύ επείγουσες πληρωμές (highly urgent payments) προηγούνται των κανονικών και των απλώς επείγουσών πληρωμών και οι απλά επείγουσες πληρωμές (urgent payments) προηγούνται των κανονικών πληρωμών.

• με δεδομένο ότι το TARGET2 θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα συστήματα πληρωμών στον κόσμο πρέπει να παρέχει μία πλατφόρμα με άριστη τεχνολογία που να εξασφαλίζει την επιχειρηματική συνέχεια (business continuity) δηλαδή τη συνεχή, αδιάλειπτη και ορθή διεκπεραίωση των συναλλαγών ακόμα και στην περίπτωση έκτακτων γεγονότων. Για το λόγο αυτό, εφαρμόζεται το πρότυπο ανάκτησης δεδομένων «δύο περιοχές – τέσσερις τοποθεσίες» (two regions – four sites) δηλαδή δύο τοποθεσίες ανάκτησης για κάθε περιοχή. ▪ Μέσα στην ίδια περιοχή, οι δύο τοποθεσίες θα απέχουν μερικά χιλιόμετρα και θα συνδέονται με οπτικές ίνες. Η ανάκτηση εντός της ίδιας περιοχής (intra-regional recovery) θα διαρκεί το μέγιστο μία ώρα.

▪ Δύο περιφερειακά κέντρα ανάκτησης θα απέχουν μεταξύ τους εκατοντάδες χιλιόμετρα. Η ανάκτηση σε περίπτωση καταστροφής του κέντρου μιας περιοχής (inter-region recovery) θα διαρκεί το μέγιστο δύο ώρες.

Μόνο μία πρόταση για συγκρότηση της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP) υποβλήθηκε για αξιολόγηση στο Δ.Σ της ΕΚΤ. Την κατέθεσαν από κοινού **οι ΕθνΚΤ της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας**. Την 16.2.2004 το Δ.Σ της ΕΚΤ ενέκρινε τη δημιουργία της ενιαίας κοινής πλατφόρμας με βάση την πρόταση που υπέβαλαν οι ανωτέρω τρεις ΕθνΚΤ.

■ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ TARGET2

Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος συμμετέχουν στην ενιαία κοινή πλατφόρμα του TARGET2. Από τις ΕθνΚΤ εκτός Ευρωσυστήματος, η Τράπεζα της Αγγλίας και η Εθνική Τράπεζα της Δανίας επιβεβαίωσαν τελικά τη συμμετοχή τους. Αντίθετα, η Βασιλική Τράπεζα της Σουηδίας δεν θα συνδεθεί με το TARGET2. Οι σουηδικές τράπεζες αναζητούν άλλη λύση για το διακανονισμό των πληρωμών τους σε ευρώ. Μερικές ΕθνΚΤ νέων κρατών της Ε.Ε θα συμμετάσχουν μόνο αφού υιοθετήσουν το ευρώ.

■ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ TARGET2

♦ Υπηρεσίες παρεχόμενες **σε όλους τους χρήστες** που με τη σειρά τους διακρίνονται σε:

α) υποχρεωτικές που είναι η διενέργεια πληρωμών μέσω της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (**Payment Module, PM** of the SSP), η μονάδα πληροφόρησης και ελέγχου (Information and Control Module, ICM), η διαχείριση στατικών δεδομένων (Static Data, SD Management Module) και η διαχείριση έκτακτων περιστατικών (Contingency Module, CM).

β) δυνητικές που είναι η σωρευτική διαχείριση ρευστότητας (Liquidity Pooling), τα διμερή – πολυμερή όρια του αποστέλλοντος (Limits) και οι επιφυλάξεις ρευστότητας (Liquidity Reservations).

♦ Υπηρεσίες παρεχόμενες από την κοινή πλατφόρμα **υπό τον όρο υιοθέτησης αυτών από την εθνική κεντρική τράπεζα** που διακρίνονται και αυτές σε:

α) υποχρεωτικές όπως είναι ο μηχανισμός πάγιων διευκολύνσεων (Standing Facilities Module, SF) και ο μηχανισμός διαχείρισης υποχρεωτικών αποθεματικών (Reserve Management Module, RM)

β) δυνητικές που είναι ο μηχανισμός τοπικής λογιστικοποίησης (Home Accounting Module, HAM). Οι κεντρικές τράπεζες που θα υιοθετήσουν αυτό το μηχανισμό μπορούν να προσφέρουν στους πελάτες τους τήρηση των υποχρεωτικών αποθεματικών σε λογαριασμό κεντρικής τράπεζας, διατραπεζικές εντολές μεταξύ λογαριασμών HAM τηρούμενες στην ίδια κεντρική τράπεζα, διατραπεζικές εντολές μεταξύ λογαριασμών HAM και λογαριασμών RTGS, αναλήψεις μετρητών στην αντίστοιχη κεντρική τράπεζα και πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις (Standing Facilities).

♦ Υπηρεσίες παρεχόμενες **μόνο σε κεντρικές τράπεζες** που διακρίνονται σε:

α) υποχρεωτικές που είναι η παρακολούθηση (Monitoring), οι υπηρεσίες CROSS δηλαδή η αποθήκευση στοιχείων, η αρχειοθέτηση, οι φάκελοι για τον υπολογισμό της τιμολόγησης (storage, archiving, files for billing calculation) και η διαχείριση στατικών δεδομένων (Static Data, SD – specific consultation/updates by the CBs)

β) δυνητικές που είναι η τιμολόγηση (CRISP), οι αναζητήσεις και οι αναφορές (CRAKS1) και οι σχέσεις με τους πελάτες (CRAKS3).

Από το προαιρετικό μέρος, η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) έχει αποφασίσει να μην υιοθετήσει τις υπηρεσίες HAM και RM. Για τη διαχείριση λογαριασμών έμμεσων μελών μέσω της ΤτΕ (EMTE) θα γίνει χρήση εσωτερικών εφαρμογών της ΤτΕ (**Proprietary Home Account, PHA**) δηλαδή οι διακανονισμοί θα πραγματοποιούνται σε τρεχούμενο λογαριασμό που τηρείται στην ΤτΕ. Γενικά, ο όρος PHA σημαίνει ένα λογαριασμό κεντρικής τράπεζας που τηρείται

εκτός της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP) όπως π.χ για όσους δεν έχουν την ιδιότητα του άμεσα συμμετέχοντα στη μονάδα πληρωμής (PM) είτε είναι έμμεσα μέλη ή δεν είναι καθόλου μέλη και για κατόχους λογαριασμών RTGS για το διακανονισμό των συναλλαγών που δεν διεκπεραιώνονται στο PM. Επίσης για την τήρηση των υποχρεωτικών αποθεματικών θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή της ΤτΕ. Αντίθετα, η ΤτΕ υιοθετεί τις υπηρεσίες της ενιαίας κοινής πλατφόρμας πάγιες διευκολύνσεις (Standing Facilities Module, SF), τιμολόγηση (CRISP), αναζητήσεις και αναφορές (CRAKS1) και σχέσεις με τους πελάτες (CRAKS3)».

Μέσω του νέου συστήματος διενεργούνται μεταφορές πιστώσεων και άμεσες χρεώσεις σε ευρώ. Η ουσιαστική διαφορά μεταξύ των δύο συστημάτων είναι ότι στο TARGET2 όλοι οι λογαριασμοί των άμεσων μελών τηρούνται στην ενιαία κοινή πλατφόρμα. Σαν αποτέλεσμα, η χρέωση του λογαριασμού του αποστέλλοντος και η πίστωση του λογαριασμού του λαμβάνοντος μέλους πραγματοποιούνται ταυτόχρονα χωρίς τη μεσολάβηση μηχανισμού διασύνδεσης. Κατά τη διενέργεια των πληρωμών το νέο σύστημα TARGET2 χρησιμοποιεί το σύστημα SWIFT FIN Υ-copy. Στο TARGET2 οι άμεσες χρεώσεις αφορούν αποκλειστικά διατραπεζικές πληρωμές που θα συνίστανται σε διακανονισμούς ανάληψης μετρητών, αποπληρωμή πράξεων νομισματικής πολιτικής και είσπραξη προμηθειών.

■ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΟ TARGET2

Η συμμετοχή στο TARGET2 μπορεί να λάβει τις παρακάτω μορφές:

1) Άμεσα συμμετέχων (Direct participant)

Τα επόμενα ιδρύματα είναι επιλέξιμα σαν άμεσα συμμετέχοντα στο TARGET2: α) εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX), συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους β) επενδυτικές εταιρίες εγκατεστημένες στον EOX που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται από μία αναγνωρισμένη εποπτική αρχή γ) τα Υπουργεία Οικονομικών των κρατών μελών της Ε.Ε των κεντρικών ή περιφερειακών κυβερνήσεων που δραστηριοποιούνται στις αγορές χρήματος δ) οργανισμοί του δημόσιου τομέα των κρατών μελών της Ε.Ε που τηρούν λογαριασμούς για τους πελάτες τους ε) οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες συμψηφισμού και διακανονισμού οι οποίοι υπόκεινται σε εποπτεία από μία αρμόδια αρχή ζ) οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της Ε.Ε. Επιπρόσθετα, οργανισμοί των ανωτέρω τύπων που είναι εγκατεστημένοι σε χώρα με την οποία η Ε.Ε έχει υπογράψει νομισματική συμφωνία όπως είναι το Πριγκιπάτο του Μονακό, ο Άγιος Μαρίνος και η Πόλη του Βατικανού μπορούν να γίνουν αποδεκτοί σαν άμεσα συμμετέχοντες εάν τηρούν τους κανόνες του TARGET2. Σε αντίθεση με όσα ισχύουν με το σύστημα TARGET1, δεν θα ισχύσει καμία εξαίρεση σε ιδρύματα που δεν ανήκουν σε μία από τις παραπάνω κατηγορίες.

Οι άμεσα συμμετέχοντες θα τηρούν ένα λογαριασμό στη Μονάδα Πληρωμών (Payments Module, PM) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (Single Shared Platform, SSP) του TARGET2 και κατά συνέπεια θα είναι σε θέση: α) να δέχονται και να αποστέλλουν πληρωμές άμεσα από/προς το σύστημα και β) να διακανονίζουν άμεσα τις συναλλαγές μέσω της κεντρικής τους τράπεζας. Οι άμεσα συμμετέχοντες θα είναι υπεύθυνοι για όλες τις πληρωμές που δέχονται ή αποστέλλουν για λογαριασμό τους από κάθε μονάδα που είναι εγγεγραμμένη μέσω αυτών στο TARGET2 δηλαδή έμμεσα συμμετέχοντες, μονάδες με πρόσβαση πολλών παραληπτών και μονάδες με προσβάσιμους κωδικούς αναγνώρισης τραπεζών.

2) Πρόσβαση πολλών παραληπτών (Multi-addressee access)

Στο σύστημα πληρωμών TARGET2, οι άμεσα συμμετέχοντες μπορούν να εξουσιοδοτούν τα υποκαταστήματα αυτών και τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, εγκατεστημένα στον EOX, να προωθούν πληρωμές μέσω του κύριου λογαριασμού του άμεσα συμμετέχοντος χωρίς την εμπλοκή του, με την υποβολή/αποστολή πληρωμών απευθείας προς/από το σύστημα. Αυτό παρέχει στις θυγατρικές τράπεζες ή μία ομάδα τραπεζών μία αποτελεσματική ευχέρεια για τη διαχείριση της ρευστότητας και τη διενέργεια πληρωμών. Οι πληρωμές διακανονίζονται στον κύριο λογαριασμό αυτού που συμμετέχει άμεσα. Η πρόσβαση πολλών παραληπτών υπόκειται στους λεπτομερείς κανόνες του TARGET2.

3) Έμμεσα συμμετέχων (Indirect participant)

Μόνο εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στον EOX και κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε που συμμετέχουν άμεσα στο σύστημα δικαιούνται να μεσολαβούν για λογαριασμό πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στον EOX τα οποία, για οποιονδήποτε λόγο, επιθυμούν όπως οι πληρωμές τους διακανονίζονται μέσω του TARGET2 χωρίς όμως να συνδέονται άμεσα με αυτό. Σε αντίθεση με την πρόσβαση πολλών παραληπτών, η έμμεση συμμετοχή σημαίνει ότι οι εντολές πληρωμών διαβιβάζονται στο σύστημα από τον άμεσα

συμμετέχοντα. Οι πληρωμές αυτές διακανονίζονται στο λογαριασμό του άμεσα συμμετέχοντος στη μονάδα πληρωμών της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (PM of the SSP) . Η έμμεση συμμετοχή υπόκειται στους λεπτομερειακούς κανόνες του TARGET2. Σημειώνεται ότι οι κεντρικές τράπεζες της Ε.Ε θα πάψουν να παρέχουν έμμεση συμμετοχή μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου των τεσσάρων ετών.

4) Κάτοχος προσβάσιμου κωδικού αναγνώρισης τραπεζών (Addressable BICs)

Ο τύπος αυτός πρόσβασης δεν υπόκειται σε κανόνες του συστήματος. Κάθε ανταποκριτής ή υποκατάστημα ενός άμεσα συμμετέχοντος που κατέχει ένα BIC είναι επιλέξιμο εγγραφής στο διευθυνσιολόγιο (directory) του TARGET2, ανεξάρτητα του τόπου εγκατάστασης. Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα δεν καθόρισε χρηματοοικονομικά και διοικητικά κριτήρια για τους προσβάσιμους κωδικούς αναγνώρισης τραπεζών. Αυτό σημαίνει ότι εξαρτάται από τον άμεσα συμμετέχοντα να κρίνει με ποιους όρους θα παραχωρεί πρόσβαση. Ο άμεσα συμμετέχων θα προωθήσει τη σχετική πληροφόρηση στην εθνική κεντρική τράπεζα της χώρας του για την εγγραφή του προσβάσιμου BIC στο διευθυνσιολόγιο του TARGET2. Για πρακτικούς λόγους, κάθε έμμεσα συμμετέχων ή έχων προσβάσιμο BIC μπορεί να συνδεθεί με ένα μόνο άμεσα συμμετέχοντα. Ο έχων προσβάσιμο BIC πάντα θα στέλνει και θα δέχεται εντολές πληρωμής μέσω ενός άμεσα συμμετέχοντα. Οι πληρωμές του διακανονίζονται στο λογαριασμό του άμεσα συμμετέχοντος στη μονάδα πληρωμών της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (PM of the SSP).

- Αν και δεν υπάρχει, τεχνικά, διαφορά μεταξύ ενός έμμεσα συμμετέχοντος και ενός προσβάσιμου BIC από νομική άποψη, μόνο ο έμμεσα συμμετέχων αναγνωρίζεται από το TARGET2 προκειμένου να τύχει της νομικής προστασίας, όπου αυτή υφίσταται, της Settlement Finality Directive (SFD). Τυπικά, στο διευθυνσιολόγιο του TARGET2 υπάρχει διάκριση μεταξύ των έμμεσα συμμετεχόντων και των προσβάσιμων BICs. Τα προσβάσιμα BICs δεν έχουν δικαίωμα απαιτήσεων στο πλαίσιο του κανονισμού αποζημιώσεων του TARGET2.

■ Διακανονισμός Επικουρικών Συστημάτων (Ancillary Systems Settlement)

- Στην έννοια των επικουρικών συστημάτων περιλαμβάνονται τα Γραφεία Συμψηφισμού Επιταγών και τα συστήματα διακανονισμού πληρωμών λιανικής, πληρωμών μεγάλης αξίας εκτός του TARGET, πράξεων συναλλάγματος όπως ο Διακανονισμός Αδιάλειπτης Σύνδεσης (Continuous Linked Settlement, CLS), πράξεων χρηματαγοράς και πράξεων σε τίτλους.

- Το σύστημα TARGET2 εξυπηρετεί και τα δύο μοντέλα που συναντώνται σήμερα στα κράτη μέλη της Ε.Ε: **1)** του διασυνδεδεμένου μοντέλου, στο οποίο ο διακανονισμός σε χρήμα κεντρικής τράπεζας των θέσεων των μελών στο επικουρικό σύστημα διενεργείται εντός του Συστήματος Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο (ΣΔΣΧ) **2)** του ενοποιημένου μοντέλου, για το διακανονισμό των συναλλαγών τίτλων σε χρήμα κεντρικής τράπεζας όπου ο διακανονισμός του ταμειακού σκέλους των συναλλαγών διενεργείται εντός του ίδιου του επικουρικού συστήματος.

- Μέσω της διασύνδεσης (Ancillary System Interface), τα επικουρικά συστήματα δύνανται να πραγματοποιούν: 1) μεταφορές πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό ενώ η χρέωση θα λαμβάνει χώρα σε ίδιο λογαριασμό 2) άμεσες χρεώσεις για ίδιο λογαριασμό ενώ οι άμεσες χρεώσεις θα πιστώνονται σε ίδιο λογαριασμό 3) πληρωμές μετά από εξουσιοδότηση για λογαριασμό των συμμετεχόντων στο επικουρικό σύστημα. Τα πλεονεκτήματα που παρέχει η διασύνδεση αφορούν την τυποποίηση σε επίπεδο: 1) μηνυμάτων με τη χρήση του SWIFT 2) δικτύου και υπηρεσιών μέσω του SWIFTNet services και 3) διαδικασίας διακανονισμού με την πρόβλεψη έξι γενικών διαδικασιών. Η διασύνδεση για τα επικουρικά συστήματα χρησιμοποιείται:

α) από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό των επικουρικών συστημάτων και β) από τα επικουρικά συστήματα.

- Οι συμμετέχοντες στο επικουρικό σύστημα μπορούν να διακανονίζουν τις συναλλαγές τους στην ενιαία κοινή πλατφόρμα πληρωμών, είτε απευθείας εφόσον είναι άμεσα μέλη, είτε μέσω άλλου, ειδικά καθοριζόμενου για το σκοπό αυτό, άμεσου μέλους που καλείται τράπεζα διακανονισμού (settlement bank).

■ Εκτίμηση όγκου συναλλαγών του TARGET2

- Αρχικά το Ευρωσύστημα εκτιμούσε ότι με το TARGET2 ο μέγιστος αριθμός πληρωμών σε ημερήσια βάση θα έφθανε σε 500.000 από 296.306 με το σύστημα TARGET1 το 2005 και ο συνολικός αριθμός συναλλαγών για το πρώτο έτος της λειτουργίας του θα έφθανε τα 81,3 εκατομμύρια. Δεν αναμενόταν, όμως, να αυξανόταν ο αριθμός των συμμετεχόντων αμέσων και εμμέσων μελών που το 2005 ανερχόταν σε 10.564 ενώ συνολικά συμπεριλαμβανομένων

των θυγατρικών και των υποκαταστημάτων ο αριθμός των τραπεζών και άλλων ιδρυμάτων που είχαν πρόσβαση στο TARGET1 ανερχόταν σε 53.000.

• Τον Ιούλιο του 2006, το Ευρωσύστημα αναθεώρησε τις προβλέψεις του: 1) για το πρώτο έτος λειτουργίας (από το Μάιο του 2008 έως τον Απρίλιο του 2009), εκτιμά ότι ο αριθμός των πληρωμών θα ανέλθει σε 93,1 εκατομμύρια 2) ο συνολικός αριθμός συναλλαγών κατά τη διάρκεια των 6 ετών της απόσβεσης των δαπανών θα ανέλθει σε 650 εκατομμύρια.

• Η αναθεώρηση των προβλέψεων βασίσθηκε στα εξής στοιχεία: α) η αρχική εκτίμηση για αύξηση 3% το χρόνο που στηρίχθηκε στα στοιχεία των ετών 2002-2004 δεν ήταν σωστή διότι δεν έλαβε υπόψη ότι την περίοδο αυτή πληρωμές μετακινήθηκαν από το TARGET στο σύστημα Διακανονισμού Αδιάλειπτης Σύνδεσης (Continuous Linked Settlement, CLS) και αυτό δεν επρόκειτο να επαναληφθεί τα επόμενα χρόνια β) η αύξηση των πληρωμών το 2005 ήταν 8,27% και τους πρώτους μήνες του 2006 άνω του 10% γ) παρατηρήθηκε ότι από το γερμανικό σύστημα EAF που έπαψε να λειτουργεί το Νοέμβριο του 2001 και το ισπανικό SPI που έκλεισε το Δεκέμβριο του 2004 το 60% των πληρωμών μετακινήθηκε προς το σύστημα TARGET. Εκτιμάται ότι το ίδιο ποσοστό θα μετακινηθεί και για τα άλλα ανταγωνιστικά συστήματα που θα κλείσουν δηλαδή το γαλλικό PNS και το βρετανικό CHAPS Euro.

■ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ

• Το Συμβούλιο των Διοικητών της EKT αποφάσισε ότι, επί του παρόντος, δεν θα υπάρξει εναρμόνιση της τιμολόγησης των προαιρετικών υπηρεσιών (optional services) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (single shared platform, SSP).

■ Η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμών (Payment and Settlement Systems Committee, PSSC) της EKT επεξεργάστηκε ένα σχέδιο για το κόστος της λειτουργίας ενός help desk για το TARGET2 που θα συμπεριλαμβανόταν στον υπολογισμό της τιμής που θα επιβαρύνει τους χρήστες δηλαδή τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους άλλους συμμετέχοντες.

■ Το Ευρωσύστημα είχε επεξεργαστεί μια μεθοδολογία για ένα πιθανό σύστημα διπλής τιμολόγησης των βασικών υπηρεσιών του TARGET2, που θα επέτρεπε στους συμμετέχοντες να επιλέγουν ανάμεσα σε μία μόνο χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής ή σε μια μικρότερη χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής συν μιας περιοδικής χρέωσης. Προέβλεπε τις ακόλουθες βασικές αρχές: α) το σύστημα πρέπει να επιτρέπει την ανάκτηση ενός πολύ μεγάλου μέρους του συνολικού κόστους του TARGET2 β) η υψηλότερη χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 0,80 ευρώ και γ) η μικρότερη (οριακή) χρέωση για εκτέλεση συναλλαγής πρέπει να διαμορφώνεται στα 0,25 ευρώ ανά συναλλαγή. Προκειμένου να εξακριβωθεί ότι οι παραπάνω αρχές τιμολόγησης είναι συμβατές με την εκτίμηση του κόστους και του όγκου συναλλαγών του TARGET2, πραγματοποιήθηκαν ορισμένες ασκήσεις προσομοίωσης.

• Για την **ενιαία βασική υπηρεσία (core service)** το Δ.Σ της EKT αποφάσισε τον Οκτώβριο του 2005 να προτείνει κατ' αρχήν όπως οι συμμετέχοντες έχουν δύο επιλογές από την οποία θα έχουν τη δυνατότητα να υιοθετήσουν τη μία: ΕΠΙΛΟΓΗ Α': Μηνιαίο πάγιο τέλος: 100 ευρώ και Ενιαία τιμή ανά συναλλαγή: 0,80 ευρώ ΕΠΙΛΟΓΗ Β': Μηνιαίο πάγιο τέλος: 1.250 ευρώ και Διαφοροποιημένη τιμή ανά συναλλαγή ως εξής: Από 1 έως 10.000 συναλλαγές: 0,60 ευρώ. Από 10.001 έως 25.000 συναλλαγές: 0,50 ευρώ. Από 25.001 έως 50.000 συναλλαγές: 0,40 ευρώ. Από 50.001 συναλλαγές και άνω: 0,20 ευρώ. Η πρόταση αυτή τέθηκε για συζήτηση με τους συμμετέχοντες στο σύστημα. Οι μεγαλύτερες τράπεζες θεώρησαν την τιμολόγηση υψηλή ιδιαίτερα γι' αυτές που διακινούν μεγάλο όγκο πληρωμών ενώ άλλες ζήτησαν την τιμολόγηση κατά ομάδα δηλαδή ο όγκος των κεντρικών τους καταστημάτων να συνυπολογίζεται με τον όγκο των πληρωμών των υποκαταστημάτων και των θυγατρικών τους προκειμένου να επιτύχουν χαμηλότερη μέση τιμή ανά συναλλαγή. Τελικά, τον Ιούλιο του 2006, το ΔΣ της EKT έλαβε την οριστική του απόφαση που είναι η εξής:

Τιμολόγηση ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service)	
ΕΠΙΛΟΓΗ Α'	ΕΠΙΛΟΓΗ Β'
Μηνιαίο πάγιο τέλος: 100 ευρώ	Μηνιαίο πάγιο τέλος: 1.250 ευρώ
Ενιαία τιμή ανά συναλλαγή: 0,80 ευρώ	Διαφοροποιημένη τιμή ανά συναλλαγή ως εξής:

	Από 1 έως 10.000 συναλλαγές: 0,60 ευρώ
	Από 10.001 έως 25.000 συναλλαγές: 0,50 ευρώ
	Από 25.001 έως 50.000 συναλλαγές: 0,40 ευρώ
	Από 50.001 συναλλαγές και άνω: 0,20 ευρώ
	Άνω των 100.000 συναλλαγών: 0,125 ευρώ

Οι κεντρικές τράπεζες θα χρεώνουν τους έμμεσους συμμετόχους τουλάχιστον με την τιμή των άμεσων συμμετοχών ώστε να αποτραπεί η λειτουργία τοπικών συστημάτων σε πραγματικό χρόνο σε εθνικό επίπεδο.

• Τιμολόγηση των υπηρεσιών των Επικουρικών Συστημάτων (Pricing of ancillary systems)

Τον Οκτώβριο του 2005, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε όπως τα επικουρικά συστήματα (Ancillary Systems, **AS**) που συνδέονται με το TARGET2 υπόκεινται σε μια τιμολόγηση η οποία περιλαμβάνει ένα πάγιο τέλος (fixed fee) και ένα τέλος συναλλαγής (transaction fee) για κάθε σύστημα ανεξάρτητα που λαμβάνει χώρα ο διακανονισμός π.χ στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας ή σε ένα τοπικό λογαριασμό και ανεξάρτητα της χρησιμοποιούμενης διασύνδεσης (interface) δηλαδή της διασύνδεσης των επικουρικών συστημάτων ή αυτής της πληρωμής. Τον Ιούλιο του 2006, το ΔΣ της ΕΚΤ αποφάσισε ότι το πάγιο τέλος (fixed fee) θα έχει τα εξής συστατικά:

1) ένα πάγιο τέλος που θα είναι το ίδιο για όλα τα επικουρικά συστήματα εκτιμώντας ότι ένα τμήμα του κόστους (π.χ το γενικό κόστος σύνδεσης και διαχείρισης) πρέπει να είναι ίσο ανεξάρτητα του μεγέθους του AS. Το τέλος αυτό καθορίστηκε σε 12.000 ευρώ το έτος για κάθε AS που διακανονίζει σε χρήμα κεντρικής τράπεζας

2) ένα δεύτερο πάγιο τέλος που θα είναι ανάλογο της αξίας των διακανονιζόμενων συναλλαγών. Με το τέλος αυτό γίνεται μία διάκριση μεταξύ μεγάλων και μικρών AS. Το τέλος αυτό καθορίστηκε μεταξύ 5.000 και 50.000 ευρώ το έτος ανάλογα με το μέγεθος του συστήματος. Το μέγεθος αυτό είναι κατά προσέγγιση η υποκείμενη μεικτή αξία διακανονισμού του επικουρικού συστήματος δηλαδή η αξία διακανονισμού πριν από τον συμψηφισμό των καθαρών συστημάτων (net systems)

3) ένα τέλος ανά συναλλαγή. Το τέλος αυτό μπορεί να είναι μία από τις δύο επιλογές: 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή (ΕΠΙΛΟΓΗ Α') ή μία αποκλιμάκωση ανά αυξανόμενο αριθμό συναλλαγών (ΕΠΙΛΟΓΗ Β'). Όταν το επικουρικό σύστημα επιλέξει την ΕΠΙΛΟΓΗ Β', τα όρια των ζωνών της τιμολόγησης της ενιαίας βασικής υπηρεσίας (βλέπε ανωτέρω πίνακα) θα διαιρούνται δια δύο ώστε να αυξάνεται το απομακρυνόμενο στοιχείο του μηχανισμού.

Το μηνιαίο πάγιο τέλος (100 ευρώ για την ΕΠΙΛΟΓΗ Α' και 1.250 ευρώ για ΕΠΙΛΟΓΗ Β') θα πληρώνονται πάνω από τα δύο πάγια τέλη που καθορίζονται ειδικά για τα επικουρικά συστήματα.

Επόμενα, η τιμολόγηση για το διακανονισμό των επικουρικών συστημάτων είναι η εξής:

Τιμολόγηση επικουρικών συστημάτων					
1 A) Μηνιαίο τέλος πλέον αποκλιμακούμενο τέλος ανά συναλλαγή			1 B) Μηνιαίο τέλος πλέον ενιαίο τέλος ανά συναλλαγή		
Μηνιαίο τέλος:			€1,250	Μηνιαίο τέλος:	€100
		Όγκος (μηνιαία)			
Ζώνη:	Από:	Σε:	Τέλος συναλλαγής:	Ενιαίο τέλος ανά συναλλαγή:	€0,80
1	0	5,000	€ 0.60		
2	5,001	12,500	€ 0.50		
3	12,501	25,000	€ 0.40		
4	25,001	50,000	€ 0.20		
5	50,001		€ 0.125		

2) Πάγιο τέλος I: (ενιαία τιμή)

Μηνιαίο τέλος
ανά επικουρικό
σύστημα: €1,000

3) Πάγιο τέλος II: (βασισόμενο στην ημερήσια υποκείμενη μεικτή αξία)

(εκατομμύρια ευρώ/ημερησίως):	Ετήσιο τέλος:	Μηνιαίο τέλος:
€ 0-1,000	€ 5,000	€ 417
€ 1,001-2,500	€ 10,000	€ 833
€ 2,501-5,000	€ 20,000	€ 1,667
€ 5,001-10,000	€ 30,000	€ 2,500
€10,001-50,000	€ 40,000	€ 3,333

Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα αποφάσισε όπως: α) η τιμολόγηση των υπηρεσιών των Επικουρικών Συστημάτων επιβαρύνεται σε επίπεδο συστήματος και όχι σε επίπεδο νομικής οντότητας. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα Επικουρικά Συστήματα πληρώνουν όλα τα τέλη μόνο μία φορά ανεξάρτητα εάν τηρούν ένα ή περισσότερους λογαριασμούς κάθε είδους (RTGS ή τεχνικό λογαριασμό) στο TARGET2 ή δεν τηρούν κανένα λογαριασμό β) τα Επικουρικά Συστήματα που διακανονίζουν διμερείς συναλλαγές μέσω της διασύνδεσης ACI (Ancillary Systems Interface) και προκειμένου να αποτραπεί η διπλή επιβάρυνση χρεώνονται μόνο με το μισό του αριθμού των συναλλαγών που λογιστικοποιούνται μέσω της κοινής πλατφόρμας γ) στα πλαίσια της τρίτης αναφοράς για το σύστημα TARGET2 είχε γίνει γνωστό ότι οι συναλλαγές των επικουρικών συστημάτων που διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς (home accounts) και όχι στην κοινή πλατφόρμα θα επιβαρύνονται με ένα πάγιο τέλος και με ένα τέλος ανά συναλλαγή ανώτερο από αυτό που καταβάλλουν όταν διακανονίζουν στην κοινή πλατφόρμα. Όμως, στην τέταρτη αναφορά για το σύστημα TARGET2 (Ιούνιος 2007) αναφέρεται ότι για το χρονικό διάστημα που μένει μέχρι τη χρησιμοποίηση της κοινής πλατφόρμας (μεταβατική περίοδος μέχρι 4 ετών) η απόφαση άλλαξε: οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόζουν άλλες τιμολογιακές πολιτικές για τα Επικουρικά Συστήματα που διακανονίζουν σε τοπικούς λογαριασμούς με την προϋπόθεση ότι τα συνολικά εισοδήματα είναι τουλάχιστον τα ίδια που θα προέκυπταν εάν είχε εφαρμοσθεί το τιμολόγιο της τρίτης αναφοράς.

• Τιμολόγηση ανάλογα με τον τρόπο συμμετοχής

Η τιμολόγηση των άμεσα συμμετεχόντων αναφέρθηκε ανωτέρω στον πίνακα για την ενιαία βασική υπηρεσία. Στον κατωτέρω πίνακα περιλαμβάνεται και η τιμολόγηση άλλων τρόπων συμμετοχής πέραν του τέλους των συναλλαγών που ισχύει για το TARGET2:

Είδος συμμετοχής	Μηνιαίο τέλος ανά λογαριασμό BIC
Άμεση συμμετοχή (Direct participation)	100 ή 1.250 ευρώ ανάλογα με την επιλογή (βλέπε ανωτέρω πίνακα).
Πρόσβαση πολλών παραληπτών (Multi-addressee access).	80 ευρώ ανά BIC επί πλέον του ποσού του BIC του λογαριασμού του άμεσου συμμετόχου.
Μη δημοσιευμένος λογαριασμός στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (Unpublished account in the PM of the SSP).	Άμεσοι συμμετόχοι που δεν επιθυμούν τη δημοσίευση του κωδικού ταυτοποίησης τραπεζών (BIC) θα πληρώνουν 30 ευρώ ανά λογαριασμό (BIC) κάθε μήνα επί πλέον του ανωτέρω μηνιαίου τέλους.

Επιπρόσθετα, το Ευρωσύστημα χρεώνει τον άμεσα συμμετοχο με εφάπαξ τέλος 20 ευρώ για κάθε εγγραφή ενός έμμεσα συμμετέχοντος και 65 ευρώ για κάθε εγγραφή στο διευθυνσιολόγιο του TARGET2 ενός προσβάσιμου BIC για τον οποίο δεν ισχύουν χρηματοοικονομικά ή διοικητικά κριτήρια.

• Τιμολόγηση συναλλαγών σε τοπικούς λογαριασμούς (Pricing of transactions on home accounts)

• Το Φεβρουάριο του 2005 αναφέρθηκε ότι οι συναλλαγές μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά και των συναλλαγών που είναι σχετικές με τα επικουρικά συστήματα και με τις πράξεις ανοικτής αγοράς πρέπει να διακανονίζονται στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας. Εν τούτοις, το Δ.Σ της ΕΚΤ, επιθυμώντας να διευκολύνει τη μετάβαση των τραπεζών και των κεντρικών τραπεζών στο TARGET2, επέτρεψε για μία μεταβατική περίοδο 4 ετών, όπως οι συναλλαγές αυτές διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς που τηρούνται όχι στην ενιαία κοινή πλατφόρμα αλλά στην τοπική κεντρική τράπεζα με τον όρο ότι θα επιβαρύνονται με τιμολόγιο ανώτερο από αυτό του TARGET2. Αυτό σημαίνει ότι οι πληρωμές που διακανονίζονται σε τοπικούς λογαριασμούς και όχι στη Μονάδα Πληρωμών του TARGET2 (home accounts) θα επιβαρύνονται πάνω από το ανωτέρω τιμολόγιο δηλαδή πάνω από τα 100 ευρώ για το πάγιο τέλος και πάνω από τα 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή. Για τις κεντρικές τράπεζες, όμως, που θα εξακολουθήσουν κατά τη διάρκεια της μετάβασης να διακανονίζουν σε τοπικούς λογαριασμούς τις πράξεις νομισματικής πολιτικής, η σχετική τιμολογιακή πολιτική αναθεωρήθηκε. Συνεπώς, η κανονική τιμή συναλλαγής μεταξύ 0,125 ευρώ και 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή (βλέπε ανωτέρω πίνακα) θα εφαρμόζεται για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που θα διακανονίζονται στη μεταβατική φάση μέσω τοπικών λογαριασμών.

• Τιμολόγηση των μεταφορών ρευστότητας (Pricing of liquidity transfers)

Σαν μεταφορές ρευστότητας νοούνται όλες οι συναλλαγές που μεταδίδονται μέσω ενός απλοποιημένου μηνύματος SWIFT MT202 ή του αντίστοιχου μηνύματος XML μεταξύ των τοπικών λογαριασμών και της Μονάδας Πληρωμών PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας. Η τιμολόγηση της ενιαίας βασικής υπηρεσίας του TARGET2 εφαρμόζεται στις μεταφορές ρευστότητας που γίνονται μέσω του PM. Αντίθετα, όταν πραγματοποιούνται μέσω τοπικών λογαριασμών (home accounts), η τιμολόγηση καθορίζεται από την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Το σχήμα αυτό θα είναι προσωρινό και θα ισχύσει για έξη μήνες μετά τη περίοδο μετάβασης (Μάιος 2008).

• Σωρευτική διαχείριση ρευστότητας (Liquidity pooling services)

Το σύστημα είναι προαιρετικό και τιμολογείται ξεχωριστά στα πλαίσια της ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service). Αναπτύχθηκε μετά από αίτημα των χρηστών του TARGET2 που επιθυμούν να αποφύγουν τη διάσπαση της ρευστότητας αυτών εντός του συστήματος. Επίσης αποσκοπεί να παράσχει στους συμμετέχοντες την ευχέρεια συγκεντροποίησης της διαχείρισης της ρευστότητας ακόμη και με τήρηση αποκεντρωμένων λογαριασμών.

Το TARGET2 προσφέρει δύο επιλογές για τη σωρευτική διαχείριση της ρευστότητας με την ομαδοποίηση ενός αριθμού λογαριασμών πιστωτικών ιδρυμάτων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο:

❶ το συνολικό λογαριασμό ρευστότητας (**Aggregated Liquidity, AL**) που ήταν γνωστός στην αρχή σαν εικονικός λογαριασμός (virtual account, VA)

Μία εντολή πληρωμής που υποβάλλεται από ένα συμμετέχοντα ο οποίος ανήκει σε μία ομάδα λογαριασμών θα διακανονίζεται εάν το ποσό της πληρωμής είναι ίσο ή μικρότερο του ποσού της ρευστότητας που είναι διαθέσιμη σε όλους τους λογαριασμούς της ομάδας. Διαφορετικά, η εντολή θα τίθεται σε σειρά αναμονής. Η τιμολόγηση της υπηρεσίας αυτής ανέρχεται σε 2.400 ευρώ το έτος για κάθε λογαριασμό και περιλαμβάνει και την προσφορά της υπ' αριθ. 2 υπηρεσίας (CAI option).

❷ τον πληροφοριακό συγκεντρωτικό λογαριασμό (**Consolidated Account Information, CAI**).

Πρόκειται για ένα εργαλείο που παρέχει πληροφόρηση στον διαχειριστή της ομάδας (group manager) για τη θέση ρευστότητας όλων των μελών μιας ομάδας σε κάθε στιγμή. Η τιμολόγηση της υπηρεσίας αυτής ανέρχεται σε 1.200 ευρώ το έτος για κάθε λογαριασμό.

Ωστόσο, τα ποσά των πληρωμών ελέγχονται μόνο έναντι της διαθέσιμης ρευστότητας στους ατομικούς λογαριασμούς RTGS του αποστέλλοντος συμμετοχού. Η διαθέσιμη σε άλλους λογαριασμούς της ομάδας ρευστότητα δεν θα χρησιμοποιείται για τον διακανονισμό της

πληρωμής. Μόνο πιστωτικά ιδρύματα κρατών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ζώνης και άμεσα συμμετέχοντες στο PM (Payment Module) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας επιτρέπεται να χρησιμοποιούν το CAI. Επιπρόσθετα, η επιλογή CAI είναι μόνο διαθέσιμη για τους λογαριασμούς PM των τραπεζών της ζώνης του ευρώ που τηρούνται στις κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

- Επειδή οι λογαριασμοί ανήκουν στην ίδια ομάδα, με ένα μόνο διαχειριστή, η εφαρμογή της τιμολόγησης είναι απλή. Όμως, εάν ένας λογαριασμός αποτελεί τμήμα μιας ομάδας CAI και μιας ομάδας AL, τότε όλοι οι λογαριασμοί της ομάδας AL πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα CAI. Επιπρόσθετα, υπάρχουν δύο περιπτώσεις: 1) ο διαχειριστής της ομάδας CAI και ο διαχειριστής της ομάδας AL είναι το ίδιο πρόσωπο και 2) ο διαχειριστής της ομάδας CAI είναι διαφορετικό πρόσωπο από τον διαχειριστή της ομάδας AL και δεν αποτελεί μέλος της ομάδας AL.

■ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το χρονοδιάγραμμα του TARGET2 είχε προσδιορισθεί αρχικά ως εξής:

- ▶ Pre-project phase (φάση προετοιμασίας σχεδίου): Οκτώβριος 2002-μέσα 2004.
- καθορισμός των υπηρεσιών του συστήματος
- διαρθρωτικά ζητήματα συνδεδεμένα με την ενιαία πολυσυμμετοχική πλατφόρμα όπως χρηματοδοτικοί πόροι και θέματα διοίκησης του συστήματος.
- ▶ Project phase (φάση σχεδίου): μέσα 2004-τέλος 2005.
- καθορισμός των λεπτομερειακών απαιτήσεων των χρηστών και των επιχειρησιακών και τεχνικών προδιαγραφών
- ανάπτυξη του σχεδίου
- ▶ Testing and trial phase (φάση τεστς και δοκιμών): Ιανουάριος 2006- τέλος 2006.
- εντατικά τεστς
- δοκιμαστικές εφαρμογές πριν από την έναρξη της παραγωγής

▶ 2.1.2007: έναρξη ζωντανής παραγωγής. Στη συνέχεια το χρονοδιάγραμμα αναθεωρήθηκε και όρισε ότι η μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή (live production) θα γίνει κατά κύματα από 19.11.2007 έως 15.11.2008.

■ η εργασία για τα διαρθρωτικά ζητήματα που συνδέονται με την ενιαία πολυσυμμετοχική πλατφόρμα όπως οι χρηματοδοτικοί πόροι και ο καθορισμός των λεπτομερειακών απαιτήσεων των χρηστών και των επιχειρησιακών και τεχνικών προδιαγραφών ολοκληρώθηκαν το 2005.

■ η ανάπτυξη της SSP πραγματοποιείται το 2005 και 2006. Το έτος 2006 θα πραγματοποιούνταν οι δοκιμές (tests). Και αυτός ο στόχος δεν επιτεύχθηκε με αποτέλεσμα να αναθεωρηθεί.

■ η μετάβαση στο νέο σύστημα (migration) δεν θα γίνει τελικά με τη μέθοδο του bang bang αλλά σταδιακά. Οι κεντρικές τράπεζες θα μεταβούν στο TARGET2 σε ομάδες από τον Ιανουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2007. Και αυτός ο στόχος δεν επιτεύχθηκε με αποτέλεσμα να αναθεωρηθεί.

Μέχρι τους πρώτους μήνες του 2005 είχαν πραγματοποιηθεί τα εξής:

■ την 2.9.2004 το Δ.Σ της ΕΚΤ υιοθέτησε κατευθυντήρια αρχή για μια κοινή διακυβέρνηση του TARGET2 σύμφωνα με την οποία τα τρία επίπεδα διοίκησης ορίστηκαν ως εξής: α) Level 1: το Δ.Σ της ΕΚΤ είναι υπεύθυνο για τη διοίκηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του συστήματος β) Level 2: η Επιτροπή των Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμών της ΕΚΤ (Payment and Settlement Systems Committee, PSSC) είναι αρμόδια κύρια για την καθημερινή διαχείριση του συστήματος ενώ θα εξακολουθήσει να ασκεί συμβουλευτικά καθήκοντα προς το Δ.Σ της ΕΚΤ γ) Level 3: οι τρεις εθνικές κεντρικές τράπεζες (Γερμανίας, Γαλλίας και Ιταλίας) που παρέχουν την ενιαία πολυσυμμετοχική πλατφόρμα (SSP) λαμβάνουν αποφάσεις για την καθημερινή λειτουργία αυτής στη βάση των συμφωνιών παροχής υπηρεσιών. Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος εμπλέκονται στην εκτέλεση των καθηκόντων των επιπέδων 2 και 3.

Το χρονοδιάγραμμα του TARGET2 για την περίοδο 2005 – 2008 εμφανίζεται στον ακόλουθο πίνακα της ΕΚΤ:

Κύρια στάδια 2005-2008

1	2005	Προετοιμασία των επικείμενων δραστηριοτήτων δοκιμών και μετάπτωσης.
2	30 Νοεμβρίου 2005	Παράδοση του εγγράφου σχετικά με τις αναλυτικές προδιαγραφές λειτουργίας για τους χρήστες (User Detailed Functional Specifications – UDFS).
3	2006	Ανάπτυξη της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP). Προσαρμογή των εσωτερικών συστημάτων των συμμετεχόντων ώστε να είναι δυνατή η σύνδεση με το TARGET2.
4	1.2.2007 – τέλος Απριλίου 2007	Δοκιμές αποδοχής της ενιαίας κοινής πλατφόρμας (SSP Acceptance testing) από τις ΕθνΚΤ.
5	<ul style="list-style-type: none"> ● Πρώτο κύμα: έναρξη από 2.5.2007. Διάρκεια 6 μήνες. ● Δεύτερο κύμα και Τρίτο κύμα: έναρξη από 1.7.2007 έως τέλος Αυγούστου 2007 	Δοκιμές Χρηστών (User testing) <ul style="list-style-type: none"> ■ ΕθνΚΤ (National Central Banks) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Connectivity and Interoperability tests.
6	<ul style="list-style-type: none"> ● Πρώτο κύμα: Ιούλιος και Αύγουστος 2007 ● Δεύτερο κύμα: έναρξη από 6.10.2007 ● Τρίτο κύμα: έναρξη από 17.1.2008 	Δοκιμές Χρηστών (User testing) <ul style="list-style-type: none"> ■ Όλη η τραπεζική κοινότητα <ul style="list-style-type: none"> ▪ Country and Business day tests.
7	29 και 30 Σεπτεμβρίου 2007	Δοκιμαστική άσκηση των ΕθνΚΤ για το πρώτο Σαββατοκύριακο της μετατροπής (Rehearsal of the first changeover weekend).
8	Μάιος έως Οκτώβριος 2007	Δοκιμές αποδοχής (Acceptance tests) 6 νέων τεχνικών βελτιώσεων (6 new technical releases) ή διορθωτικών μικρών λογισμικών (corrective patches).
9	Μάιος έως Νοέμβριος 2007	Δοκιμές αποδοχής (Acceptance tests) και βελτιώσεις (Enhancements) των ΕθνΚΤ για το Μηχανισμό Πληροφόρησης και Ελέγχου (Information and Control Module, ICM): <ul style="list-style-type: none"> ■ Performance and failover tests (Δοκιμές απόδοσης και εξάλειψης ατελειών) ■ Δοκιμές για το Σύστημα Υπηρεσιών προς Πελάτες (Tests on Customer Related Services System, CRSS).
10	19 Νοεμβρίου 2007 Live Production group 1	Μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή της πρώτης ομάδας: ● Αυστρία ● Γερμανία ● Κύπρος ● Λετονία ● Λιθουανία ● Λουξεμβούργο ● Μάλτα ● Σλοβενία
11	18 Φεβρουαρίου 2008 Live Production group 2	Μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή της δεύτερης ομάδας: ● Βέλγιο ● Γαλλία ● Ιρλανδία ● Ισπανία ● Κάτω Χώρες ● Πορτογαλία ● Φινλανδία
12	19 Μαΐου 2008 Live Production group 3	Μετάβαση στη ζωντανή παραγωγή της τρίτης ομάδας: ● Δανία ● <u>Ελλάδα</u> ● Εσθονία ● Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ● Ηνωμένο Βασίλειο ● Ιταλία ● Πολωνία

TARGET2-GR = το TARGET2-GR (Greece) είναι η Ελληνική συνιστώσα του συστήματος πληρωμών του TARGET2 που χειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο TARGET2, το σύστημα αυτό λειτουργεί με βάση μία ενιαία κοινή πλατφόρμα, ΕΚΠ (Single Shared Platform, SSP). Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) συνεχίζουν να τηρούν τους λογαριασμούς των Π.Ι, δηλαδή ο διακανονισμός πραγματοποιείται σε χρήμα κεντρικής τράπεζας, έχουν την ευθύνη των σχέσεων με τους χρήστες και προπαντός εξασφαλίζουν την ενδοημερήσια οριστικότητα των πληρωμών σε συνεχή βάση παρέχοντας

ρευστότητα στα πιστωτικά ιδρύματα (Π.Ι). Ο Κανονισμός που διέπει τη λειτουργία του TARGET2-GR ορίζει συνοπτικά τα εξής:

■ Η ΤtE είναι ο παροχέας των υπηρεσιών. Παρέχει ενδοημερήσια πίστωση, υπηρεσίες μεταφοράς κεφαλαίων και υπηρεσίες διακανονισμού σε επικουρικά συστήματα.

■ Το TARGET2-GR επεξεργάζεται τις ακόλουθες εντολές πληρωμής: 1) εντολές που απορρέουν ή σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος 2) το διακανονισμό του σκέλους σε ευρώ των πράξεων συναλλάγματος του Ευρωσυστήματος 3) το διακανονισμό μεταφορών κεφαλαίων σε ευρώ που απορρέουν από διασυνοριακά συστήματα συμψηφισμού μεγάλης αξίας 4) το διακανονισμό μεταφορών κεφαλαίων σε ευρώ που απορρέουν από συναλλαγές με συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ με συστημική σημασία 5) κάθε άλλη πληρωμή σε ευρώ που απευθύνεται σε συμμετέχοντες του TARGET2.

■ Κριτήρια πρόσβασης στο TARGET2-GR είναι: α) οι υποψήφιοι να είναι πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης δραστηριοποίησης μέσω υποκαταστήματος στο χώρο του ΕΟΧ β) να είναι πιστωτικά ιδρύματα εγκατεστημένα εκτός ΕΟΧ με την προϋπόθεση ότι ενεργούν μέσω υποκαταστήματος εγκατεστημένου στον ΕΟΧ γ) να είναι ΕθνΚΤ κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) δ) η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Η ΤtE μπορεί κατά την κρίση της να δέχεται σαν μέλη και μονάδες διαχείρισης κεφαλαίων της κεντρικής ή περιφερειακής διοίκησης κρατών μελών της Ε.Ε που δραστηριοποιούνται στις αγορές χρήματος, επιχειρήσεις επενδύσεων εγκατεστημένες στον ΕΟΧ, φορείς που παρέχουν υπηρεσίες εκκαθάρισης ή διακανονισμού εγκατεστημένους στον ΕΟΧ και υποκείμενους σε εποπτεία και πιστωτικά ιδρύματα ή άλλους οργανισμούς που αναφέρονται ανωτέρω και οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε κράτος με το οποίο η Ε.Ε έχει συνάψει νομισματική συμφωνία. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν αίτηση στην ΤtE συνοδευόμενη από γνωμοδότηση σχετικά με την ικανότητα και την καταλληλότητά τους, για τα Π.Ι του χώρου του ΕΟΧ γνωμοδότηση για το οικείο εθνικό δίκαιο, έντυπο συλλογής στατικών δεδομένων και κάθε απαιτούμενη από την ΤtE πληροφορία.

■ Η ΤtE παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες: 1) ανοίγει και διαχειρίζεται ένα τουλάχιστον λογαριασμό στη Μονάδα Πληρωμών (ΜΠ) της ενιαίας κοινής πλατφόρμας και κατά περίπτωση υπολογαριασμό σε κάθε συμμετέχοντα. Οι λογαριασμοί αυτοί δεν επιτρέπεται να εμφανίζουν χρεωστικό υπόλοιπο και είναι άτοκοι εκτός εάν χρησιμοποιούνται για την τήρηση των ελάχιστων αποθεματικών (minimum reserves or reserve requirements) 2) εκτελεί εντολές μεταφοράς κεφαλαίων, οδηγίες άμεσης χρέωσης και εντολές μεταφοράς ρευστότητας 3) παρέχει, εάν ζητηθεί, προτεραιότητα στην εκτέλεση εντολών οι οποίες διακρίνονται: α) σε κανονικές εντολές β) επείγουσες και γ) εξαιρετικά επείγουσες που μπορούν να χαρακτηρισθούν με την προτεραιότητα αυτή μόνο από τις κεντρικές τράπεζες και στις περιπτώσεις πληρωμών προς και από τη CLS International Bank και μεταφορών ρευστότητας υπέρ επικουρικών συστημάτων δ) επιτρέπει μέσω της Μονάδας Πληροφόρησης και Ελέγχου, ΜΠΕ (Information and Control Module, ICM) στους συμμετέχοντες να αποκτούν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους λογαριασμούς τους και να διαχειρίζονται τη ρευστότητα, να χρησιμοποιούν τη ΜΠΕ για τις εντολές μεταφοράς ρευστότητας και για εφεδρικές εφάπαξ πληρωμές και εφεδρικές πληρωμές έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση βλάβης της υποδομής πληρωμών του συμμετέχοντα ε) εξασφαλίζει την αδιάλειπτη λειτουργία του συστήματος.

■ Παροχέας υπηρεσιών δικτύου είναι η εταιρία SWIFT.

■ Οι κανονικές εντολές πληρωμής διακανονίζονται με βάση την αρχή FIFO (First Input First Out) by-passing που σημαίνει ότι μπορούν να διακανονίζονται αμέσως ανεξάρτητα από τη σειρά αναμονής και συνεπώς κατά παράβαση της αρχής FIFO υπό την προϋπόθεση όμως ότι υπάρχουν επαρκή διαθέσιμα κεφάλαια. Οι εξαιρετικά επείγουσες εντολές πληρωμής διακανονίζονται σύμφωνα με την αρχή FIFO (First Input First Out) δηλαδή κατά χρονολογική σειρά εισόδου στο σύστημα. Επείγουσες και κανονικές εντολές δεν διακανονίζονται εφόσον στη σειρά αναμονής υπάρχουν εξαιρετικά επείγουσες εντολές πληρωμής.

■ Οι συμμετέχοντες στο TARGET2-GR διακρίνονται σε: 1) άμεσους (direct participants) που υποχρεωτικά τηρούν ένα λογαριασμό στη ΜΠ, μπορούν να ορίζουν κατόχους προσβάσιμου BIC και νομικά πρόσωπα σαν έμμεσους συμμετέχοντες 2) έμμεσους συμμετέχοντες (indirect participants) που δεν διαθέτουν λογαριασμό διακανονισμού στη ΜΠ αλλά συνάπτουν σύμβαση με ένα άμεσα συμμετέχον Π.Ι του ΕΟΧ ώστε να υποβάλουν ή να δέχονται εντολές πληρωμής και να προβαίνουν σε διακανονισμό μέσω του λογαριασμού ΜΠ του άμεσα συμμετέχοντα 3) κάτοχος προσβάσιμου κωδικού αναγνώρισης τραπεζών (Addressable

BICs). Ο τύπος αυτός πρόσβασης δεν υπόκεινται σε κανόνες του συστήματος. Κάθε ανταποκριτής ή υποκατάστημα ενός άμεσα συμμετέχοντος που κατέχει ένα BIC είναι επιλέξιμο εγγραφής στο διευθυνσιολόγιο (directory) του TARGET2, ανεξάρτητα του τόπου εγκατάστασης 4) πρόσβαση πολλών παραληπτών (Multi-addressee access). Οι άμεσα συμμετέχοντες μπορούν να εξουσιοδοτούν τα υποκαταστήματα αυτών και τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, εγκατεστημένα στον ΕΟΧ, να προωθούν πληρωμές μέσω του κύριου λογαριασμού του άμεσα συμμετέχοντος.

■ Ένας συμμετέχων δύναται να περιορίζει τη χρήση της διαθέσιμης ρευστότητας αυτού για εντολές πληρωμής σε σχέση με άλλους συμμετέχοντες, πλην των κεντρικών τραπεζών, θέτοντας διμερή ή πολυμερή όρια. Το κατώτατο ποσό κάθε ορίου ορίζεται σε 1.000.000 ευρώ.

■ Εντολές πληρωμής μπορούν να υποβάλλονται έως και 5 εργάσιμες ημέρες πριν από την καθορισμένη ημερομηνία διακανονισμού.

■ Οι εντολές πληρωμής θεωρούνται ανέκκλητες τη στιγμή που χρεώνεται ο λογαριασμός ΜΠ του συμμετέχοντα και κατά το χρονικό διάστημα εκτέλεσης του αλγορίθμου. Πριν από τις φάσεις αυτές μπορεί να ανακληθούν.

■ Λειτουργία ενοποιημένων στοιχείων λογαριασμών, ΕΣΛ: η ΕΣΛ μπορεί να χρησιμοποιηθεί από: α) ένα Π.Ι ή και τα υποκαταστήματα αυτού, είτε συμμετέχουν στην ίδια συνιστώσα του TARGET2 ή όχι, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC β) δύο ή περισσότερα Π.Ι που ανήκουν στον ίδιο όμιλο ή και τα υποκαταστήματα αυτών, καθένα εκ των οποίων διαθέτει ένα ή περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC. Ορίζεται διαχειριστής του ομίλου (group manager) που κατανέμει τη ρευστότητα και έχει πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες και ιδιαίτερα στα υπόλοιπα των λογαριασμών και υπολογισμών.

■ Λειτουργία συνολικής ρευστότητας, ΣΡ: η ΣΡ μπορεί να χρησιμοποιηθεί από: α) ένα Π.Ι ή και τα υποκαταστήματα αυτού, είτε συμμετέχουν στην ίδια συνιστώσα του TARGET2 ή όχι, υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ και διαθέτουν περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC β) εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα, είτε συμμετέχουν στην ίδια συνιστώσα του TARGET2 ή όχι, Π.Ι που είναι εγκατεστημένο εκτός της ζώνης του ευρώ με την προϋπόθεση ότι διαθέτουν λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC β) εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα που διαθέτουν περισσότερους λογαριασμούς ΜΠ με διαφορετικούς κωδικούς BIC γ) δύο ή περισσότερα από τα ανωτέρω Π.Ι ή και υποκαταστήματα τα οποία ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις απαιτείται η σύναψη συμφωνιών ενδοημερησίας πίστωσης με την οικεία συμμετέχουσα ΕθνΚΤ. Η χορήγηση ενδοημερησίας πίστωσης μπορεί να καλυφθεί από τη διαθέσιμη ρευστότητα οποιουδήποτε μέλους του ομίλου ΣΡ. Κάθε όμιλος ΣΡ ορίζει ένα διαχειριστή ομίλου ΣΡ.

■ Η ΤτΕ ενεργεί σαν κεντρική τράπεζα διακανονισμού για κάθε τράπεζα διακανονισμού για την οποία τηρεί λογαριασμό στο ΜΠ. Ενεργεί σαν κεντρική τράπεζα επικουρικού συστήματος για το Γραφείο Συμψηφισμού Αθηνών, το Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων με Λογιστική Μορφή (Άυλοι Τίτλοι) και το διατραπεζικό σύστημα πληρωμών «ΔΙΑΣ».

■ Προμήθειες και τιμολόγηση: η μηνιαία προμήθεια για την επεξεργασία εντολών πληρωμής στο TARGET2-GR για τους άμεσα συμμετέχοντες, ανάλογα με την επιλογή τους, ανέρχεται σε: α) σε 100 ευρώ ανά λογαριασμό ΜΠ πλέον μίας πάγιας προμήθειας 0,80 ευρώ ανά συναλλαγή ή β) 1.250 ευρώ ανά λογαριασμό ΜΠ πλέον μίας προμήθειας ανά συναλλαγή που καθορίζεται ανάλογα με τον όγκο των συναλλαγών ανά μήνα (βλέπε TARGET2, Πίνακας «Τιμολόγηση ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service)»). Οι μεταφορές ρευστότητας μεταξύ του λογαριασμού ΜΠ ενός συμμετέχοντα και των υπολογισμών του δεν υπόκεινται σε χρεώσεις. Η μηνιαία προμήθεια για την πρόσβαση πολλαπλών αποδεκτών ανέρχεται σε 80 ευρώ για κάθε οκταψήφιο BIC εκτός του BIC του άμεσα συμμετέχοντα. Προβλέπεται πρόσθετη μηνιαία προμήθεια 30 ευρώ ανά λογαριασμό για άμεσα συμμετέχοντες που δεν επιθυμούν τη δημοσίευση του BIC του λογαριασμού τους στο ευρετήριο του TARGET2. Η προμήθεια για κάθε εγγραφή έμμεσου συμμετέχοντα που πραγματοποιείται από άμεσο συμμετέχοντα στο ευρετήριο του TARGET2 ανέρχεται σε 20 ευρώ. Η προμήθεια για κάθε εγγραφή κατόχου προσβάσιμου BIC στο ευρετήριο του TARGET2, συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων των άμεσα και έμμεσα συμμετεχόντων, ανέρχεται σε 5 ευρώ. Για τη λειτουργία ΕΣΛ, η μηνιαία προμήθεια για κάθε λογαριασμό που συμπεριλαμβάνεται στον όμιλο είναι 100 ευρώ. Για τη λειτουργία ΣΡ, η μηνιαία προμήθεια για κάθε λογαριασμό που συμπεριλαμβάνεται στον όμιλο ΣΡ είναι 200 ευρώ. Τόσο για τη λειτουργία ΕΣΛ όσο και για τη

λειτουργία ΣΡ ισχύει η φθίνουσα διάρθρωση των προμηθειών (βλέπε TARGET2, Πίνακας «Τιμολόγηση ενιαίας βασικής υπηρεσίας (core service)»).

■ **Μηχανισμός αποζημίωσης:** σε περίπτωση που εντολή δεν διακανονισθεί την ίδια εργάσιμη ημέρα που έγινε δεκτή, λόγω τεχνικής δυσλειτουργίας του συστήματος, η ΤτΕ προσφέρεται να αποζημιώσει τους ενδιαφερόμενους άμεσα συμμετέχοντες. Δεν οφείλεται αποζημίωση σε περίπτωση ανωτέρας βίας. Η αποζημίωση αφορά τα έξοδα διαχείρισης και την αποζημίωση τόκου. Για τον πληρωτή, η αποζημίωση εξόδων διαχείρισης ανέρχεται σε 50 ευρώ για την πρώτη μη διακανονισθείσα εντολή πληρωμής, σε 25 ευρώ για τις 4 επόμενες και σε 12,50 ευρώ για κάθε επιπρόσθετη εντολή. Η αποζημίωση τόκου υπολογίζεται με την εφαρμογή επιτοκίου αναφοράς που καθορίζεται σε ημερήσια βάση και είναι το χαμηλότερο μεταξύ του επιτοκίου EONIA και του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης. Αφαιρούνται από το ποσό της αποζημίωσης οι τυχόν πρόσοδοι κεφαλαίου που προέρχονται από την τοποθέτηση του μη διακανονισθέντος ποσού υπό μορφή καταθέσεων στο Ευρωσύστημα. Δεν καταβάλλεται αποζημίωση τόκου στο μέτρο που τα κεφάλαια αυτά τοποθετήθηκαν στην αγορά ή χρησιμοποιήθηκαν για την εκπλήρωση υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Τα ίδια ισχύουν και για την αποζημίωση του δικαιούχου πληρωμής με τη διαφορά ότι η αποζημίωση τόκου καταβάλλεται με βάση επιτόκιο που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης και του επιτοκίου αναφοράς και υπολογίζεται επί του ποσού της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης που χρησιμοποιήθηκε.

TARGET 2 – SECURITIES (T2S) = σύστημα διακανονισμού σε χρήμα κεντρικής τράπεζας χρεογράφων σε ευρώ που αναμένεται να είναι έτοιμο για να λειτουργήσει το έτος 2013. Η ανάγκη για την προώθηση του έργου αυτού από το Ευρωσύστημα προέκυψε κύρια από την έλλειψη ανταγωνισμού σε διασυνοριακό επίπεδο. Το Ευρωσύστημα θα προσφέρει μία νέα δυνατότητα διακανονισμού χρεογράφων σε ευρώ μέσω της πλατφόρμας του συστήματος TARGET2 που συνίσταται στην ευχέρεια κάθε μετέχοντος να διακανονίζει μέσω ενός αποκλειστικού λογαριασμού στο TARGET2. Μέχρι τώρα, το ταμειακό σκέλος του διακανονισμού των χρεογράφων γίνεται από τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (Central Securities Depositories, CSDs) μέσω των τοπικών συστημάτων διακανονισμού μεγάλων ποσών (RTGS systems). Στόχος του TARGET2 – Securities είναι η δημιουργία μιας ενιαίας πανευρωπαϊκής πλατφόρμας διακανονισμού χρεογράφων σε ευρώ μέσω μιας βέλτιστης σύνδεσης του TARGET2 με τα συστήματα διακανονισμού χρεογράφων (Securities Settlement Systems, SSS). Κατά την έναρξη λειτουργίας της νέας εφαρμογής, τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (CSDs) πρέπει να μεταφέρουν τις θέσεις των λογαριασμών που τηρούν στην πλατφόρμα TARGET2 – Securities. Το ολοκληρωμένο αυτό πρότυπο (integrated model) θα επιτρέψει όπως τόσο ο διακανονισμός των χρεογράφων όσο και το ταμειακό σκέλος αυτού διεκπεραιώνονται στην ίδια τεχνική πλατφόρμα. Οι υπόλοιπες λειτουργίες (θεματοφυλακή, διαχείριση ασφαλειών κλπ) θα εξακολουθήσουν να προσφέρονται από τα CSDs.

• Τα πλεονεκτήματα της ενιαίας πλατφόρμας είναι τα εξής: α) μεγαλύτερη αξιοπιστία των σχετικών διακανονισμών αφού ιδιοκτήτης της πλατφόρμας είναι το Ευρωσύστημα β) μεγάλη μείωση του κόστους των συναλλαγών γ) ακόμα μεγαλύτερη μείωση του κόστους στις διασυνοριακές συναλλαγές δ) ευκολότερη διαχείριση του ενεχύρου (collateral) στις διασυνοριακές συναλλαγές.

• Την 8.3.2007 το Δ.Σ της ΕΚΤ εκτίμησε ότι είναι δυνατή η λειτουργία του T2S και ανέθεσε στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) της Γερμανίας, Γαλλίας, Ιταλίας και Ισπανίας την προώθηση του έργου. Λειτουργούν οι εξής ομάδες εργασίας:

1) η Συμβουλευτική Ομάδα (Advisory Group, AG). Αναφέρεται στο Δ.Σ της ΕΚΤ και υλοποιεί τους στόχους του πρώτου σταδίου, διαβουλεύεται με τους φορείς της αγοράς και καθοδηγεί τις τεχνικές ομάδες

2) οι Τεχνικές Ομάδες (Technical Groups, TGs). Κάθε μία είναι επιφορτισμένη με μια τεχνική παράμετρο του έργου

3) οι Εθνικές Ομάδες Χρηστών (National User Groups, NUGs) που συγκροτούν σε κάθε χώρα οι ΕθνΚΤ και στις οποίες συμμετέχουν οι εθνικοί εκπρόσωποι στη Συμβουλευτική Επιτροπή και άλλοι φορείς της αγοράς. Οι εθνικές ομάδες χρηστών διαχέουν την πληροφόρηση στις εθνικές αγορές, απαντούν σε ερωτηματολόγια και καταθέτουν τις προτάσεις τους στις άλλες ομάδες εργασίας.

• Την 26.4.2007 το Δ.Σ της ΕΚΤ άρχισε την πρώτη δημόσια διαβούλευση για τις γενικές αρχές και τις προτάσεις υψηλού επιπέδου που καθορίζουν τη φύση και το σκοπό του T2S και ενέκρινε τη δομή διοίκησης του σχεδίου. Αυτό σήμαινε την έναρξη της φάσης των απαιτήσεων

των χρηστών (User Requirements Phase). Η δημόσια διαβούλευση διήρκεσε 2 μήνες και η Συμβουλευτική Ομάδα (Advisory Group, AG) την 31.7 και 1.8.2007 ενέκρινε το 50% των προτάσεων που επέφεραν ελάχιστες αλλαγές και αποτελούν τον προσανατολισμό των τεχνικών ομάδων για τη συρραφή του Εγγράφου των Απαιτήσεων των Χρηστών (User Requirements Document). Το υπόλοιπο 50% των προτάσεων παραπέμφθηκε στις τεχνικές ομάδες για περαιτέρω επεξεργασία. Η Συμβουλευτική Ομάδα συμφώνησε τη 20-21.9.2007 για 65 προτάσεις ενώ 2 έμειναν ανοικτές για περαιτέρω συζήτηση. Η τελική απόφαση λήφθηκε στο τέλος Νοεμβρίου και η ΕΚΤ άρχισε δημόσια διαβούλευση 3 μηνών για το User Requirements Document στις αρχές του 2008 ενώ το τελικό κείμενο θα εγκρινόταν από τη Συμβουλευτική Ομάδα την Άνοιξη του 2008.

- Η διασύνδεση (interface) του T2S θα βασίζεται στο τεχνικό πρότυπο ISO 20022.
- Η απόφαση του Δ.Σ της ΕΚΤ της 8.3.2007 στηρίχτηκε σε μελέτη οικονομικής σκοπιμότητας που έδειξε ότι το εκτιμώμενο εφάπαξ κόστος του έργου είναι 200.000.000 ευρώ ενώ η ωφέλεια για τη χρηματοπιστωτική κοινότητα ανέρχεται σε 225.000.000 ευρώ για κάθε έτος. Οι συμμετέχοντες στην αγορά (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κεντρικά αποθετήρια τίτλων, συστήματα διακανονισμού χρεογράφων κλπ) ζήτησαν η ανωτέρω μελέτη να συμπληρωθεί και από μικροοικονομική ανάλυση. Η πρόταση έγινε αποδεκτή.
- Την 26.4.2007 το Δ.Σ της ΕΚΤ ενέκρινε και δημοσίευσε τις **Γενικές Αρχές του T2S (General Principles of TARGET2 – Securities)**. Η Συμβουλευτική Ομάδα αποδέχτηκε τη 31.7 – 1.8.2007 παρατηρήσεις των χρηστών και διευκρίνισε ορισμένες αρχές. Το τελικό κείμενο είναι το εξής:
 - Principle 1. Το Ευρωσύστημα έχει την ευθύνη της ανάπτυξης και λειτουργίας του συστήματος και την πλήρη κυριότητα αυτού. Σε κάθε φάση οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λαμβάνουν μέρος σε συμβουλευτικές διαδικασίες.
 - Principle 2. Το T2S θα βασίζεται στην πλατφόρμα του συστήματος TARGET2 και θα παρέχει το ίδιο επίπεδο διαθεσιμότητας, αντοχής, ανάκτησης και ασφάλειας.
 - Principle 3. Το T2S δεν θα εμπλέκεται στο διακανονισμό και τη λειτουργία ενός κεντρικού αποθετηρίου τίτλων (Central Securities Depository, CSD) αλλά θα χρησιμεύει μόνο σαν τεχνική πλατφόρμα για την παροχή υπηρεσιών διακανονισμού στα CSDs.
 - Principle 4. Οι αντίστοιχοι λογαριασμοί χρεογράφων των χρηστών των CSDs θα απονέμονται από κάθε CSD το οποίο θα είναι αρμόδιο για το άνοιγμα, κλείσιμο και τη διατήρηση αυτών των λογαριασμών όπως και σήμερα.
 - Principle 5. Η υπηρεσία διακανονισμού του T2S θα επιτρέπει στα CSDs να προσφέρουν στους μετέχοντες τουλάχιστον το ίδιο επίπεδο λειτουργικότητας διακανονισμού και κάλυψης περιουσιακών στοιχείων με εναρμονισμένο τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι τα CSDs δεν είναι υποχρεωμένα να τηρούν ισοζύγιο λογαριασμών επί των χρεογράφων σε ξεχωριστή πλατφόρμα ή με διπλή διαδικασία αντιγραφής.
 - Principle 6. Τα υπόλοιπα των λογαριασμών χρεογράφων θα αλλάζουν μόνο στο T2S.
 - Principle 7. Το T2S θα απαιτεί από τα μετέχοντα CSDs να ορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας για τον τελικό διακανονισμό (Settlement Finality Directive, SFD) στο πλαίσιο της δικής τους δικαιοδοσίας. Δηλαδή η αρμόδια εθνική αρχή θα αναγνωρίζει την επάρκεια του CSD για τη συμμετοχή στο T2S οπότε θα απολαύει την προστασία της SFD και τα ιδιοκτησιακά θέματα και η τελικότητα της μεταφοράς των χρεογράφων θα κρίνονται σύμφωνα με τους νόμους της χώρας στην οποία το CSD έχει ανοίξει το λογαριασμό χρεογράφων.
 - Principle 8. Το T2S θα διακανονίζει αποκλειστικά σε χρήμα κεντρικής τράπεζας δηλαδή το ταμειακό σκέλος της συναλλαγής θα διακανονίζεται στους λογαριασμούς που τηρούνται στην κεντρική τράπεζα.
 - Principle 9. Ο πρωταρχικός στόχος του T2S είναι η παροχή υπηρεσιών διακανονισμού σε ευρώ. Η παροχή διακανονισμού σε άλλο νόμισμα είναι δυνατή με ορισμένες προϋποθέσεις (βλέπε την επόμενη αρχή No 10).
 - Principle 10. Η πλατφόρμα του T2S είναι τεχνικά ικανή να προσφέρει διακανονισμούς και σε άλλα νομίσματα εκτός του ευρώ. Για να γίνει αυτό, πρέπει να υπάρξει ρητό αίτημα από κεντρική τράπεζα εκτός Ευρωσυστήματος σε συνεργασία αυτής με την τοπική κοινότητα. Στην περίπτωση αυτή, οι ανωτέρω κεντρικές τράπεζες οφείλουν να προσαρμοσθούν μέσω μίας εναρμονισμένης τυποποιημένης διασύνδεσης (harmonised standardised interface).
 - Principle 11. Το T2S θα επιτρέπει στους χρήστες να έχουν άμεση επαφή (direct connectivity) με την πλατφόρμα του. Τα CSDs θα διατηρήσουν την επιχειρηματική και νομική

σχέση με τους πελάτες τους. Όλα τα ισοζύγια των λογαριασμών χρεογράφων θα αποθηκεύονται στο T2S ανεξάρτητα από την επιλογή επαφής η οποία αναφέρεται μόνο στον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες θα διασυνδέονται με το T2S για να στέλνουν και να τηρούν τις εντολές διακανονισμού (settlement instructions) καθώς και για να έχουν πρόσβαση στη διευκόλυνση πληροφόρησης.

- Principle 12. Η συμμετοχή των CSDs στο T2S δεν είναι υποχρεωτική.
- Principle 13. Όλα τα CSDs που διακανονίζουν σε χρήμα κεντρικής τράπεζας είναι επιλέξιμα να συμμετέχουν στο T2S ανεξάρτητα εάν εδρεύουν εντός ή εκτός της ζώνης του ευρώ.
- Principle 14. Όλα τα CSDs που επιθυμούν να συνδεθούν με το T2S θα έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις εισόδου δηλαδή τα κριτήρια εισόδου θα είναι διάφανα και χωρίς διακρίσεις.
- Principle 15. Όλα τα CSDs που συνδέονται με το T2S υποχρεούνται να υπογράψουν ένα εναρμονισμένο τύπο σύμβασης. Εάν ζητήσουν την προσφορά προαιρετικών υπηρεσιών θα υπογράψουν ειδική σύμβαση.
- Principle 16. Όλα τα CSDs που συνδέονται με το T2S θα έχουν ένα ενιαίο ημερολόγιο (single calendar) εργασιμών ημερών και εναρμονισμένο ωράριο διακανονισμού που θα είναι αυτό του TARGET2. Ένα CSD που είναι κλειστό λόγω εθνικής αργίας υποχρεούται να παράσχει ένα ελάχιστο επίπεδο υπηρεσίας όπως για παράδειγμα το συντονισμό με το διακανονισμό που εκτελείται από ένα άλλο CSD. Διαφορετικό ωράριο διακανονισμού μπορεί να παραχωρηθεί κατ' εξαίρεση για ειδικές πράξεις όπως π.χ η υποβολή κοινοποίησης για τις πράξεις «παράδοσης έναντι πληρωμής» (DvP), οι αυτόματες πράξεις δανεισμού (automatic lending operations), κλπ.
- Principle 17. Οι κανόνες διακανονισμού και οι διαδικασίες του T2S θα είναι κοινές για όλα τα συμμετέχοντα CSDs.
- Principle 18. Το T2S θα λειτουργεί με βάση τις αρχές της κάλυψης του πλήρους κόστους (full cost-recovery) και της μη κερδοσκοπικής βάσης (not-for-profit basis).
- Principle 19. Οι υπηρεσίες του T2S θα είναι συμβατές με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Κώδικα Συμπεριφοράς για το Συμφηγισμό και το Διακανονισμό (European Code of Conduct for Clearing and Settlement) σχετικά με τη διαφάνεια των τιμών, τη χρήση διαφόρων χρηματοπιστωτικών τεχνικών για τη διασυνοριακή μεταφορά κεφαλαίων, το λογιστικό διαχωρισμό κλπ.
- Principle 20. Το T2S θα υποστηρίξει τα συμμετέχοντα CSDs προκειμένου να συμμορφωθούν με τις εποπτικές και κανονιστικές απαιτήσεις.

Tax haven = φορολογικό καταφύγιο. Είναι τα κράτη με χαμηλό συντελεστή φορολόγησης και σημαντικά φορολογικά κίνητρα για τις εισροές κεφαλαίων. Ιδιαίτερη ευνοϊκή μεταχείριση έχουν τα εισοδήματα που προκύπτουν από εξαγωγές και επενδύσεις.

TCP, Transmission Control Protocol = πρωτόκολλο ελέγχου μετάδοσης. Είναι ένα από τα βασικά πρωτόκολλα της ακολουθίας του πρωτοκόλλου του διαδικτύου (IP, Internet Protocol). Το TCP επιτρέπει στους φιλοξενούμενους των δικτύων να δημιουργούν μεταξύ τους συνδέσεις με τις οποίες μπορούν να ανταλλάσσουν δεδομένα. Εγγυάται την αξιόπιστη διαβίβαση των πληροφοριών και με τη σειρά με την οποία αυτές απεστάλησαν. Διακρίνει, επίσης, τα στοιχεία για πολλαπλές και συμπίπτουσες εφαρμογές όπως π.χ το διακομιστή του διαδικτύου (web server) και το διακομιστή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (Email server). Υποστηρίζει διαδεδομένες εφαρμογές του Ίντερνετ όπως τον παγκόσμιο ιστό (world wide web), το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (Email) και το ασφαλές κέλυφος (Secure Shell).

TCP/IP, Transmission Control Protocol on top of the Internet Protocol = το TCP (βλέπε αμέσως προηγούμενο όρο) είναι από τα κύρια πρωτόκολλα της δικτυακής ακολουθίας TCP/IP. Και ενώ το πρωτόκολλο του Ίντερνετ (Internet Protocol, IP) ασχολείται μόνο με τη μετάδοση πακέτων, το πρωτόκολλο ελέγχου μετάδοσης (Transmission Control Protocol, TCP) επιτρέπει σε δύο φιλοξενούμενους των δικτύων να εγκαταστήσουν μία σύνδεση μεταξύ τους και να ανταλλάσσουν δεδομένα. Το TCP εγγυάται την αποστολή των πακέτων πληροφοριών και εγγυάται επίσης ότι τα πακέτα θα παραδοθούν με την ίδια σειρά που αποστέλλονται. Ο συνδυασμός αυτών των δύο δικτυακών πρωτοκόλλων (TCP και IP) αποτελεί τη βάση για τα πρωτόκολλα του Ίντερνετ. Αναπτύχθηκαν από τον Οργανισμό Προωθημένων Ερευνητικών Σχεδίων Άμυνας (Defense Advanced Research Projects Agency,

DARPA) ένα οργανισμό του Υπουργείου Άμυνας των ΗΠΑ που εφεύρε το δίκτυο ARPANET που ήταν η βάση ανάπτυξης του Ίντερνετ.

Technical analysis = τεχνική ανάλυση. Μία μέθοδος πρόβλεψης των μελλοντικών ιστομιών των νομισμάτων ή των τιμών των ομολόγων, μετοχών ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων και γενικά των τάσεων της αγοράς που χρησιμοποιεί χάρτες (charts) οι οποίοι βασίζονται σε ιστορικά και τρέχοντα στοιχεία από τη δραστηριότητα της αγοράς όπως όγκος συναλλαγών και η στατιστική εξέλιξη των τιμών και των επιτοκίων. Σε αντίθεση με τη θεμελιώδη ανάλυση (fundamental analysis, βλέπε όρο), δεν επιχειρεί να μετρήσει την εσωτερική αξία των χρεογράφων ούτε λαμβάνει υπόψη τη χρηματοοικονομική κατάσταση ή τις άλλες επιδόσεις της επιχείρησης. Οι τεχνικοί αναλυτές πιστεύουν ότι μπορούν να προβλέψουν με ακρίβεια τις μελλοντικές τιμές μέσω της παρακολούθησης της συμπεριφοράς αυτών στο παρελθόν. Η τεχνική ανάλυση είναι απλά η μελέτη των τιμών όπως αντανακλάται στους χάρτες τιμών (price charts). Προϋποθέτει ότι οι τρέχουσες τιμές αντιπροσωπεύουν όλη τη γνωστή πληροφόρηση των αγορών. Οι τιμές δεν αντανακλούν μόνο πραγματικά γεγονότα αλλά και τα ανθρώπινα συναισθήματα, τη διάχυτη ψυχολογία των μαζών και τη διάθεση της στιγμής. Οι τιμές είναι τελικά μία λειτουργία της ζήτησης και της προσφοράς. Εν τούτοις, τα ανθρώπινα συναισθήματα όπως ο φόβος, η πλεονεξία, ο πανικός, η υστερία κλπ επίσης επηρεάζουν σημαντικά τις τιμές. Ένας τεχνικός αναλυτής επιχειρεί να παραβλέψει το συναισθηματικό στοιχείο της διαπραγμάτευσης και αποφασίζει μόνο με το σχηματισμό χαρτών έχοντας σαν προϋπόθεση ότι οι τιμές αντανακλούν και γεγονότα και συναισθήματα.

Telebanking or phone banking = η τηλεφωνική τραπεζική. Είναι το πρώτο είδος διενέργειας τραπεζικών συναλλαγών χωρίς μετάβαση στο κατάστημα που εμφανίστηκε διαχρονικά. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι υπόλοιπο λογαριασμού, μεταφορά κεφαλαίων από λογαριασμό σε λογαριασμό, εξόφληση υποχρεώσεων με χρέωση τραπεζικού λογαριασμού ενώ σε πιο εξελιγμένη μορφή μπορεί να πραγματοποιηθούν και άλλες συναλλαγές λιανικής επενδυτικής μορφής όπως έκδοση βιβλιαρίου επιταγών, αγορά μετοχών κ.λ.π. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η τηλεφωνική τραπεζική ήταν ήδη διαδεδομένη από ετών. Μέσω αυτής προωθούνται τυποποιημένες πράξεις λιανικής τραπεζικής. Στις χώρες με τη μεγαλύτερη διείσδυση καλύπτει το 10% αυτής. Η σύνδεση της επιχείρησης ή του ιδιώτη με τον Η/Υ της τράπεζας επιτυγχάνεται μέσω τηλεφωνικής γραμμής, συσκευής διαμορφωτή/αποδιαμορφωτή (modem), χρήσης προσωπικού αριθμού αναγνώρισης (PIN) και κωδικού αριθμού διενέργειας συναλλαγών (transaction password). Διακρίνουμε:

α) Συναλλαγές μέσω σταθερού τηλεφώνου. Ο χρήστης επικοινωνεί με το ειδικό κέντρο τηλεφωνικής εξυπηρέτησης πελατών της τράπεζας (call center) και ή θα μιλήσει ζωντανά με ένα υπάλληλο της τράπεζας προς τον οποίο θα διαβιβάσει την εντολή του για πληροφόρηση και για διενέργεια τραπεζικής συναλλαγής ή στις περισσότερες τράπεζες ακολουθεί το σύστημα επιλογών μέσω πλήκτρων (Interactive Voice Response, IVR). Δηλαδή, ο χρήστης, καθοδηγούμενος από τον Η/Υ της τράπεζας, επιλέγει τις τραπεζικές υπηρεσίες και διενεργεί συναλλαγές με το πάτημα των πλήκτρων της τηλεφωνικής συσκευής. Ορισμένες τράπεζες χρησιμοποιούν το πιο εξελιγμένο σύστημα της αναγνώρισης φωνής (Voice Recognition System). Ο πελάτης καταγράφει για 5 έως 10 λεπτά τη φωνή του σε μαγνητοταινία της τράπεζας το περιεχόμενο της οποίας αποθηκεύεται στη μνήμη του Η/Υ. Το σύστημα αυτό επιτρέπει στον πελάτη να χρησιμοποιεί τη φωνή του για να δίνει οδηγίες στον Η/Υ της τράπεζας για άντληση πληροφοριών ή την πραγματοποίηση συναλλαγών λιανικής τραπεζικής. Δηλαδή η φωνή, που είναι αναγνωρίσιμη από τον Η/Υ, υποκαθιστά τους κωδικούς πρόσβασης και παράλληλα αντικαθιστά τα σήματα μέσω του πληκτρολογίου του τηλεφώνου. Μερικές τράπεζες παρέχουν τη δυνατότητα αυτή και μέσω κινητού τηλεφώνου.

β) Συναλλαγές μέσω κινητού τηλεφώνου. Το κινητό τηλέφωνο μέσω των μηνυμάτων SMS επιτρέπει τη λήψη τραπεζικών και χρηματοοικονομικών πληροφοριών και σε περιορισμένη έκταση τη διενέργεια απλών πληρωμών. Η πρόσβαση στον Η/Υ της τράπεζας επιτυγχάνεται μέσω προσωπικού κωδικού αναγνώρισης. Μία πιο προηγμένη τεχνολογία υπέρυθρων ακτίνων ή του πρωτοκόλλου Blue-Tooth υποκαθιστά μέσω του κινητού τηλεφώνου την πιστωτική και χρεωστική κάρτα για την επικοινωνία με τα τερματικά POS. Στη συνέχεια ο κάτοχος του κινητού τηλεφώνου επικοινωνεί απευθείας με την τράπεζα και επιβεβαιώνει τη συναλλαγή. Η επικοινωνία γίνεται είτε με το σύστημα IVR είτε με γραπτό μήνυμα SMS.

Television-based banking = η τραπεζική μέσω τηλεόρασης. Είναι πιο απλή και φιλική στο χρήστη σε σχέση με το Internet banking που απαιτεί γνώσεις της διαδικτυακής τεχνολογίας. Συνήθως, οι τράπεζες συνδέονται με τους πελάτες μέσω ψηφιακής τηλεόρασης και ανοικτών γραμμών (on-line). Οι τράπεζες προσφέρουν στους πελάτες τους υπόλοιπο λογαριασμών, χρήσιμες τραπεζικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες, τη δυνατότητα μεταφοράς ποσών και εξόφλησης λογαριασμών και διενέργειας χρηματιστηριακών πράξεων. Αναπτύχθηκε κύρια στις ΗΠΑ αλλά κερδίζει έδαφος και σε άλλες χώρες, ιδιαίτερα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η υπηρεσία "Open" της χώρας αυτής που λειτουργεί μέσω ψηφιακής τηλεόρασης έχει σαν μετόχους την τράπεζα HSBC, την τηλεπικοινωνιακή εταιρία BT, τη δορυφορική εταιρία BSKYB και την ιαπωνική ηλεκτρονική επιχείρηση Matsushita. Προσφέρει υπηρεσίες σε τράπεζες και λιανοπωλητές που είναι συνδρομητές της Open.

Template = πρότυπος πίνακας. Πρόκειται για προεγκατεστημένα σε λογισμικό ενός Η/Υ σχήματα που περιλαμβάνουν πρότυπο κείμενο, γραφήματα, πίνακες και κενά διαστήματα που θα συμπληρωθούν από το χρήστη με στοιχεία βασιζόμενα σε πληροφόρηση σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται ο χρήστης διότι συμπληρώνει μόνο τα στοιχεία σε πολλές παρόμοιες συναλλαγές και δεν είναι υποχρεωμένος να δημιουργεί κάθε φορά το σχήμα, τον πίνακα, τα γραφήματα ή το σταθερό κείμενο.

Tender procedure = διαδικασία δημοπρασίας. Σύμφωνα με αυτή, η κεντρική τράπεζα παρέχει ρευστότητα στην αγορά ή απορροφά ρευστότητα από την αγορά μέσω ανταγωνιστικών προσφορών που υποβάλλουν οι αντισυμβαλλόμενοι. Οι πλέον ανταγωνιστικές προσφορές ικανοποιούνται με σειρά προτεραιότητας μέχρι να εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να παρασχεθεί ή να απορροφηθεί από την κεντρική τράπεζα.

Term to maturity = προθεσμία μέχρι τη λήξη. Η εναπομένουσα ζωή ενός ομολόγου από τη σημερινή ημέρα μέχρι τη λήξη του ή μέχρι την πρόωρη πληρωμή του.

Test conditions = προϋποθέσεις δοκιμής ενός πληροφοριακού συστήματος κατά την πρώτη εγκατάσταση ή μεταγενέστερη αναβάθμιση αυτού. Σε ένα μηχανογραφικό σύστημα διαχείρισης διαθέσιμων περιλαμβάνουν: α) τις προϋποθέσεις και τα γεγονότα που περιγράφουν το περιβάλλον, τα χρηματοοικονομικά μέσα και το δείγμα των συναλλαγών που πρόκειται να ελεγχθεί β) τα αναμενόμενα αποτελέσματα του τεστ (expected results). Μπορούν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, οδηγίες προς τους χρήστες του συστήματος 1) για τα χρηματοοικονομικά μέσα που θα υποβληθούν σε δοκιμές όπως οι καταθέσεις, τα ομόλογα τα γeros, τα πιστοποιητικά καταθέσεων (CDs), συναλλαγές σε χρυσό, πράξεις συναλλάγματος, παράγωγα προϊόντα 2) τον έλεγχο της κανονικότητας των τιμών, την παράβαση των διαφόρων ορίων των συναλλαγών, τις ασφάλειες (collateral) 3) τον υπολογισμό της αγοραίας αξίας των συναλλαγών, τις μεθόδους διαχείρισης του κινδύνου (duration, value at risk) τη μέτρηση της απόδοσης και την παραγωγή αναφορών (reports).

Test scenarios and test scripts and expected results = σενάρια δοκιμών και περιπτώσεις δοκιμών και αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

■ Test scenarios είναι οι πραγματικές ή υποθετικές συναλλαγές που θα χρησιμοποιηθούν σε μία διαδικασία δοκιμής ενός πληροφοριακού συστήματος κατά την πρώτη εγκατάσταση ή μεταγενέστερη αναβάθμιση αυτού. Η συγγραφή αυτών ακολουθεί αυτή των test conditions (βλέπε αμέσως ανωτέρω όρο). Πρόκειται για μια σειρά περιπτώσεων (test cases) που θα ελεγχθούν ώστε να διασφαλισθεί ότι η ροή των επιχειρηματικών συναλλαγών δοκιμάζεται σε όλα τα στάδια της μηχανογραφικής επεξεργασίας (end to end) δηλαδή στο Front Office, Back Office και στη λογιστική επεξεργασία τους που αποτελεί το τελευταίο στάδιο του κύκλου. Επίσης, περιλαμβάνονται περιπτώσεις των εργασιών του Middle Office. Σειρά περιπτώσεων (test cases) είναι μία σειρά από στοιχεία και προγράμματα προς δοκιμή και τα αναμενόμενα αποτελέσματα αυτών (expected results). Μία σειρά περιπτώσεων επικυρώνει μία ή περισσότερες απαιτήσεις του μηχανογραφικού συστήματος και καταλήγει σε ένα αποτέλεσμα: επιτυχής όταν τα παραχθέντα αποτελέσματα είναι ίδια με τα αναμενόμενα ή ανεπιτυχής δοκιμή όταν τα παραχθέντα είναι διαφορετικά από τα αναμενόμενα αποτελέσματα (expected results). Οι όροι test scenarios και test cases συνήθως θεωρούνται σαν συνώνυμες.

■ Test scripts and expected results είναι οι λεπτομερείς πραγματικές ή υποθετικές συναλλαγές μετά των αναμενόμενων αποτελεσμάτων τους προκειμένου να ελεγχθεί η

λειτουργικότητα ενός μηχανογραφικού συστήματος. Πρακτικά, τα test scenarios είναι το θεωρητικό υπόβαθρο στο οποίο βασίζονται τα test scripts and expected results. Τα test scenarios φέρουν αριθμηση η οποία αντιπαραβάλλεται με την ομοειδή αριθμηση των test scripts and expected results για να διαπιστωθεί ότι τα τελευταία κάλυψαν όλες τις προς έλεγχο περιπτώσεις.

TFT, Thin Film Transistor = κρυσταλλικός πολλαπλασιαστής λεπτού φιλμ. Είναι ένας τύπος της επίπεδης οθόνης επίδειξης υγρών κρυστάλλων (LCD), στην οποία κάθε pixel (βλέπε όρο) ελέγχεται από ένα μέχρι τέσσερα τρανζίστορς υγρής μορφής. Χρησιμοποιείται στις τηλεοράσεις, τους Η/Υ και τις ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές και παράγει μία διαφανή ερυθρά, γαλάζια ή πράσινη απόχρωση. Επιτυγχάνοντας ένα συνδυασμό διαφορετικών έγχρωμων τρανζίστορς σε διάφορα επίπεδα έντασης, παράγει άλλα χρώματα. Συχνά αναφέρεται και σαν active matrix display.

Theta = το ποσοστό της αλλαγής της τιμής ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) σε σχέση με τη βαθμιαία μείωση του χρόνου λήξης του. Το Θήτα δεν χρησιμοποιείται συχνά από τους διαπραγματευτές αλλά έχει μία ενδιαφέρουσα διάσταση. Μετρά το ποσοστό κατά το οποίο μειώνεται το premium ενός option με το πέρασμα του χρόνου και ιδιαίτερα όσο πλησιάζει ο χρόνος εξάσκησης του δικαιώματος. Άλλως, ένα premium ενός option, που δεν έχει εσωτερική αξία, θα μειώνεται με αυξανόμενο ρυθμό όσο πλησιάζει η λήξη του. Το Θήτα: α) μπορεί να είναι πολύ υψηλό για τα **out** of the money options (βλέπε λέξη) εάν περιέχουν μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών β) είναι τυπικά υψηλότερο στα **at** the money options (βλέπε λέξη) γ) θα αυξηθεί εντονότατα τις τελευταίες λίγες εβδομάδες της διαπραγμάτευσης και ενδέχεται να υποβαθμίσει σημαντικά μία θέση ενός κατόχου μιας long option, ειδικότερα εάν η μεταβλητότητα των τιμών είναι σε πτώση την ίδια περίοδο.

The 24-Hour market for U.S.A Treasury securities = η διαπραγμάτευση των χρεογράφων του Θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ τα οποία απευθύνονται σε εγχώριους και σε ξένους επενδυτές πραγματοποιείται σχεδόν όλο το 24ωρο. Συγκεκριμένα διαρκεί 23 ώρες: αρχίζει στις 08.30 π.μ. (τοπική ώρα) στο Τόκιο που αντιστοιχεί στις 06.30 μ.μ ώρα Νέας Υόρκης. Η διαπραγμάτευση συνεχίζεται μέχρι τις 05.00 μ.μ τοπική ώρα Τόκιο (03.00 π.μ ώρα Νέας Υόρκης), οπότε περνά στο Λονδίνο (08.00 π.μ G.M.T). Γύρω στις 12.30 μ.μ ώρα Λονδίνου, η διαπραγμάτευση περνά στη Νέα Υόρκη όπου η τοπική ώρα είναι 07.30 π.μ. Η διαπραγμάτευση συνεχίζεται μέχρι τις 05.30 μ.μ ώρα Νέας Υόρκης. Ανεξάρτητα από τον τόπο διαπραγμάτευσης, η διαδικασία είναι η ίδια. Τα ίδια χρεόγραφα διαπραγματεύονται από τους ίδιους dealers μέσω των ίδιων διαμεσολαβητών (interdealer brokers) και με τις ίδιες προμήθειες. Ο όγκος των συναλλαγών κατανέμεται κατά 94% στη Νέα Υόρκη, 4% στο Λονδίνο και 2% στο Τόκιο. Η μεταβλητότητα των τιμών είναι μεγαλύτερη στη Νέα Υόρκη διότι οι πληροφορίες για τα οικονομικά και άλλα δεδομένα συγκεντρώνονται πρώτα στις ΗΠΑ και στη συνέχεια φθάνουν με καθυστέρηση στις άλλες αγορές. Οι πρωταγωνιστές αυτής της αγοράς είναι οι 29 primary dealers με τους οποίους η FED επικοινωνεί άμεσα στη διάρκεια των πράξεων ανοικτής αγοράς που πραγματοποιεί. Το ποσοστό των συναλλαγών που διεξάγεται μέσω των interdealer brokers ανέρχεται στο 90%.

Thin market = αβαθής αγορά. Μία αγορά χωρίς μεγάλο ενδιαφέρον διενέργειας συναλλαγών από τους επενδυτές. Χαρακτηρίζεται από μικρή ρευστότητα, υψηλά spreads και μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών. Μία αγορά μπορεί να είναι αβαθής όχι από παθογενή αίτια αλλά μόνο σε ορισμένες περιόδους του έτους στις οποίες περιορίζεται το ενδιαφέρον των επενδυτών όπως κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων, του Πάσχα και των θερινών διακοπών.

Tick = είναι το ελάχιστο ποσοστό με το οποίο μπορεί να μεταβληθεί η τιμή συναλλάγματος, παραγώγου, εμπορεύματος ή οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου σε οργανωμένες αγορές (π.χ χρηματιστήρια) futures και options μετά από κάθε αγορά ή πώληση ενός συμβολαίου και ανάλογα με τον αριθμό των μονάδων που έχει κάθε συμβόλαιο. Για παράδειγμα, η ελάχιστη ποσοστιαία μεταβολή μετά από κάθε κτύπημα της τιμής (tick) στο Universal Stock Future για τις μετοχές του Ηνωμένου Βασιλείου είναι 0,5%. Επόμενα, σε ένα συμβόλαιο που περιλαμβάνει 1.000 μετοχές, η αξία του tick θα είναι $1.000 \times 0,5\% = 5$ λίρες Αγγλίας.

Tier-one, tier-two assets and their substitution by the single list system as from 1.1.2007 = περιουσιακά στοιχεία πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και η υποκατάσταση αυτών από 1.1.2007 από το νέο σύστημα του ενιαίου καταλόγου.

► **Tier-one asset** είναι ένα εμπορεύσιμο στοιχείο ενεργητικού το οποίο ανταποκρίνεται σε κριτήρια που θέτει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και χρησιμοποιείται από τους αντισυμβαλλόμενους σαν ασφάλεια (collateral) στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδει η ΕΚΤ ανήκουν στον κατάλογο αυτό. Πιστοποιητικά χρέους που έχουν εκδοθεί από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) πριν από την 1.1.99 επίσης περιλαμβάνονται στα εγγυοδοτικά στοιχεία πρώτης βαθμίδας. Για τα υπόλοιπα στοιχεία πρέπει να ισχύουν τα εξής κριτήρια επιλεξιμότητας:

α) να είναι χρεόγραφα με προκαθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε μηδενικό είτε σταθερού επιτοκίου είτε κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Αποδεκτά είναι και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα

β) ο εκδότης ή η έκδοση να απολαύει υψηλού βαθμού πιστοληπτικής αξιολόγησης, η εγγύηση να είναι πληρωτέα σε πρώτη ζήτηση και γενικά τα χρεόγραφα να απολαύουν υψηλού βαθμού ρευστότητας

γ) να είναι μεταβιβάσιμα μέσω λογιστικών εγγραφών

δ) να έχουν κατατεθεί/καταχωρηθεί στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) σε κεντρική τράπεζα ή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα που έχει θεσπίσει η ΕΚΤ και να διακρατούνται/διακανονίζονται στη ζώνη του ευρώ μέσω λογαριασμού στο Ευρωσύστημα ή σε Σύστημα Διακανονισμού Τίτλων (ΣΔΤ) που πληροί τα πρότυπα της ΕΚΤ

ε) να είναι εκπεφρασμένα σε ευρώ

ζ) να εκδίδονται ή να είναι εγγυημένα από φορείς εγκατεστημένους στον ΕΟΧ

η) να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή σε ορισμένες μη οργανωμένες αγορές που ορίζονται από την ΕΚΤ.

Παρά την εγγραφή τους στον κατάλογο πρώτης βαθμίδας, οι ΕθνΚΤ δεν θα αποδέχονται εγγυοδοτικά στοιχεία όταν: 1) εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από τον ίδιο τον αντισυμβαλλόμενο ή άλλο φορέα με τον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος έχει στενούς δεσμούς (μητρική - θυγατρική εταιρία ή έλεγχος του 20% του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου) 2) χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξης της πράξης νομισματικής πολιτικής 3) χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια. Όλα τα στοιχεία πρώτης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να δανειοδοτηθεί από την ΕθνΚΤ του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος προσφέροντας εγγυοδοτικό στοιχείο που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος. Τα στοιχεία της πρώτης βαθμίδας είναι επιλέξιμα για όλες τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που απαιτούν εγγυήσεις, δηλαδή τις πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτέων ή οριστικών συναλλαγών και για την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

► **Tier-two asset** είναι ένα εμπορεύσιμο ή μη στοιχείο του ενεργητικού που ανταποκρίνεται σε κριτήρια που θέτουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) υποκείμενα και σε έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και χρησιμοποιείται από τους αντισυμβαλλόμενους σαν ασφάλεια (collateral) στις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Οι ΕθνΚΤ μπορούν να ορίζουν επιλέξιμα εγγυοδοτικά στοιχεία που ανήκουν στη δεύτερη βαθμίδα και τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα. Τα στοιχεία δεύτερης βαθμίδας πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια επιλεξιμότητας:

α) να είναι χρεόγραφα, εμπορεύσιμα ή μη, με προκαθορισμένο και άνευ αιρέσεων ποσό κεφαλαίου και τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική εισοδηματική ροή. Το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε μηδενικό είτε σταθερού επιτοκίου είτε κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Αποδεκτά είναι και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της ασφαλιζόμενης απαίτησης. Η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις ΕθνΚΤ να συμπεριλάβουν

υπό ορισμένες προϋποθέσεις στους καταλόγους δεύτερης βαθμίδας χρεόγραφα και μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν τα κριτήρια της Οδηγίας για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)

β) πρέπει να παριστούν ενοχικές υποχρεώσεις ή να είναι μετοχές

γ) η ΕθνΚΤ πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτά

δ) πρέπει να ευρίσκονται στη ζώνη του ευρώ

ε) να είναι εκπεφρασμένα σε ευρώ. Παρά την εγγραφή τους στον κατάλογο δεύτερης βαθμίδας, οι ΕθνΚΤ δεν θα αποδέχονται εγγυοδοτικά στοιχεία όταν: 1) εκδίδονται ή είναι εγγυημένα από τον ίδιο τον αντισυμβαλλόμενο ή άλλο φορέα με τον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος έχει στενούς δεσμούς (μητρική - θυγατρική εταιρία ή έλεγχος του 20% του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου) 2) χρεόγραφα που λήγουν πριν από την ημερομηνία λήξης της πράξης νομισματικής πολιτικής 3) χρεόγραφα που αποφέρουν εισοδηματική ροή (π.χ πληρωμή τοκομεριδίου) κατά τη διάρκεια ισχύος της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια 4) μετοχές με πληρωμές ή δικαιώματα που μπορούν να επηρεάσουν την καταλληλότητά τους για να χρησιμοποιηθούν σαν ασφάλεια. Όλα τα στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυννοιακή βάση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Είναι αποδεκτά για τις πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω αντιστρεπτέων συναλλαγών και για την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Κατά κανόνα, δεν χρησιμοποιούνται στις οριστικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος.

► **The single list.** Η ΕΚΤ αποφάσισε τον Αύγουστο του 2002 και τον Ιανουάριο του 2003 την κατ' αρχήν σταδιακή ενοποίηση του συστήματος με τη θέσπιση ενιαίου καταλόγου (single list) που υποκατέστησε από 1.1.2007 τις ανωτέρω δύο βαθμίδες αποδεκτών ασφαλειών. Την 11.5.2003 άρχισε η διαδικασία διαβούλευσης της ΕΚΤ με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Την 10.5.2004, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε την οριστική εισαγωγή του ενιαίου καταλόγου.

Τα στάδια της εισαγωγής του καταλόγου ήσαν τα εξής:

❶ Το πρώτο στάδιο περιέλαβε τις αποφάσεις της ΕΚΤ για τον καθορισμό των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων που θα συμπεριλαμβάνονταν στον ενιαίο κατάλογο και τα κριτήρια για την ένταξη περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας στον ενιαίο κατάλογο. Επίσης, περιέλαβε νέες κατηγορίες ενώ εξαίρεσε τις μετοχές. Πιο αναλυτικά, τον Αύγουστο του 2004, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε:

α) την ένταξη στον ενιαίο κατάλογο όλων των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας (tier one)

β) την προσθήκη στην πρώτη βαθμίδα των χρεογράφων σε ευρώ που έχουν εκδοθεί από φορείς εγκατεστημένους σε χώρες της ομάδας των 10 (G10) που δεν ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο δηλαδή τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Ιαπωνία και την Ελβετία

γ) την ένταξη στον ενιαίο κατάλογο και των μη εμπορεύσιμων χρεογράφων που καλύπτονται από ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια. Η κατηγορία αυτή περιελάμβανε μόνο υποσχετικές επιστολές ασφαλισμένες με υποθήκη που εκδίδονταν στην Ιρλανδία

δ) τον αποκλεισμό από τον ενιαίο κατάλογο των μετοχών, που εντάσσονταν στη δεύτερη βαθμίδα (tier two) στην Ισπανία, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία. Οι μετοχές αποσύρθηκαν από τη δεύτερη βαθμίδα την 30.4.2005

ε) από τα στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας περιελήφθησαν στον ενιαίο κατάλογο τα τραπεζικά δάνεια (bank loans). Η Τράπεζα της Ελλάδος περιέλαβε στην κατηγορία των μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων τις δανειακές απαιτήσεις και τα κοινά ομολογιακά δάνεια του Νόμου 3156/2003 τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές και για τα οποία εκδίδονται ενσώματοι τίτλοι στον κομιστή που διατίθενται εξ ολοκλήρου στα πιστωτικά ιδρύματα.

ζ) την 14.9.2006, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε να εντάξει στους αποδεκτούς τίτλους για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος τον Βραχυπρόθεσμο Ευρωπαϊκό Τίτλο (STEP) που είναι διαπραγματεύσιμος σε μη ρυθμιστική αγορά. Η ένταξη έλαβε χώρα με τη δημοσίευση στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ στατιστικών στοιχείων για τις αποδόσεις του τίτλου. Για να είναι αποδεκτός ο τίτλος πρέπει να εκπληρώνει τα κριτήρια του προγράμματος STEP που είναι η παροχή της αναγκαίας πληροφόρησης από τον εκδότη, τα τυπικά στοιχεία του τίτλου, ο διακανονισμός και η παροχή στατιστικών στοιχείων για τις αποδόσεις.

❷ Από την 1η Ιανουαρίου 2007 τέθηκε σε ισχύ ο ενιαίος κατάλογος και καταργήθηκε το καθεστώς του tier one and tier two system. Για τα τραπεζικά δάνεια τέθηκε σε ισχύ ενδιάμεσο καθεστώς, βάσει του οποίου οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ θα επιλέγουν αυτές οι ίδιες το ελάχιστο όριο χρήσης των ασφαλειών αυτών.

❸ Από την 1η Ιανουαρίου 2012, θα εφαρμόζεται ενοποιημένο καθεστώς για τη χρήση των τραπεζικών δανείων ως ασφαλειών με ενιαίο ελάχιστο όριο (common minimum threshold) τα 500.000 ευρώ.

◆ Τα κριτήρια για την ένταξη των περιουσιακών στοιχείων στον ενιαίο κατάλογο

Για την καταγραφή των κριτηρίων επιλεξιμότητας, η ΕΚΤ στοχεύει στην επιλογή των αγορών που είναι εύκολα προσβάσιμες στο Ευρωσύστημα, οι συναλλαγές τους καθίστανται εύκολα εκτελεστές και η διαμόρφωση των τιμών είναι διαφανής. Για το σκοπό αυτό, το Ευρωσύστημα καθόρισε τρεις υψηλού επιπέδου αρχές: ασφάλεια, διαφάνεια και προσβασιμότητα. Ενώ οι ρυθμιζόμενες αγορές είναι αυτόματα επιλέξιμες, η λειτουργία των μη εποπτευόμενων και μη ρυθμιζόμενων αγορών πρέπει να αξιολογείται με τα παραπάνω κριτήρια. Την 30.5.2005, το Ευρωσύστημα δημοσίευσε τον κατάλογο των μη ρυθμιζόμενων αγορών που είναι αποδεκτές για τις πιστοδοτικές του πράξεις. Μερικές Over-the-Counter (OTC) αγορές, που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας αποκλείστηκαν από τον ενιαίο κατάλογο. Μεταβατικά, ορίσθηκε ότι τα περιουσιακά στοιχεία που διαπραγματεύονταν σε αυτές θα παραμείνουν επιλέξιμα μέχρι το Μάιο του 2007. Τη 13.1.2006, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε όπως οι μονάδες των Γαλλικών πιστωτικών αμοιβαίων κεφαλαίων (Fonds communs de créance, FCCs) που εκδόθηκαν πριν από την 1.5.2006 θα παραμείνουν επιλέξιμες μέχρι την 31.12.2008 αλλά όσες εκδόθηκαν την ή μετά την 1.5.2006 δεν θα είναι επιλέξιμες. Την 25.5.2007, το Δ.Σ της ΕΚΤ αποφάσισε ότι α) διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία (marketable assets) που εκδόθηκαν πριν από την 31.5.2007 και διαπραγματεύονται σε μη οργανωμένη αγορά (non-regulated market) και τα οποία πληρούν τώρα τις απαιτήσεις του Ευρωσυστήματος για την ασφάλεια και την προσβασιμότητα όχι όμως και το κριτήριο της διαφάνειας, θα παραμείνουν επιλέξιμα μέχρι την 31.12.2009 και στη συνέχεια θα καταστούν μη επιλέξιμα β) με εξαίρεση τα διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα, οι εκδότες διαπραγματεύσιμων περιουσιακών στοιχείων που είναι επιλέξιμα για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος πρέπει να είναι εγκατεστημένοι είτε στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX) ή σε μία από 4 χώρες που δεν ανήκουν στο G10. Εάν είναι εγκατεστημένοι εκτός της ανωτέρω περιοχής δεν είναι επιλέξιμοι ανεξάρτητα εάν οι εκδόσεις των τυγχάνουν ασφάλειας μονάδας που είναι εγκατεστημένη εντός του EOX. Διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία που εκδόθηκαν πριν από την 31.12.2007 από εκδότες μη εγκατεστημένους στον EOX ή ή σε μία από τις εκτός EOX ή G10 χώρες αλλά είναι εγγυημένα από μονάδα εντός του EOX θα παραμείνουν επιλέξιμα μέχρι την 31.12.2011.

◆ Τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τα τραπεζικά δάνεια

Τον Ιούλιο του 2005, η ΕΚΤ δημοσίευσε τα εξειδικευμένα κριτήρια επιλεξιμότητας που ισχύουν από 1.1.2007 και εξής για τα τραπεζικά δάνεια. Η εγκατάσταση του χρεώστη, δηλαδή του παρέχοντος την ασφάλεια, περιορίζεται στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η σύμβαση δανείου πρέπει να διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους. Η έννοια των επιλέξιμων χρεωστών περιορίζεται στους μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και τα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα. Αποκλείονται τα διατραπεζικά δάνεια. Σχετικά με τους τύπους των δανείων, αποκλείονται τα μη συρόμενα πιστωτικά όρια, οι υπεραναλήψεις από τρεχούμενους λογαριασμούς και οι πιστωτικές επιστολές. Αποκλείονται, επίσης, οι τύποι των τραπεζικών δανείων που το κεφάλαιο και οι τόκοι έπονται στην κατάταξη από τα δικαιώματα των κατόχων άλλων τραπεζικών δανείων ή χρεωστικών ομολόγων του ίδιου εκδότη. Εκτός των ανωτέρω περιορισμών, τα τραπεζικά δάνεια πρέπει να πληρούν ορισμένες νομικές απαιτήσεις για την περίπτωση της αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου. Οι απαιτήσεις αυτές σχετίζονται με το χρόνο ειδοποίησης του χρεώστη για την κινητοποίηση του δανείου, το τραπεζικό απόρρητο για την πληροφόρηση αναφορικά με τους χρεώστες και την εξάλειψη οποιουδήποτε περιορισμού για την κινητοποίηση και την εξόφληση του δανείου. Όσον αφορά τις διαδικασίες ελέγχου της ύπαρξης των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται σαν ασφάλεια, αυτές μπορεί να εκτελούνται από τους ίδιους τους αντισυμβαλλόμενους ή οι ad hoc έλεγχοι να ασκούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

◆ Το πλαίσιο πιστοληπτικής αξιολόγησης ECAF

Το Ευρωσύστημα εισήγαγε το πλαίσιο πιστοληπτικής αξιολόγησης ECAF (Eurosystem Credit Assessment Framework). Παρά το γεγονός ότι απευθύνεται κύρια στα τραπεζικά δάνεια και

στα λοιπά μη διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία, εν τούτοις εφαρμόζεται και στα διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία. Για την αξιολόγηση πιστωτικών προτύπων των επιλέξιμων ασφαλειών, το Ευρωσύστημα λαμβάνει υπόψη την πληροφόρηση πιστοληπτικής αξιολόγησης που ανήκει σε μία από τις επόμενες τέσσερις πηγές:

- ☐ εξωτερικά ιδρύματα πιστοληπτικής αξιολόγησης, ECAs (External Credit Assessment Institutions)
- ☐ συστήματα που βασίζονται σε εσωτερικές αξιολογήσεις των αντισυμβαλλόμενων, IRB (counterparties' Internal Ratings-Based)
- ☐ εργαλεία πιστωτικής αξιολόγησης παρεχόμενα από τρίτους, RTs (third-party providers' rating tools)
- ☐ συστήματα πιστοληπτικής αξιολόγησης των εθνικών κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος, ICAs (NCBs' In-house Credit Assessment Systems).

TIGER (Treasury Investors Growth Receipt) = ένα εγγυημένο από την αμερικανική κυβέρνηση ομόλογο από το οποίο ο αγοραστής θα εισπράξει μόνο το κεφάλαιο διότι το κεφάλαιο και τα κουπόνια του ομολόγου πωλούνται χωριστά στην αγορά.

Tight market = σφικτή αγορά. Μία αγορά με μεγάλο όγκο συναλλαγών, ενεργητική διαπραγμάτευση, υψηλή ανταγωνιστικότητα και μικρή διαφορά μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης (narrow spreads).

Time decay = φθίνων χρόνος. Η αναλογία της αλλαγής στην τιμή ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (option) όσο μειώνεται ο χρόνος προς τη λήξη του. Καλείται επίσης και theta (βλέπε λέξη).

Time horizon = χρονικός ορίζοντας. Η διάρκεια του χρόνου εκφραζόμενη σε έτη για την οποία ο επενδυτής αναμένει να διακρατήσει την επένδυσή του.

Time series models = μοντέλα χρονολογικών σειρών. Πρόκειται για συστήματα που αναλύουν σειρές ιστορικών στοιχείων και μερικές φορές χρησιμοποιούνται σαν μέσα τεχνικών προβλέψεων μέσω της εξέτασης των κινητών μέσων μιας περιόδου. Στη στατιστική, είναι η αλληλουχία σημείων των δεδομένων που μετρούνται τυπικά σε διαδοχικούς χρόνους συνήθως ομοιομόρφων διαστημάτων. Περιέχουν μεθόδους που επιχειρούν να κατανοήσουν τις χρονολογικές σειρές ή την υποκείμενη θεωρία των σημείων των δεδομένων (underlying theory of the data points) δηλαδή από πού προέρχονται, τι τα προκαλεί ή να πραγματοποιήσουν προβλέψεις. Οι προβλέψεις αυτές αφορούν μελλοντικές καταστάσεις και βασίζονται σε γεγονότα του παρελθόντος. Κλασικό παράδειγμα αποτελεί το άνοιγμα της τιμής μιας μετοχής η οποία βασίζεται στην απόδοσή της στο παρελθόν.

Time Weighted Return, TWR = χρονοσταθμισμένη απόδοση. Μια μέθοδος μέτρησης της απόδοσης των χαρτοφυλακίων που βασίζεται στη στάθμιση των εισροών και εκροών προς και από το χαρτοφυλάκιο με το χρόνο που αυτές είναι επενδυμένες.

TIPS (Treasury Inflation Protected Securities) = χρεόγραφα προστατευμένα από τον πληθωρισμό. Ένα έντοκο γραμμάτιο ή ομόλογο που είναι συνδεδεμένο με το δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔTK). Το κεφάλαιο ή/και τα κουπόνια προσαρμόζονται αυτόματα σε περίπτωση ανόδου του ΔTK για να εξουδετερώσουν την απώλεια από την άνοδο του τιμαρίθμου. Εκδόθηκαν για πρώτη φορά από το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ το 1997 και συνδέαν το κεφάλαιο με το ΔTK. Κάθε χρόνο το κεφάλαιο του ομολόγου προσαρμόζοταν με το ποσοστό του πληθωρισμού του προηγούμενου χρόνου.

TIRESIAS, Bank Information Systems SA

Τειρεσίας, Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών ΑΕ.

Ελληνική διατραπεζική εταιρία συγκέντρωσης και διανομής στοιχείων για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου (Central Credit Register, CCR). Στην εταιρία μέτοχοι μπορεί να είναι μόνο πιστωτικά ιδρύματα και θυγατρικές εταιρίες πιστωτικών ιδρυμάτων που σκοπό έχουν τη χρηματοδοτική μίσθωση ή την πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων τρίτων ή τη διαχείριση, για λογαριασμό των μητρικών πιστωτικών ιδρυμάτων, προϊόντων καταναλωτικής πίστης και μέσων πληρωμών. Μέτοχοι της εταιρίας είναι οι μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες

και μία εταιρία πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων. Βασικοί σκοποί της Τειρεσίας ΑΕ είναι α) η ανάπτυξη και λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων, με αποστολή την προαγωγή και προστασία του θεσμού της τραπεζικής πίστης, την εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών και συνεπώς, την ομαλή λειτουργία της αγοράς και τη συμβολή της στη μείωση των επισφαλειών προς όφελος του τραπεζικού συστήματος και των συναλλασσομένων και β) η διαχείριση και διάθεση των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται από τα πληροφοριακά της συστήματα. Η Τειρεσίας ΑΕ έχει αναπτύξει διατραπεζικά πληροφορικά συστήματα και υπηρεσίες, όπως:

- **Credit Profile Database and Monitoring System (CPD)**

Αρχείο Δεδομένων και Σύστημα Οικονομικής Συμπεριφοράς, ΣΟΣ

Αποσκοπεί στην εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων αξιολόγηση της φερεγγυότητας ιδιωτών και επιχειρήσεων. Οι πηγές άντλησης των δεδομένων και οι κατηγορίες πληροφοριών του αρχείου είναι οι εξής:

α) τράπεζες (banks): ακάλυπτες (σφραγισμένες) επιταγές, συναλλαγματικές απλήρωτες κατά τη λήξη τους, καταγγελίες συμβάσεων καταναλωτικών και προσωπικών δανείων, καταγγελίες συμβάσεων πιστωτικών καρτών

β) Πρωτοδικεία (Courts of first Instance): αιτήσεις πτωχεύσεων, κηρυχθείσες πτωχεύσεις, εκδοθείσες διαταγές πληρωμής

γ) Ειρηνοδικεία (City Courts): προγράμματα πλειστηριασμών ακινήτων, προγράμματα πλειστηριασμών κινητών, εκδοθείσες διαταγές πληρωμής

δ) Υποθηκοφυλακεία (Registries of Deeds): υποθήκες, προσημειώσεις υποθηκών, μετατροπές προσημειώσεων σε υποθήκες, κατασχέσεις, επιταγές του Ν.Δ. 1923

ε) Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Ministry of Economy and Finance): διοικητικές κυρώσεις κατά παραβατών των φορολογικών νόμων.

Αποδέκτες των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς είναι μόνο πιστωτικά ιδρύματα, εταιρίες έκδοσης και διαχείρισης μέσων πληρωμών (πιστωτικών ή χρεωστικών καρτών), εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), εταιρίες πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), φορείς του Δημοσίου των οποίων είναι προφανές το έννομο συμφέρον και εταιρίες παροχής πιστώσεων.

Διαγραφή στοιχείων από το Αρχείο Δεδομένων και Σύστημα Οικονομικής Συμπεριφοράς (Deletion of data from Credit Profile Databases and Monitoring System):

Σε περίπτωση νεότερης εξέλιξης (πχ εξόφληση σφραγισθείσας επιταγής), κατά κανόνα η πληροφορία δεν διαγράφεται από το ηλεκτρονικό αρχείο αλλά γίνεται σημείωση του επιγενόμενου γεγονότος. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η πλήρης ιστορικότητα αλλά και δεν εξομοιώνονται οι συνεπείς πελάτες των τραπεζών με αυτούς που δεν εξοφλούν εγκαίρως τις υποχρεώσεις τους. Οι κατά περίπτωση χρόνοι τήρησης των δεδομένων στο αρχείο είναι οι εξής:

📖 εάν έχουν καταχωρηθεί μόνο έως τρεις σφραγισμένες επιταγές και απλήρωτες συναλλαγματικές συνολικού ποσού έως και 1.500 ευρώ, διαγράφονται εάν έχουν εξοφληθεί και έχει παρέλθει η ημερομηνία στέρησης του βιβλιαρίου επιταγών

📖 εάν έχουν καταχωρηθεί μόνο έως πέντε σφραγισμένες επιταγές και απλήρωτες συναλλαγματικές συνολικού ποσού έως και 3.000 ευρώ, διαγράφονται μετά την πάροδο 24 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης ή λήξης εάν έχουν εξοφληθεί και έχει παρέλθει η ημερομηνία στέρησης του βιβλιαρίου επιταγών

📖 σφραγισμένες επιταγές και απλήρωτες συναλλαγματικές πέραν των ανωτέρω περιπτώσεων όπως και καταγγελίες συμβάσεων καρτών και δανείων καταναλωτικής πίστης διατηρούνται στο αρχείο για διάστημα τριών ετών

📖 διαταγές πληρωμής διατηρούνται στο αρχείο για διάστημα πέντε ετών

📖 προγράμματα πλειστηριασμών, κατασχέσεις, επιταγές του ΝΔ 1923 και οι διοικητικές κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών διατηρούνται στο αρχείο για επτά χρόνια

📖 οι αιτήσεις πτωχεύσεων διαγράφονται είτε με την καταχώρηση της τελικής πληροφορίας για κήρυξη της πτώχευσης ή εφόσον ματαιωθεί η σχετική με αυτές συζήτηση μετά δωδεκάμηνο από την ημερομηνία της ματαιωθείσας συζήτησης. Οι πληροφορίες για κηρυχθείσες πτωχεύσεις δεν διαγράφονται από το αρχείο

📖 οι πληροφορίες για προσημειώσεις υποθηκών, υποθήκες και τροπές προσημειώσεων σε υποθήκες διαγράφονται από το αρχείο όταν εξαλειφθούν

Τα αποδεικτικά έγγραφα που υποστηρίζουν τη διαγραφή μιας πληροφορίας του αρχείου πρέπει να προσκομίζει αυτός που ζητά τη διαγραφή.

- **Risk Consolidation System (RCS)**

Σύστημα Συγκέντρωσης Κινδύνων (ΣΣΚ)

Αποσκοπεί στην εκ μέρους των αποδεκτών των δεδομένων εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πολιτών. Αφορά τη συγκέντρωση σε αρχείο των κινδύνων που αναλαμβάνονται από καταναλωτικά, προσωπικά δάνεια και κάρτες. Οι κίνδυνοι συγκεντρώνονται για κάθε επιχείρηση ή ιδιώτη και, κατά τη διάθεσή τους στα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, αναφέρονται αθροιστικά, χωρίς διαχωρισμό κατά φορέα που έχει αναλάβει τον κίνδυνο.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΤ, το Σύστημα Συγκέντρωσης Κινδύνων τροφοδοτείται με 110.000 περίπου δεδομένα νέων χορηγήσεων καρτών και δανείων το μήνα ενώ αντλούνται από τις τράπεζες πληροφορίες για 21.000 πελάτες την ημέρα. Στις αρχές του 2006, το αρχείο αυτό περιελάμβανε περίπου 1.200.000 δάνεια και 2.000.000 κάρτες που αντιστοιχούσαν στο 66% και 21% αντίστοιχα των συνολικών οφειλών από καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες.

Σημειώνεται ότι η επεξεργασία δεδομένων στο Σύστημα Συγκέντρωσης Κινδύνων προϋποθέτει την έγγραφη συναίνεση του πολίτη στον οποίο αφορούν τα δεδομένα. Η άρνηση συναίνεσης κρίνεται στις περισσότερες περιπτώσεις αρνητικά από την τράπεζα για την παροχή δανείου.

Το Σύστημα αποτελείται από δυο λειτουργίες:

α) τη συγκέντρωση κινδύνων για προσωπικά και καταναλωτικά δάνεια (Consolidation of risks for personal and consumer loans). Η λειτουργία αυτή με τις δραστηριότητες που περιλαμβάνει, εξασφαλίζει την ομαλή συλλογή από φορείς (τράπεζες ή εταιρίες που στέλνουν σχετικά στοιχεία στην Τειρεσία ΑΕ) στοιχείων, που αφορούν σε οφειλές καταναλωτικών και προσωπικών δανείων, την επεξεργασία τους, τον έλεγχο πληρότητας των στοιχείων τους καθώς και τη διανομή των επεξεργασμένων πληροφοριών. Οι πληροφορίες σχετικά με δάνεια που παρέχει το υποσύστημα συγκέντρωσης κινδύνων αφορούν σε ενήμερες οφειλές δανείων και οφειλές δανείων σε καθυστέρηση. Το υποσύστημα δεν παρέχει πληροφορίες για στεγαστικά δάνεια, δάνεια αγροτικής πίστης και οφειλές που έχουν δημιουργηθεί με βάση ειδικές πιστωτικές ρυθμίσεις

β) τη συγκέντρωση κινδύνων για πιστωτικές κάρτες (Consolidation of risks for Credit Cards). Η λειτουργία αυτή με τις δραστηριότητες που περιλαμβάνει, εξασφαλίζει την ομαλή συλλογή από τους φορείς στοιχείων που αφορούν τις πιστωτικές κάρτες, την επεξεργασία τους, τον έλεγχο πληρότητας των στοιχείων τους και τη διανομή των επεξεργασμένων πληροφοριών. Στο υποσύστημα περιλαμβάνονται οι ενήμερες οφειλές από τη χρήση καρτών και οι οφειλές από τη χρήση καρτών σε καθυστέρηση

γ) το Σύστημα Συγκέντρωσης Κινδύνων θα περιλάβει πληροφορίες και για στεγαστικά δάνεια και χορηγήσεις πιστώσεων μέσω δικαιώματος υπερανάληψης από λογαριασμό κατάθεσης, όψεως ή τρεχούμενο λογαριασμό (overdrafts).

- **Lost or stolen Identity Card and Passport Databank**

Σύστημα Απολεσθέντων ή Κλαπέντων Ταυτοτήτων και Διαβατηρίων (ΣΤΔ)

Σκοπός της τήρησης αυτής της βάσης δεδομένων είναι η συμβολή στην προστασία του πολίτη από την κατάρτιση συμβάσεων με στοιχεία ταυτότητας άλλου προσώπου. Στο επικουρικό αυτό αρχείο καταχωρούνται δηλώσεις κλοπής ή απώλειας ταυτοτήτων και διαβατηρίων. Σκοπός του αρχείου είναι να παρέχεται η δυνατότητα ενημέρωσης του ευρύτερου τραπεζικού χώρου με στόχο την προστασία των συναλλαγών και των συναλλασσομένων από πιθανές παρεπόμενες συνέπειες της απώλειας ή της κλοπής. Η καταχώριση στο αρχείο γίνεται με τη συμπλήρωση από τον ενδιαφερόμενο σχετικής αίτησης/δήλωσης και κατάθεσής της στα γραφεία της εταιρίας. Μέχρι και το 2005 στο αρχείο αυτό είχαν καταχωρηθεί πάνω από 19.800 δηλώσεις.

- **Terminated Merchants System (TMS)**

Σύστημα Καταγγελθεισών Συμβάσεων Επιχειρήσεων (ΣΚΣΕ)

Το ΣΚΣΕ εξυπηρετεί το σκοπό της ενίσχυσης της πίστης και της εξυγίανσης των συναλλαγών μέσω της παροχής της δυνατότητας στους αποδέκτες του να αξιολογούν τους κινδύνους που απορρέουν από τη σύναψη σύμβασης με συγκεκριμένη επιχείρηση. Αφορά τις συμβάσεις για την αποδοχή καρτών, ως μέσο πληρωμής, που έχουν καταγγελθεί. Οι καταγγελίες οφείλονται σε αθέτηση των όρων των συμβάσεων των συναλλαγών όπως για παράδειγμα η αποδοχή καρτών που έχουν δηλωθεί σαν απολεσθείσες, οι εικονικές συναλλαγές, η

αυτοχρηματοδότηση. Στο αρχείο επιχειρήσεων δεν καταγράφεται καμία πληροφορία που αφορά τις αγορές μέσω καρτών (π.χ. είδος προϊόντος, τιμή, κλπ.) και τους κατόχους αυτών. Ο χρόνος παραμονής των στοιχείων των επιχειρήσεων στο αρχείο ορίζεται σε πέντε έτη από την ημερομηνία της καταγγελίας. Μετά την πάροδο των πέντε ετών τα δεδομένα του αρχείου διαγράφονται αυτόματα. Οι πληροφορίες διατίθενται, για ίδια χρήση και για τον σκοπό που περιγράφεται ανωτέρω, στις υπηρεσίες των πιστωτικών ιδρυμάτων και των εταιριών έκδοσης και διαχείρισης μέσων πληρωμών (πιστωτικών και χρεωστικών καρτών), που είναι αρμόδιες για τη σύναψη συμβάσεων για την αποδοχή καρτών με τις επιχειρήσεις.

- **Hub for data from other databases**

Επικοινωνία με άλλες βάσεις δεδομένων

Παρέχεται η δυνατότητα λήψης πληροφοριών που αφορούν σε οικονομικά στοιχεία εταιριών (ισολογισμοί, κλαδικές έρευνες κλπ.). Οι δραστηριότητες της εταιρίας, σχετικά με τη λειτουργία της ως κόμβου, διευρύνονται συνεχώς σε τομείς που αφορούν στοιχεία οικονομικής συμπεριφοράς.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν εγγράφως αιτήματα για να πληροφορηθούν το περιεχόμενο των αρχείων που τους αφορά και για να διορθώσουν ή συμπληρώσουν τα δεδομένα που τους αφορούν σε περίπτωση λανθασμένης ή ελλιπούς καταχώρησης.

Tokyo Stock Exchange Inc. indices = δείκτες μετοχών του χρηματιστηρίου του Τόκιο. Οι γνωστότεροι είναι οι εξής:

- **Nikkei 225** = είναι ο σημαντικότερος δείκτης του χρηματιστηρίου του Τόκιο. Αποτελείται από 225 μετοχές που επιλέγονται μεταξύ αυτών με τις καλύτερες επιδόσεις ως προς την τιμή τους. Ο δείκτης δεν έχει συντελεστές στάθμισης ανά μετοχή ώστε και οι μικρότερες μετοχές να μπορούν να επηρεάσουν την εξέλιξη αυτού. Δημοσιεύεται από την εφημερίδα Nihon Keizai Shimbun.

- **Nikkei 300 Stock Average** = δημιουργήθηκε από την εταιρία Nihon Keizai Shimbun Inc. και είναι ενεργός από την 1.10.1982. Αποτελείται από 300 μετοχές των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιριών της Ιαπωνίας. Χρησιμοποιεί ένα σταθμισμένο μέσο που βασίζεται στην κεφαλαιοποίηση της αγοράς των εταιριών που τον συνθέτουν και είναι ένας καλώς σταθμισμένος δείκτης σε όρους ρευστότητας, σταθερότητας και βιομηχανικών τομέων. Η σύνθεσή του αναθεωρείται κάθε Σεπτέμβριο.

- **Torix** = είναι δείκτης που δείχνει την κίνηση μετοχών πρώτης τάξης (First Section) του χρηματιστηρίου του Τόκιο. Πρόκειται για ένα σταθμισμένο δείκτη, δηλαδή αποδίδει διαφορετικό συντελεστή στάθμισης σε κάθε μετοχή ανάλογα με το ποσοστό που συμμετέχει στην κεφαλαιοποίηση της αγοράς. Η κεφαλαιοποίηση εξάγεται με τον πολλαπλασιασμό της τιμής επί τον αριθμό των εκδιδόμενων μετοχών. Οι υποδιαιρέσεις του δείκτη είναι οι εξής:

α) Torix Core 30 αποτελούμενος από τις 30 μετοχές με τη μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξι μήνες.

β) Torix 100 που εκτός από τις μετοχές του δείκτη Torix Core 30 περιλαμβάνει και τις επόμενες 70 σε κεφαλαιοποίηση μετοχές και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξι μήνες

γ) Torix 500 που αποτελείται από τις μετοχές του δείκτη Torix 100 και τις επόμενες 400 σε κεφαλαιοποίηση μετοχές και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξι μήνες

δ) Torix 1000 που περιλαμβάνει τις μετοχές του δείκτη Torix 500 και τις επόμενες 500 σε κεφαλαιοποίηση μετοχές που για τα τρία προηγούμενα χρόνια αποτελούν μετοχές πρώτης τάξης και με την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξι μήνες. Με τις ίδιες προϋποθέσεις (μετοχές First Section, κεφαλαιοποίηση, εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο και στην OTC market τουλάχιστον για έξι μήνες) επιλέγονται και οι μετοχές των δεικτών

ε) Torix Small 15, αποτελούμενος από τις 15 μετοχές του δείκτη Torix Core 30 που ακολουθούν σε κεφαλαιοποίηση τις πρώτες 15 μετοχές του δείκτη αυτού

ζ) Torix Large 70, που αποτελείται από τις μετοχές του δείκτη Torix 100 εξαιρουμένων των μετοχών του δείκτη Torix Core 30 (100-30=70)

η) **Topix Mid 400**, που αποτελείται από τις μετοχές του δείκτη **Topix 500** εξαιρουμένων των μετοχών του δείκτη **Topix 100** ($500-100=400$).

Tom/Next (T/N, tomorrow next) = την επόμενη, δηλαδή την αυριανή ημέρα. Στους τομείς του συναλλάγματος και της διατραπεζικής αγοράς χρήματος **tom next** σημαίνει ότι ημερομηνία αξίας (διακανονισμού) είναι την επόμενη εργάσιμη ημέρα (the next business day). Στον τομέα των ξένων νομισμάτων είναι η ταυτόχρονη αγοραπωλησία ενός νομίσματος σήμερα με παράδοση αύριο. Δηλαδή η αγορά και η πώληση ενός νομίσματος γίνεται με τη διαδικασία αυτή για να αποφευχθεί η παράδοση την ημέρα της συναλλαγής. Η παρούσα θέση κλείνει με τη σημερινή τιμή και ξαναοίγει την επόμενη ημέρα για να κλείσει με την τιμή της ημέρας αυτής.

Too-big-too-fail = τόσο μεγάλος για να πτωχεύσει. Κυβερνητική πρακτική που προστατεύει τους μεγάλους τραπεζικούς ομίλους από τις αυστηρές ρυθμίσεις της αγοράς με στόχο να μη διακινδυνεύσουν με αναστολή πληρωμών ή πτώχευση δεδομένου ότι μπορούν να παρασύρουν όλο το τραπεζικό σύστημα και να προκληθεί μία ανεπανόρθωτη βλάβη σε όλη την οικονομία.

Total Wealth Management = διαχείριση του συνολικού πλούτου ή συνολική διαχείριση περιουσίας. Μία ειδική τραπεζική υπηρεσία που στοχεύει στην πλήρη κάλυψη των χρηματοπιστωτικών αναγκών των πελατών. Επιτυγχάνεται με τη συνεργασία πολλών τμημάτων ή και των θυγατρικών εταιριών μιας τράπεζας και περιλαμβάνει την παροχή χρηματοοικονομικών πληροφοριών, τη διαχείριση διαθεσίμων και ακινήτων, την προσφορά υπηρεσιών και προϊόντων ιδιωτικής και επενδυτικής τραπεζικής, τη διαχείριση συνολικών κινδύνων και συμβουλευτικές υπηρεσίες για φορολογικά, κληρονομικά θέματα και για επενδύσεις σε έργα τέχνης.

Tracking error = σφάλμα παρακολούθησης. Η διαφορά μεταξύ της συμπεριφοράς της απόδοσης ενός πραγματικού χαρτοφυλακίου (actual portfolio) και της συμπεριφοράς της απόδοσης ενός τεκμαρτού χαρτοφυλακίου (benchmark portfolio). Η ύπαρξη σφάλματος παρακολούθησης σημαίνει ότι η επιλεγείσα μέθοδος κάλυψης του κινδύνου δεν ήταν τόσο αποτελεσματική όσο ήταν η πρόθεση των σχεδιαστών της. Βασικά, μας δείχνει την απόδοση των πραγματικών χαρτοφυλακίων έναντι ενός benchmark ή ενός επιτοκίου απαλλαγμένου κινδύνου. Άλλως, είναι η τετραγωνική ρίζα ενός χαρτοφυλακίου σχετικού κινδύνου που μπορεί να εκφραστεί με τον μαθηματικό τύπο $TE = w'(a) \cdot V \cdot w(a) / \sqrt{w'(a) \cdot V \cdot w(a)}$ όπου $TE = \text{Tracking Error}$, $w(a) = \text{active weights}$, $V = \text{variance-covariance matrix of asset classes}$, $\sqrt{\quad} = \text{square root}$.

Trade date = η ημέρα της συναλλαγής. Είναι η ημέρα στην οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί ο διακανονισμός στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές. Ενδέχεται να συμπίπτει με την ημέρα διακανονισμού ή να προηγηθεί αυτής. Εμφανίζεται με το γράμμα T όταν συμπίπτει ο διακανονισμός με την ημέρα συναλλαγής (same day value), σαν T + 1 όταν ο διακανονισμός γίνεται μία ημέρα μετά την ημέρα της συναλλαγής, σαν T + 2 όταν πραγματοποιείται δύο ημέρες μετά την ημερομηνία συναλλαγής κ.ο.κ.

Trade-in = η πρακτική των αγοραπωλησιών στις οποίες ο αγοραστής πληρώνει ένα μέρος σε μετρητά και ένα μικρότερο ποσοστό σε είδος. Για παράδειγμα, ο αγοραστής ενός καινούργιου αυτοκινήτου συμφιφίζει ένα μέρος της πληρωμής με την αξία του παλαιού του αυτοκινήτου το οποίο παραχωρεί στον έμπορο αυτοκινήτων.

Trade-off = συμβιβασμός ή «το μη χείρον βέλτιστον». Απαιτεί μία δύσκολη απόφαση για δύο ή περισσότερες επιλογές αφού σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα αυτών. Πρόκειται για μια διαδικασία με στόχο τον καλύτερο συμβιβασμό μεταξύ αντιφατικών επιδιώξεων. Για παράδειγμα, ένας επενδυτής μπορεί να επιλέξει περιουσιακά στοιχεία που φέρουν μεγάλο κίνδυνο αλλά έχουν μεγαλύτερη απόδοση ή άλλα με μικρότερο κίνδυνο και με μικρότερη απόδοση. Ένας επιχειρηματίας οφείλει να αποφασίσει ποιες από τις απαιτήσεις της παραγωγικής διαδικασίας θα επιλέξει: χρόνος, χρήμα, ποιότητα. Εάν θελήσει να παράγει το προϊόν σε λιγότερο χρόνο και με μικρότερο κόστος, αυτό μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα αυτού. Μία κυβέρνηση ενός κράτους, η οικονομία του οποίου ευρίσκεται σε οικονομική επιβράδυνση ή ύφεση, πρέπει να επιλέξει μεταξύ μιας ταχείας ανάπτυξης και μείωσης της

ανεργίας που απαιτεί, όμως, αύξηση των ελλειμμάτων και πληθωρισμό και μιας βαθμιαίας αναπτυξιακής διαδικασίας με ελεγχόμενα ελλείμματα και ήπιο πληθωρισμό αλλά και με πιο βραδεία μείωση της ανεργίας. Στις περιπτώσεις του trade-off δεν υπάρχει άριστη επιλογή. Πρέπει να γίνει ένας συμβιβασμός και να επιλεγεί η λύση με τα λιγότερα μειονεκτήματα.

Trading book = χαρτοφυλάκιο συναλλαγών ενός πιστωτικού ιδρύματος (ΠΙ) ή μιας επενδυτικής εταιρίας. Σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2 του Ν. 2396/30-4-96 περιλαμβάνει: α) τις θέσεις σε χρηματοπιστωτικά μέσα επί των οποίων το ΠΙ ή η ΕΠΕΥ έχει κυριότητα και κατέχει με σκοπό την επαναπώλησή τους ή/και οι θέσεις τις οποίες έχουν για να επωφεληθούν βραχυπρόθεσμα από τις διαφορές των τιμών αγοράς και πώλησης ή από τις διακυμάνσεις επιτοκίων, β) τις θέσεις σε χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση άλλων στοιχείων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών ή οι οποίες προκύπτουν από ταυτόχρονες αγορές και πωλήσεις τους για ίδιο λογαριασμό, γ) τα ανοίγματα που οφείλονται, γα) σε μη εκκαθαρισμένες ή ατελείς συναλλαγές και εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα, γβ) σε συμβάσεις επαναγοράς και δανειοδοσίας τίτλων και γγ) σε συμβάσεις επαναπώλησης και δανειοληψίας τίτλων.

Tranche = μέρος μιας ομοιόμορφης κεφαλαιακής έκδοσης η οποία για τεχνικούς λόγους προσφέρεται σε πολλά τμήματα για δημόσια εγγραφή. Τα μέρη της έκδοσης προσφέρονται και σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα ή απορροφούνται στις διεθνείς αγορές με ταυτόχρονη τοποθέτηση σε διαφορετικές χώρες ή/και σε διαφορετικά νομίσματα.

Transferable securities = κινητές αξίες. Είναι τα χρεόγραφα που είναι διαπραγματεύσιμα στην κεφαλαιαγορά εξαιρουμένων των μέσων πληρωμής. Τέτοια χρεόγραφα είναι κύρια α) οι μετοχές και τα πιστοποιητικά καταθέσεων β) τα ομόλογα ή άλλες μορφές τιτλοποιημένου χρέους γ) κάθε άλλη κινητή αξία που παρέχει δικαίωμα αγοράς ή πώλησης παρόμοιων μεταβιβάσιμων χρεογράφων ή επιδεκτική διακανονισμού με ρευστά διαθέσιμα και προσδιοριζόμενη αναφορικά με κινητές αξίες, νομίσματα, επιτόκια ή αποδόσεις, εμπορεύματα ή άλλους δείκτες ή μεγέθη.

Transfer payments = μεταβιβαστικές πληρωμές. Είναι πληρωμές από το κράτος προς τους πολίτες του χωρίς να παρέχεται αντάλλαγμα (εισφορά, τέλη, κλπ) από αυτούς. Για παράδειγμα, τέτοιες πληρωμές αποτελούν τα επιδόματα απορίας και τα λοιπά κοινωνικά επιδόματα όπως το ΕΚΑΣ, τα επιδόματα ανεργίας όταν δεν υπάρχει σχετική ασφάλιση με εισφορές και οι συντάξεις που καταβάλλονται στους ανασφάλιστους μετά τη συμπλήρωση του 65 ή του 70στού έτους της ηλικίας τους.

Translation Centre for the bodies of the European Union, CdT = Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1994 και έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο. Το Κέντρο, το οποίο διαθέτει ίδιους χρηματικούς πόρους, έχει ως αποστολή να καλύπτει τις μεταφραστικές ανάγκες των υπόλοιπων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προσφέρει επίσης υπηρεσίες, στο πλαίσιο συμβάσεων συνεργασίας που συνάπτονται σε εθελούσια βάση, στα θεσμικά όργανα και άλλους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαθέτουν μεταφραστική υπηρεσία.

Travel and entertainment card = κάρτα ταξιδιού και αναψυχής. Εκδίδεται από εταιρίες - μη τραπεζικά ιδρύματα με χορήγηση ενός πιστωτικού ορίου. Επιτρέπει στον κάτοχο τη διενέργεια αγορών το συνολικό ποσό των οποίων πρέπει να εξοφληθεί στο τέλος μιας καθορισμένης περιόδου. Ο κάτοχος συνήθως καταβάλλει ετήσια συνδρομή.

Treasury bill = έντοκο γραμμάτιο του Δημοσίου. Διαπραγματεύσιμο χρεόγραφο που εκδίδεται με discount, δηλαδή κάτω της ονομαστικής του αξίας, και η διαφορά αποτελεί την απόδοση του τίτλου εφόσον εξοφληθεί στη λήξη του. Τα T.B. της Κυβέρνησης των ΗΠΑ εκδίδονται με κατώτερη ονομαστική αξία τα 10.000 δολάρια και έχουν διάρκεια μέχρι 13 μήνες (συνήθως 91 ή 182 ημέρες ή 52 εβδομάδες) και το εισόδημα αυτών εξαιρείται από τοπικούς φόρους ή φόρους πολιτειών όχι όμως από φόρο επιβαλλόμενο από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Το T.B. της ιαπωνικής κυβέρνησης είναι διάρκειας 3 ή 6 μηνών, το εισόδημά του φορολογείται στην πηγή και είναι προεξοφλήσιμο στην κεντρική τράπεζα της χώρας. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και τα έντοκα γραμμάτια του ελληνικού δημοσίου διάρκειας 3, 6 και 12 μηνών. Εκδίδονται κάτω από την ονομαστική τους αξία και εξοφλούνται στο άρτιο. Ο

φόρος παρακρατείται στην πηγή κατά την αγορά του τίτλου. Η ρευστότητά τους στη δευτερογενή αγορά είναι μέτρια καθώς συνήθως οι επενδυτές κρατούν τους τίτλους αυτούς μέχρι τη λήξη τους. Περισσότερο από το 90% των τίτλων έχουν λήξη 12 μηνών.

Treasury bond = μακροπρόθεσμο ομόλογο του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ με κατώτερη ονομαστική αξία τα 1.000 δολάρια. Συνήθως, έχει λήξη 10, 20 ή 30 ετών και αποπληρώνεται σε εξαμηνιαία κουπόνια.

Treasury note = μεσο-μακροπρόθεσμο ομόλογο του θησαυροφυλακίου των ΗΠΑ με κατώτερη ονομαστική αξία τα 1.000 δολάρια και με εξαμηνιαία κουπόνια. Μπορεί να έχει λήξη 2, 5 ή έως 10 έτη. Στη Γαλλία (bon du Trésor), εκδίδεται από το Θησαυροφυλάκιο του δημοσίου και έχει λήξη από 3 μήνες έως 3 έτη. Στην Ελβετία, εκδίδεται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και έχει λήξη από 3 μήνες έως 2 και 3 έτη.

Treaties = οι Συνθήκες της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζεται στις εξής τέσσερις Συνθήκες:

1) The Treaty establishing the European Coal and Steel Community, ECSC = η συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Υπεγράφη την 18η Απριλίου 1951 στο Παρίσι και τέθηκε σε ισχύ την 23η Ιουλίου 1952.

2) The Treaty establishing the European Economic Community, EEC = η συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) ή «συνθήκη της Ρώμης». Υπεγράφη την 25η Μαρτίου 1957 στη Ρώμη και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958.

3) The Treaty establishing the European Atomic Energy Community, EAEC = η συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ). Υπεγράφη στη Ρώμη μαζί με τη συνθήκη της ΕΟΚ.

Οι ανωτέρω Συνθήκες δημιούργησαν τις τρεις «Ευρωπαϊκές Κοινότητες», δηλαδή το σύστημα από κοινού λήψης αποφάσεων για τον άνθρακα, το χάλυβα, την πυρηνική ενέργεια και άλλους βασικούς τομείς της οικονομίας των κρατών μελών. Τα κοινοτικά θεσμικά όργανα, τα οποία δημιουργήθηκαν για τη διαχείριση αυτού του συστήματος, συγχωνεύθηκαν το 1967 με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας ενιαίας Επιτροπής και ενός ενιαίου Συμβουλίου.

4) The Treaty on European Union, E.U = η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε). Υπεγράφη στο Μάαστριχτ την 7η Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993.

Στον ευρύτερο όρο συνθήκες περιλαμβάνονται και όλες οι βασικές τροποποιήσεις αυτής που συνιστούν το πρωτογενές δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Πρόκειται για τις εξής:

■ **The Single European Act** = η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ). Υπεγράφη τον Φεβρουάριο 1986 στο Λουξεμβούργο και την 28η Φεβρουαρίου 1986 στη Χάγη και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987. Είναι η πρώτη μετά τη Συνθήκη της Ρώμης βασική τροποποίηση και συμπλήρωση αυτής. Προέβλεψε τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς με στόχο την ολοκλήρωση αυτής μέχρι την 1.1.1993 και για πρώτη φορά αναφέρεται με σαφή τρόπο στο στόχο της νομισματικής ενοποίησης.

■ **The Treaty of Amsterdam** = η συνθήκη του Άμστερνταμ για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπεγράφη την 2η Οκτωβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999. Τροποποίησε τις συνθήκες Ε.Ε και ΕΚ και αντικατέστησε με αριθμούς τα γράμματα που όριζαν τα άρθρα της συνθήκης της Ε.Ε.

■ **The Treaty of Nice** = η συνθήκη της Νίκαιας. Υπεγράφη την 26η Φεβρουαρίου 2001 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2003. Τροποποίησε πάλι τις υπόλοιπες Συνθήκες, εξομαλύνοντας το σύστημα λήψης αποφάσεων της Ένωσης ούτως ώστε να μπορεί να συνεχίζει να λειτουργεί αποτελεσματικά και μετά την προσχώρηση της νέας ομάδας κρατών μελών το 2004.

■ **The Treaty establishing a Constitution for Europe** = η Συνθήκη που εγκαθιστά ένα Σύνταγμα για την Ευρώπη. Υπογράφηκε από τους ηγέτες των 25 κρατών μελών της Ε.Ε στη Ρώμη την 29^η Οκτωβρίου 2004 αλλά απορρίφθηκε σε δημοψηφίσματα στη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες. Σοβαρές ενστάσεις υπήρχαν από Ηνωμένο Βασίλειο και την Πολωνία με αποτέλεσμα τελικά να εγκαταλειφθεί.

■ **The Treaty of Lisbon** = η Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Υπεγράφη την 13.12.2007 στη Λισσαβόνα και αναμένεται να ισχύσει από το 2009 μετά την επικύρωση από τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών πλην της Ιρλανδίας όπου θα διεξαχθεί δημοψήφισμα. Είναι γνωστή και σαν Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Reform Treaty).

Treaty of Lisbon = η Συνθήκη της Λισσαβόνας της 13.12.2007 για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 21-23.6.2007 αποφασίσθηκε όπως εγκαταλειφθεί η προσπάθεια για μία Συνταγματική Συνθήκη και αντί αυτής να υιοθετηθεί ένας στόχος χαμηλότερων προσδοκιών, δηλαδή να τροποποιηθούν οι υπάρχουσες συνθήκες μέσω μιας νέας νομικής διαδικασίας που ονομάστηκε **Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Reform Treaty)**. Με βάση την απόφαση του ανωτέρω Συμβουλίου συγκλήθηκε Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΚΔ) προς την οποία δόθηκε εντολή καθηκόντων που αποτέλεσε την αποκλειστική βάση και πλαίσιο των εργασιών της ΔΚΔ. Το ανωτέρω πλαίσιο προέβλεπε σε γενικές γραμμές τα εξής:

■ Εγκαταλείπεται η συνταγματική αντίληψη, που συνίστατο σε ένα κείμενο που θα αντικαθιστούσε όλες τις προηγούμενες Συνθήκες, και υιοθετείται η επιλογή όπως με τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη εισαχθούν στις υπάρχουσες Συνθήκες, που θα εξακολουθήσουν να ισχύουν, οι καινοτομίες που προέκυψαν από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΚΔ) του 2004 με ορισμένες αλλαγές που συμφωνήθηκαν πριν και κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 21-23 Ιουνίου 2007:

■ Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη περιέχει δύο ρήτρες ουσίας, που τροποποιούν αντιστοίχως τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση **ΣΕΕ, (the Treaty on the European Union, TEU)** και τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ΣΕΚ (the Treaty establishing the European Community, TEC). Η ΣΕΕ θα διατηρήσει το σημερινό της όνομα ενώ η ΣΕΚ θα μετονομασθεί σε Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ένωσης, ΣΛΕ (the Treaty on the Functioning of the Union, TFEU). Η λέξη Community θα αντικατασταθεί σε όλες τις Συνθήκες με τη λέξη Union.

■ Οι τεχνικές τροποποιήσεις στη Συνθήκη Ευρατόμ (Euratom Treaty) και των ισχυόντων Πρωτοκόλλων όπως είχαν συμφωνηθεί στη ΔΚΔ του 2004, θα γίνουν με Πρωτόκολλα προσαρτημένα στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη.

■ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο οποίο μετέχουν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, αποσπάται από το Συμβούλιο και γίνεται αυτόνομος θεσμός.

■ Η ΣΕΕ και η ΣΛΕ δεν θα έχουν συνταγματικό χαρακτήρα. Οι κύριες αλλαγές συνίστανται στο ότι σε όλα τα κείμενα δεν θα χρησιμοποιείται ο όρος Σύνταγμα και δεν θα ισχύσει η διάταξη που είχε συμφωνηθεί στη Συνταγματική Συνθήκη για την ίδρυση θέσης Υπουργού Εξωτερικών της Ε.Ε. Ο ρόλος του τελευταίου θα ασκείται από πρόσωπο που θα καλείται **Υπάτος Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy)** ο οποίος μετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, είναι και Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων.

■ Εγκαταλείπονται οι όροι «νόμος» και «νόμος-πλαίσιο» και παραμένουν σε χρήση οι υπάρχουσες ονομασίες «κανονισμός» (regulation), «οδηγία» (directive) και «απόφαση» (decision).

■ Δεν θα υπάρχει στις τροποποιημένες συνθήκες μυνεία συμβόλων της Ένωσης όπως π.χ σημαίας, ύμνου ή εμβλήματος.

Εν τούτοις, σε κοινή διακήρυξή τους η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κύπρος, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Ουγγαρία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβενία και η Σλοβακία δήλωσαν ότι η σημαία που είναι χρώματος κυανού και φέρει κύκλο δώδεκα χρυσών αστέρων, ο ύμνος από την «Ωδή στη Χαρά» της ενάτης Συμφωνίας του Μπετόβεν, το έμβλημα «Ενωμένη στην πολυμορφία», το ευρώ ως νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ημέρα της Ευρώπης την 9^η Μαΐου, θα παραμείνουν, γι' αυτά, τα σύμβολα της κοινής ταυτότητάς τους ως πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του δεσμού τους με αυτήν.

■ Ενώ το άρθρο περί υπεροχής του δικαίου της Ένωσης δεν περιλαμβάνεται στη ΣΕΕ, η ΔΚΔ θα εγκρίνει της εξής δήλωση: Η ΔΚΔ υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε, οι Συνθήκες και το δίκαιο που θεσπίζεται από την Ένωση βάσει των

Συνθηκών υπερισχύουν έναντι του δικαίου των κρατών μελών υπό τους όρους που περιλαμβάνονται στην ανωτέρω νομολογία.

■ Το κείμενο του **Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7.12.2000 (Charter on fundamental rights of the European Union)** δεν θα περιληφθεί στις Συνθήκες, αλλά στο άρθρο για τα θεμελιώδη δικαιώματα θα υπάρχει παραπομπή στο Χάρτη, όπως συμφωνήθηκε στη ΔΚΔ του 2004, προσδίδοντας σε αυτόν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Για την Πολωνία και το Ηνωμένο Βασίλειο θα ισχύσουν ειδικές διατάξεις.

■ Σχετικά με την κατανομή των αρμοδιοτήτων, στο άρθρο περί θεμελιωδών αρχών θα ορίζεται ότι η Ένωση ενεργεί μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη στις Συνθήκες.

■ Ενισχύεται ο ρόλος του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

■ Το σύστημα ψηφοφορίας που καθιερώνεται στο Συμβούλιο Υπουργών είναι το σύστημα **"ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία"** (**Qualified Majority Voting, QMV**) που επεκτείνεται σε νέους τομείς. Το σύστημα αυτό βασίζεται στην αρχή της διττής πλειοψηφίας. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο Συμβούλιο Υπουργών απαιτούν τη στήριξη του **55%** των κρατών μελών που αντιστοιχεί στο **65%** τουλάχιστον του πληθυσμού της ΕΕ. Για να μη μπορεί ένας πολύ μικρός αριθμός πολυπληθέστερων κρατών μελών να παρεμποδίζει τη λήψη των αποφάσεων, η λεγόμενη **"μειοψηφία αρνησικυρίας"** (**blocking minority**), θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 4 κράτη μέλη, διαφορετικά θα θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία ακόμα και αν δεν ικανοποιείται το κριτήριο του πληθυσμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να αρχίσει να ισχύει το νέο σύστημα **από την 1^η Νοεμβρίου 2014**. Από την ημερομηνία αυτή και με την επιφύλαξη των διατάξεων που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις:

▪ εφόσον το Συμβούλιο δεν αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται ποσοστό τουλάχιστον **72%** των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο **65%** τουλάχιστον του πληθυσμού της Ένωσης

▪ στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, κατ' εφαρμογήν των Συνθηκών, δεν λαμβάνουν μέρος στη ψηφοφορία όλα τα μέλη του Συμβουλίου, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται σαν ποσοστό τουλάχιστον **55%** των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εφόσον η πλειοψηφία αυτή συγκεντρώνει ποσοστό τουλάχιστον **65%** του πληθυσμού των κρατών αυτών. Η μειοψηφία αρνησικυρίας πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστον αριθμό μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το **35%** του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος, ειδάλως θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία

▪ το Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία επί διαδικαστικών θεμάτων, καθώς και για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού.

▪ Κατά τα πρώτα τρία χρόνια, δηλαδή από την 1^η Νοεμβρίου 2014 μέχρι το 2017, ένα κράτος μέλος θα μπορεί να ζητά την έγκριση μιας πράξης με το σύστημα ειδικής πλειοψηφίας που προβλέπουν οι διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας. Από την 1^η Απριλίου 2017 και εξής θα εφαρμόζεται ο ίδιος μηχανισμός, τα δε ποσοστά θα είναι αντίστοιχα το 55% του πληθυσμού ή τουλάχιστον το 55% του αριθμού των κρατών μελών που απαιτούνται για τη σύσταση μειοψηφίας αρνησικυρίας.

■ Όπως τονίσθηκε, με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας επεκτείνεται το σύστημα λήψης αποφάσεων με **ειδική πλειοψηφία (qualified majority)** και σε νέους τομείς πολιτικής. Είναι απόλυτα αναγκαίο για την Ε.Ε να ακολουθεί μια πιο ορθολογική και αποτελεσματική προσέγγιση για τη λήψη αποφάσεων σε θέματα όπως η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας και η επείγουσα ανθρωπιστική βοήθεια στα καυτά σημεία του πλανήτη. **Ομοφωνία (Unanimity)** θα εξακολουθεί να απαιτείται σε τομείς όπως η εξωτερική πολιτική και η άμυνα, η φορολογία και η κοινωνική ασφάλιση.

■ Ο ελάχιστος αριθμός κρατών μελών που απαιτείται για τη δρομολόγηση **ενισχυμένης συνεργασίας (enhanced cooperation)** είναι εννέα. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία στο πλαίσιο των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης μπορούν να προσφεύγουν στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και να ασκούν τις αρμοδιότητες αυτές εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διατάξεις των Συνθηκών. Οι ενισχυμένες συνεργασίες έχουν ως σκοπό να διευκολύνουν την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης, να διαφυλάσσουν τα συμφέροντά της και να ενισχύουν τη διαδικασία ολοκλήρωσής της. Είναι ανοικτές σε όλα τα κράτη μέλη ανά πάσα στιγμή. Η απόφαση με την οποία

εγκρίνεται ενισχυμένη συνεργασία εκδίδεται από το Συμβούλιο ως έσχατη λύση, εφόσον αυτό διαπιστώσει ότι οι επιδιωκόμενοι στόχοι της συνεργασίας αυτής δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσα σε εύλογο χρόνο από την Ένωση στο σύνολό της. Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να συμμετέχει στις συσκέψεις του, ψηφίζουν όμως μόνον τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Οι πράξεις που θεσπίζονται στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας δεσμεύουν μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτήν. Οι πράξεις αυτές δεν θεωρούνται ως κεκτημένο το οποίο χρήζει αποδοχής από τα κράτη που είναι υποψήφια για προσχώρηση στην Ένωση.

■ Εφόσον μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι σχέδιο νομοθετικής πράξης θα έθιγε σημαντικές πτυχές του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης αυτού ιδιαίτερα το πεδίο εφαρμογής, το κόστος ή την οικονομική του δομή ή θα επηρέαζε τη δημοσιονομική ισορροπία του συστήματος, μπορεί να ζητήσει να επιληφθεί του ζητήματος το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή η συνήθης νομοθετική διαδικασία αναστέλλεται. Το Ε.Σ είτε αναπέμπει το σχέδιο στο Συμβούλιο θέτοντας τέρμα στην αναστολή της νομοθετικής διαδικασίας ή δεν προβαίνει σε καμία ενέργεια ή ζητά από την Επιτροπή να υποβάλει νέα πρόταση. Στην περίπτωση αυτή δεν εγκρίνεται η πρόταση που είχε προταθεί αρχικά. Για την άθροιση διαστημάτων ασφάλισης και την εξαγωγή κοινωνικοασφαλιστικών παροχών θα τονίζεται με προσθήκη ότι η διαδικασία σταματά σύμφωνα με το σύστημα τροχοπέδησης αν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός 4 μηνών.

■ Στα κεφάλαια περί δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και περί αστυνομικής συνεργασίας θα προστεθεί σε ορισμένα άρθρα ένας νέος μηχανισμός που να επιτρέπει σε κράτη μέλη να προχωρούν σε λήψη μέτρων ενώ άλλα κράτη μέλη μπορούν να μη συμμετέχουν.

■ Στο άρθρο για τη διαδικασία σύναψης διεθνών συμφωνιών θα προστεθεί ότι η συμφωνία για την προσχώρηση της Ε.Ε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Θεμελιωδών Ελευθεριών (ECHR, European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms) θα συναφθεί από το Συμβούλιο με ομοφωνία και με κύρωση από τα κράτη μέλη.

■ Τα μέτρα διασυνοριακού χαρακτήρα που αφορούν το οικογενειακό δίκαιο θεσπίζονται από το Συμβούλιο με ομοφωνία.

■ Εφόσον μέλος του Συμβουλίου εκτιμά ότι σχέδιο οδηγίας θίγει θεμελιώδεις αρχές του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης αυτού, μπορεί να ζητήσει να παραπεμφθεί το σχέδιο στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο οπότε η συνήθης νομοθετική διαδικασία αναστέλλεται. Εφόσον επιτευχθεί συναίνεση, το Ε.Σ αναπέμπει εντός τετραμήνου το σχέδιο στο Συμβούλιο θέτοντας τέρμα στην αναστολή. Σε περίπτωση μη συμφωνίας και εφόσον το ένα τρίτο τουλάχιστον των κρατών μελών επιθυμούν να καθιερώσουν ενισχυμένη συνεργασία τα εν λόγω κράτη μέλη ενημερώνουν σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή η ενισχυμένη συνεργασία θεωρείται ότι εγκρίθηκε.

• Το σχέδιο της Συνθήκης που υπέβαλλε η ΔΚΔ του 2007 εγκρίθηκε από το άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας την 18/19.10.2007 και το τελικό κείμενο υπογράφηκε στη Λισσαβόνα από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων την 13.12.2007 (Συνθήκη της Λισσαβόνας). Η Συνθήκη θα ισχύσει μετά την έγκρισή της από τα κοινοβούλια όλων των κρατών μελών με εξαίρεση την Ιρλανδία όπου θα διεξαχθεί δημοψήφισμα. Η διαδικασία επικύρωσης αναμένεται να περατωθεί πριν από τις ευρωεκλογές του Ιουνίου 2009. Τα υπόλοιπα κύρια σημεία της Συνθήκης είναι τα εξής:

■ Διατάξεις για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση

• Σύμφωνα με το μηνιαίο δελτίο της ΕΚΤ μηνός Δεκεμβρίου 2007, η Συνθήκη της Λισσαβόνας δεν επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές αναφορικά με την ΟΝΕ. Η σταθερότητα των τιμών έχει περιληφθεί στους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη φράση «διαρκής ανάπτυξη της Ευρώπης η οποία βασίζεται στην ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη και στη σταθερότητα των τιμών». Επιπρόσθετα, αναφέρεται σαν σκοπός της Ε.Ε «η οικονομική και νομισματική ένωση της οποίας νόμισμα είναι το ευρώ».

• Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποκτά το νομικό καθεστώς του ιδρύματος της Ε.Ε που διαθέτει **νομική προσωπικότητα**.

• Ο όρος «**Ευρωσύστημα**» (**Eurosystem**) εισάγεται επίσημα στα κείμενα των συνθηκών.

• Ο διορισμός των μελών του Εκτελεστικού Συμβουλίου (Executive Board) της ΕΚΤ γίνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία.

• Αναγνωρίζεται επίσημα από τη Συνθήκη ο όρος «**Ευρωομάδα**» (**Eurogroup**) που είναι η άτυπη σύνθεση του ECOFIN στο οποίο μετέχουν μόνο οι υπουργοί Οικονομίας και

Οικονομικών της Ε.Ε οι χώρες των οποίων έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Η θητεία του Προέδρου του Eurogroup είναι δύομισι ετών.

- Ο ρόλος των κρατών μελών της Ε.Ε που μετέχουν στη ζώνη του ευρώ ενισχύεται. Με ειδική πλειοψηφία μπορούν να αποφασίσουν να ενισχύσουν το συντονισμό και την εποπτεία της δημοσιονομικής τους πειθαρχίας και να θεσπίσουν ειδικές κατευθυντήριες αρχές οικονομικής πολιτικής για τα μέλη της ζώνης του ευρώ. Όταν η Συνθήκη τεθεί σε ισχύ, οι αποφάσεις μη συμμόρφωσης των χωρών της ζώνης του ευρώ με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (excessive deficit procedure) και οι γενικές κατευθυντήριες αρχές οικονομικής πολιτικής (broad economic policy guidelines) θα λαμβάνονται μόνο από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και χωρίς τη συμμετοχή του κρινόμενου μέλους.

- Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ θα εκδίδουν Σύσταση (Recommendation) για την υιοθέτηση ή όχι από ένα κράτος της Ε.Ε του ευρώ η οποία θα αποτελεί μη δεσμευτική εισήγηση προς το ECOFIN.

- Το Συμβούλιο ECOFIN, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με σκοπό να επιτύχει συναίνεση συμβατή με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να συνάπτει τυπικές συμφωνίες για σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ έναντι νομισμάτων τρίτων κρατών. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

■ Διατάξεις για τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων

- Όσες αρμοδιότητες δεν απονέμονται με τη Συνθήκη στην Ένωση ανήκουν στα κράτη μέλη. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Σύμφωνα με την **αρχή της δοτής αρμοδιότητας (principle of conferral)**, η Ένωση ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη με τις Συνθήκες για την επίτευξη των στόχων που οι Συνθήκες αυτές ορίζουν. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση με τις Συνθήκες ανήκει στα κράτη μέλη. Σύμφωνα με την **αρχή της επικουρικότητας (principle of subsidiarity)**, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης. Σύμφωνα με την **αρχή της αναλογικότητας (principle of proportionality)**, το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών.

- Η Ένωση έχει **αποκλειστική αρμοδιότητα** στους ακόλουθους τομείς: **α)** τελωνειακή ένωση **β)** θέσπιση των κανόνων ανταγωνισμού που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς **γ)** νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ **δ)** διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής **ε)** κοινή εμπορική πολιτική **ζ)** η Ένωση έχει επίσης αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης ή είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την εσωτερική της αρμοδιότητα, ή κατά το μέτρο που ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.

- Οι **συντρέχουσες αρμοδιότητες της Ένωσης και των κρατών μελών** αφορούν τους εξής κύριους τομείς: **α)** την εσωτερική αγορά **β)** την κοινωνική πολιτική, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη **γ)** την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή **δ)** τη γεωργία και την αλιεία, με την εξαίρεση της διατήρησης των βιολογικών πόρων της θάλασσας **ε)** το περιβάλλον **στ)** την προστασία των καταναλωτών **ζ)** τις μεταφορές **η)** τα διευρωπαϊκά δίκτυα **θ)** την ενέργεια **ι)** τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης **ια)** τις κοινές προκλήσεις για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας, για τις πτυχές που καθορίζονται στην παρούσα Συνθήκη.

- Στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης, του διαστήματος, της αναπτυξιακής συνεργασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων, χωρίς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής να έχει ως αποτέλεσμα να κωλύει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών.

- Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές στο πλαίσιο της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, το Συμβούλιο θεσπίζει μέτρα, ιδίως τους γενικούς προσανατολισμούς των πολιτικών αυτών. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Η Ένωση θεσπίζει μέτρα για να διασφαλίζει τον συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης, ιδίως με τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών των πολιτικών αυτών. Η Ένωση μπορεί να λαμβάνει πρωτοβουλίες για να διασφαλίζει τον συντονισμό των κοινωνικών πολιτικών των κρατών μελών.

- Η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίξει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών. Οι εν λόγω τομείς δράσης είναι, στην ευρωπαϊκή τους διάσταση: α) η προστασία και η βελτίωση της ανθρώπινης υγείας β) η βιομηχανία γ) ο πολιτισμός δ) ο τουρισμός ε) η παιδεία, η επαγγελματική εκπαίδευση, η νεολαία και ο αθλητισμός στ) η πολιτική προστασία ζ) η διοικητική συνεργασία.

■ Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ελεγκτικό Συνέδριο.

- Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament)** δεν θα έχει περισσότερα από 751 μέλη μη συμπεριλαμβανομένου του προέδρου. Τα μέλη για κάθε κράτος ορίστηκαν από 6 – κατώτερος αριθμός – μέχρι 96 (ανώτατος αριθμός). Αποκτά νέες σημαντικές αρμοδιότητες όσον αφορά τη νομοθεσία και τον προϋπολογισμό της ΕΕ αλλά και τις διεθνείς συμφωνίες. Ειδικότερα, η **αυξημένη χρήση της διαδικασίας συναπόφασης (co-decision procedure)** κατά την άσκηση της πολιτικής διασφαλίζει την ισότιμη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με το Συμβούλιο, το οποίο εκπροσωπεί τα κράτη μέλη για το μεγαλύτερο μέρος της νομοθεσίας της ΕΕ.

- Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (European Council)** συνέρχεται τακτικά μια φορά το εξάμηνο και έκτακτα ή άτυπα όταν υπάρχει ανάγκη και απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών, καθώς και από τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Επιτροπής. Ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας συμμετέχει στις εργασίες του. Η Συνθήκη της Λισαβόνας καθιερώνει το αξίωμα του **Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (President of the European Council)**, ο οποίος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για θητεία δύομισι ετών άπαξ ανανεώσιμη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία όπου ορίζει ρητώς, άλλως αποφασίζει με συναίνεση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία και με τη συμφωνία του προέδρου της Επιτροπής, διορίζει τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

- Το **Συμβούλιο (Council)** απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος έχει την εξουσία να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους το οποίο εκπροσωπεί και να ασκεί το δικαίωμα ψήφου. Πλην των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Το Συμβούλιο συνεδριάζει υπό διάφορες συνθέσεις. Το **Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (General Affairs Council)** εξασφαλίζει τη συνοχή των εργασιών των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου. Προετοιμάζει τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και διασφαλίζει τη συνέχειά τους σε επαφή με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και την Επιτροπή. Το **Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (Foreign Affairs Council)** διαμορφώνει την εξωτερική δράση της Ένωσης σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και διασφαλίζει τη συνοχή της δράσης της Ένωσης. Η **Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων (Committee of Permanent Representatives)** των κυβερνήσεων των κρατών μελών είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο συνέρχεται δημοσίως όταν συσκέπτεται και ψηφίζει επί σχεδίου νομοθετικής πράξης. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε σύνοδος του Συμβουλίου διακρίνεται σε δύο σκέλη, αφιερωμένα αντίστοιχα στις εργασίες επί των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης και στις μη νομοθετικές δραστηριότητες. Η προεδρία των συνθέσεων του Συμβουλίου, πλην της σύνθεσης των Εξωτερικών Υποθέσεων, ασκείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στο Συμβούλιο βάσει συστήματος ισότιμης εναλλαγής.

- Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission)** προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης και αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον σκοπό αυτόν. Μεριμνά για την εφαρμογή των Συνθηκών καθώς και των μέτρων που θεσπίζονται βάσει αυτών από τα

θεσμικά όργανα. Επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτελεί τον προϋπολογισμό και διαχειρίζεται τα προγράμματα. Ασκεί συντονιστικά, εκτελεστικά και διαχειριστικά καθήκοντα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι Συνθήκες. Εξασφαλίζει την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, πλην της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και άλλων περιπτώσεων που προβλέπονται στις Συνθήκες. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για τον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της Ένωσης με στόχο την επίτευξη διοργανικών συμφωνιών. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, νομοθετική πράξη της Ένωσης μπορεί να εκδίδεται μόνο βάσει προτάσεως της Επιτροπής. Οι λοιπές πράξεις εκδίδονται βάσει προτάσεως της Επιτροπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στις Συνθήκες. Η θητεία της Επιτροπής είναι πενταετής. Η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της με πλήρη ανεξαρτησία.

■ Η Επιτροπή που διορίζεται μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας (2009) και της 31ης Οκτωβρίου 2014, απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ο οποίος είναι ένας εκ των αντιπροέδρων της.

■ Από 1ης Νοεμβρίου 2014, η Επιτροπή απαρτίζεται από αριθμό μελών ο οποίος, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον εν λόγω αριθμό. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών βάσει συστήματος αυστηρά ισότιμης εναλλαγής μεταξύ των κρατών μελών. Κάθε διαδοχική Επιτροπή συγκροτείται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει ικανοποιητικά το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών. Οι λεπτομέρειες του συστήματος αυτού θεσπίζονται ομόφωνα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

■ Η Επιτροπή, ως σώμα, ευθύνεται έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εγκρίνει πρόταση μομφής κατά της Επιτροπής. Εάν η πρόταση αυτή εγκριθεί, τα μέλη της Επιτροπής οφείλουν να παραιτηθούν συλλογικά από τα καθήκοντά τους και ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας οφείλει να παραιτηθεί από τα καθήκοντα που ασκεί εντός της Επιτροπής.

● Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Court of Justice of the European Union) περιλαμβάνει:

1) το Δικαστήριο (Court of Justice) που απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος και επικουρείται από 11 γενικούς εισαγγελεείς. Αποφαίνεται σύμφωνα με τις Συνθήκες: α) επί των προσφυγών που ασκούνται από κράτος μέλος, θεσμικό όργανο ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα β) προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ή επί του κύρους πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα γ) επί των λοιπών περιπτώσεων που προβλέπονται από τις Συνθήκες

2) το Γενικό Δικαστήριο (General Court) που απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος και ασκεί τις αρμοδιότητες του καταργούμενου Πρωτοδικείου

3) ειδικευμένα δικαστήρια (specialised courts). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να προβαίνουν στη σύσταση ειδικευμένων δικαστηρίων υπαγόμενων στο Γενικό Δικαστήριο, αρμόδιων να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελεείς του Δικαστηρίου και οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για έξι έτη. Οι απερχόμενοι δικαστές και γενικοί εισαγγελεείς μπορούν να διορίζονται εκ νέου.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ούτε όσον αφορά τις πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών. Δεν είναι αρμόδιο, επίσης, να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους, ούτε να αποφαίνεται για την άσκηση των ευθυνών που φέρουν

τα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.

- Η **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (European Central Bank)** και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, ΕΣΚΤ (European System of Central Banks, ESCB). Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα (Eurosystem) και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης. Το ΕΣΚΤ διευθύνεται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο κύριος στόχος του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του εν λόγω στόχου, υποστηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται στην Ένωση για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει νομική προσωπικότητα. Έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέψει την έκδοση του ευρώ. Είναι ανεξάρτητη κατά την άσκηση των εξουσιών της και τη διαχείριση των οικονομικών της. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών σέβονται την ανεξαρτησία αυτή. Στους τομείς που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της, ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για κάθε σχέδιο πράξης της Ένωσης, καθώς και για κάθε σχέδιο εθνικής κανονιστικής διάταξης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί επίσης να γνωμοδοτεί.

- Το **Ελεγκτικό Συνέδριο (Court of Auditors)** απαρτίζεται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διαβιβάζει την ετήσια έκθεσή του για ενημερωτικούς λόγους στα εθνικά κοινοβούλια ταυτόχρονα με τη διαβίβασή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

□ Νομοθετικές πράξεις

- Η **συνήθης νομοθετική διαδικασία (ordinary legislative procedure)** συνίσταται στην έκδοση κανονισμών, οδηγιών ή αποφάσεων από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής.

- Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες, η έκδοση κανονισμών, οδηγιών ή αποφάσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου, ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνιστά **ειδική νομοθετική διαδικασία (special legislative procedure)**.

- Οι νομικές πράξεις που εκδίδονται με νομοθετική διαδικασία αποτελούν νομοθετικές πράξεις. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, οι νομοθετικές πράξεις μπορούν να εκδίδονται μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή αίτημα του Δικαστηρίου ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

□ Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

- Η Ένωση ασκεί την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (**Common Foreign and Security Policy**) α) καθορίζοντας τους γενικούς της προσανατολισμούς β) εκδίδοντας αποφάσεις που καθορίζουν: i) τις δράσεις που αναλαμβάνει η Ένωση ii) τις θέσεις που λαμβάνει η Ένωση, iii) τους λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή των αποφάσεων των σημείων i) και ii) και γ) ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους. Προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και εάν αυτό επιβάλλεται από έκτακτες διεθνείς εξελίξεις, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συγκαλεί έκτακτη σύνοδο αυτού για τον καθορισμό των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών της πολιτικής της Ένωσης ως προς τις εξελίξεις αυτές.

- Το **Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (Foreign Affairs Council)** καταρτίζει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής βάσει των γενικών προσανατολισμών και στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

- Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας υλοποιείται από τον Ύπατο Εκπρόσωπο και από τα κράτη μέλη με τη χρησιμοποίηση των εθνικών μέσων και των μέσων της Ένωσης. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος εκπροσωπεί την Ένωση για ζητήματα που εμπíπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας. Διεξάγει τον πολιτικό διάλογο με τρίτους εξ ονόματος της Ένωσης και εκφράζει τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο ύπατος εκπρόσωπος επικουρείται από την **Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (European External**

Action Service) Η Υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά με τις διπλωματικές υπηρεσίες των κρατών μελών και απαρτίζεται από υπαλλήλους των αρμοδίων διευθύνσεων της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου και της Επιτροπής καθώς και αποσπασμένο προσωπικό των εθνικών διπλωματικών υπηρεσιών.

- Η **κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (common security and defense policy)** αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα. Σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος δεχθεί ένοπλη επίθεση στο έδαφός του, τα άλλα κράτη μέλη οφείλουν να του παράσχουν βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών μέσων και σε αποστολές εκτός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βασίζεται στα μέσα που παρέχουν τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Ένωσης, για την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες, προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους που καθόρισε το Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν προοδευτικά τις στρατιωτικές τους δυνατότητες.

- Ο **Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (European Defence Agency)** έχει ως αποστολή: α) να συμβάλλει στον καθορισμό των στόχων ως προς τις στρατιωτικές δυνατότητες των κρατών μελών και να αξιολογεί την τήρηση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις δυνατότητες β) να προωθεί την εναρμόνιση των επιχειρησιακών αναγκών και την καθιέρωση αποτελεσματικών και συμβατών μεθόδων προμηθειών γ) να υποβάλλει προτάσεις για πολυμερή σχέδια προς εκπλήρωση των στόχων από αποψη στρατιωτικών δυνατοτήτων και να εξασφαλίζει τον συντονισμό των προγραμμάτων που εκτελούν τα κράτη μέλη, καθώς και τη διαχείριση ειδικών προγραμμάτων συνεργασίας δ) να στηρίζει την έρευνα στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας, να συντονίζει και να σχεδιάζει κοινές ερευνητικές δραστηριότητες και μελέτες σχετικά με τεχνικές λύσεις ανταποκρινόμενες στις μελλοντικές επιχειρησιακές ανάγκες, ε) να συμβάλλει στον προσδιορισμό και, ενδεχομένως, να εφαρμόζει κάθε μέτρο που είναι πρόσφορο για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των στρατιωτικών δαπανών. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας είναι ανοιχτός σε κάθε κράτος μέλος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε αυτόν. Το Συμβούλιο εκδίδει, με ειδική πλειοψηφία, απόφαση καθορισμού του καταστατικού, της έδρας και των κανόνων λειτουργίας του Οργανισμού. Στην απόφαση αυτή λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός πραγματικής συμμετοχής στις δραστηριότητες του Οργανισμού. Συγκροτούνται ειδικές ομάδες στο εσωτερικό του Οργανισμού, απαρτιζόμενες από τα κράτη μέλη που εκτελούν κοινά σχέδια. Ο Οργανισμός εκτελεί τα καθήκοντά του σε συνεργασία με την Επιτροπή αναλόγως των αναγκών.

- **Μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (permanent structured cooperation):** τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλότερα κριτήρια στρατιωτικών δυνατοτήτων και έχουν αναλάβει δεσμευτικότερες υποχρεώσεις ενόψει των πλέον απαιτητικών αποστολών, θεσμοθετούν στο πλαίσιο της Ένωσης μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία. Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία γνωστοποιούν την πρόθεσή τους στο Συμβούλιο και στον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Εντός τριών μηνών από τη γνωστοποίηση αυτή, το Συμβούλιο εκδίδει απόφαση για την καθιέρωση της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας και για την κατάρτιση του καταλόγου των συμμετεχόντων κρατών μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με τον ύπατο εκπρόσωπο. Το κράτος μέλος που θα θελήσει, σε μεταγενέστερο στάδιο, να συμμετάσχει στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και στον ύπατο εκπρόσωπο. Το Συμβούλιο εκδίδει απόφαση η οποία επιβεβαιώνει τη συμμετοχή του συγκεκριμένου κράτους μέλους, το οποίο πληροί τα κριτήρια και αναλαμβάνει τις δεσμεύσεις του. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία μετά από διαβούλευση με τον ύπατο εκπρόσωπο και στη ψηφοφορία λαμβάνουν μέρος μόνο τα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

 Κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική (Common agriculture and fisheries policy)

Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινή γεωργική και αλιευτική πολιτική. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, ορίζουν την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών καθώς και τις άλλες διατάξεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής και αλιευτικής πολιτικής. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει μέτρα σχετικά με τον καθορισμό των τιμών, των εισφορών, των ενισχύσεων και των ποσοτικών περιορισμών, καθώς και σχετικά με τον καθορισμό και την κατανομή των αλιευτικών δυνατοτήτων.

■ Ρήτρα αλληλεγγύης (Solidarity Clause)

Η Ένωση και τα κράτη μέλη της ενεργούν από κοινού, με πνεύμα αλληλεγγύης, εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών μέσων που θέτουν στη διάθεσή της τα κράτη μέλη, για: α) την πρόληψη τρομοκρατικής απειλής στο έδαφος των κρατών μελών, την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση, την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης β) την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση φυσικής ή ανθρωπογενούς καταστροφής. Σε περίπτωση που κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή, τα υπόλοιπα κράτη μέλη του παρέχουν βοήθεια κατόπιν αιτήματος των πολιτικών του αρχών. Προς τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη συντονίζονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

- Οι αποφάσεις για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας λαμβάνονται ομόφωνα εκτός των προβλεπόμενων στη Συνθήκη εξαιρέσεων. Το Ε.Σ μπορεί να εκδώσει ομόφωνα απόφαση που ορίζει ότι το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία και σε άλλες περιπτώσεις.

■ Μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων και των πολιτών

• Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων ενισχύεται περισσότερο απ' ό,τι είχε συμφωνηθεί στη ΔΚΔ του 2004. Η διορία που δίνεται στα εθνικά κοινοβούλια για να εξετάζουν τα σχέδια νομοθετικών κειμένων και να εκδίδουν αιτιολογημένη γνώμη εάν αυτά σέβονται ή όχι την αρχή της επικουρικότητας παρατείνεται από 6 σε 8 εβδομάδες. Θα λειτουργεί ενισχυμένος μηχανισμός ελέγχου της επικουρικότητας δηλαδή τα εθνικά κοινοβούλια θα μπορούν να λειτουργούν ως "θεματοφύλακες" της αρχής της επικουρικότητας. Εάν ένα σχέδιο νομοθετικής πράξης αμφισβητείται από την απλή πλειοψηφία των ψήφων που ορίζεται ν' αντιστοιχούν στα εθνικά κοινοβούλια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα το επανεξετάζει και θα αποφασίζει είτε να το διατηρήσει ή να το τροποποιήσει ή να το αποσύρει. Πριν από την ολοκλήρωση της πρώτης ανάγνωσης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξετάζουν τη συμβατότητα της νομοθετικής πρότασης με την αρχή της επικουρικότητας λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τους λόγους που πρόβαλε η πλειοψηφία των εθνικών κοινοβουλίων καθώς και την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής. Εάν με πλειοψηφία του 55% των μελών του Συμβουλίου ή με πλειοψηφία των ψηφισάντων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ο νομοθέτης κρίνει ότι η πρόταση είναι ασύμβατη με την αρχή της επικουρικότητας, η πρόταση δεν λαμβάνεται περαιτέρω υπόψη. Τα εθνικά κοινοβούλια έχουν περισσότερες ευκαιρίες να συμμετέχουν στις εργασίες της ΕΕ, κυρίως χάρη σε έναν νέο μηχανισμό που θα διασφαλίζει ότι η Ένωση ενεργεί μόνον στις περιπτώσεις που μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα). Σε συνδυασμό με τον ενισχυμένο ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το γεγονός αυτό θα προωθήσει τη δημοκρατία και τη νομιμότητα κατά τη λειτουργία της Ένωσης.

- Ισχυρότερη φωνή των πολιτών: χάρη στην **Πρωτοβουλία των Ευρωπαίων Πολιτών (European Citizens' Initiative)**, εφόσον συγκεντρωθούν τουλάχιστον ένα εκατομμύριο υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να λαμβάνουν την πρωτοβουλία να καλούν την Επιτροπή να υποβάλει νέες προτάσεις πολιτικής. Οι λεπτομέρειες της διαδικασίας αυτής θα καθοριστούν με τις σχετικές νομοθετικές πράξεις.

■ Η Κοινωνική ρήτρα (Social clause)

Η Συνθήκη της Λισαβόνας περιέχει μια κοινωνική ρήτρα σύμφωνα με την οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα κοινωνικά θέματα δηλαδή επιδίωξη υψηλού ποσοστού απασχόλησης, κατάλληλη κοινωνική προστασία, καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού κ.λπ. κατά τη χάραξη και εφαρμογή κάθε πολιτικής. Αναγνωρίζει, επίσης, τα θεμελιώδη δικαιώματα,

δεδομένου ότι περιλαμβάνει μια νομικά δεσμευτική αναφορά στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Το κεφάλαιο που είναι αφιερωμένο στην αλληλεγγύη απαριθμεί τα δικαιώματα και τις αρχές που συνδέονται άμεσα με τον κοινωνικό τομέα, όπως το δικαίωμα πληροφόρησης και διαβούλευσης εντός των επιχειρήσεων, το δικαίωμα διαπραγμάτευσης των συλλογικών συμβάσεων καθώς και συλλογικής δράσης, το δικαίωμα δωρεάν πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας καθώς και προστασίας έναντι αδικαιολόγητων απολύσεων, το δικαίωμα κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας.

Trigger point = σημείο ενεργοποίησης. Στη διαδικασία παροχής ρευστότητας είναι το προκαθορισμένο επίπεδο της αξίας της χορηγηθείσας ρευστότητας στο οποίο ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (margin call). Στην πληροφορική, trigger σημαίνει το γεγονός που ενεργοποιεί τη διαδικασία διαχείρισης των κινδύνων όπως είναι η εισαγωγή ενός νέου χρηματοπιστωτικού μέσου ή γενικά λειτουργικότητας, η αλλαγή ή βελτίωση μιας υπάρχουσας εφαρμογής, η αναβάθμιση των συστημάτων hardware και software, ένα έκτακτο συμβάν ή μία απειλή για το σύστημα.

Triple bottom = τριπλός πυθμένας. Όρος της τεχνικής ανάλυσης που χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα γράφημα στο οποίο η τιμή ενός ομολόγου έκανε τρία κατά προσέγγιση ίσα χαμηλά δηλαδή έπεσε στο χαμηλότερο σημείο της περιόδου τρεις φορές.

Triple play = τριπλή παροχή υπηρεσιών μέσω ευρυζωνικών δικτύων που επιτρέπει μέσω μιας μόνο σύνδεσης (κύρια ADSL) πάνω σε μια τηλεφωνική γραμμή και χωρίς την πληρωμή πάγιων τηλεφωνικών τελών την ταχύτατη προσφορά υπηρεσιών. Αρχικά, το πακέτο περιελάμβανε δύο υπηρεσίες (Double play) δηλαδή σταθερή τηλεφωνία και σύνδεση με το γρήγορο Internet. Στο triple play παρέχονται οι εξής τρεις υπηρεσίες:

- 1) σταθερή τηλεφωνία
- 2) γρήγορο Internet και
- 3) βίντεο – ψηφιακή τηλεόραση.

Μια πιο εξελιγμένη μορφή τεχνολογίας προσφέρει ειδικά για την τηλεφωνία, μέσω ευρυζωνικών δικτύων, ταυτόχρονα υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας δηλαδή ουσιαστικά το κινητό τηλέφωνο λειτουργεί σαν σταθερό μέσα στο γραφείο ή στο σπίτι και με τον τρόπο αυτό οι κλήσεις του απολαμβάνουν μικρότερης χρέωσης.

Trust = παρακαταθήκη. Ένα πρόσωπο (the settlor or grantor) που διαχειρίζεται την περιουσία τρίτων προσώπων, μεταφέρει το νόμιμο τίτλο ενός περιουσιακού στοιχείου (the principle or corpus) ιδιοκτησίας του δικαιούχου (the beneficiary) στον θεματοφύλακα (the trustee). Ο θεματοφύλακας φυλάσσει ή και διαχειρίζεται το περιουσιακό στοιχείο και ενεργεί στα πλαίσια των οδηγιών που παρέχει ο δικαιούχος ή κατ' εντολή αυτού ο διαχειριστής (settlor). Στην έννομη σχέση της παρακαταθήκης (trust) ενίοτε, αλλά όχι απαραίτητα, παρεμβάλλεται και άλλο πρόσωπο, ο καλούμενος προστάτης της παρακαταθήκης (the trust protector) ο οποίος εποπτεύει τη διαδικασία φύλαξης και διαχείρισης του περιουσιακού στοιχείου. Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο (άρθρο 822 και επόμενα του Αστικού Κώδικα), με τη σύμβαση της παρακαταθήκης ο θεματοφύλακας παραλαμβάνει από άλλον κινητό πράγμα για να το φυλάει με την υποχρέωση να το αποδώσει όταν του ζητηθεί. Ο θεματοφύλακας δεν έχει δικαίωμα να μεταχειρίζεται (διαχειρίζεται) το πράγμα χωρίς την άδεια του παρακαταθέτη. Ο θεματοφύλακας οφείλει να καταβάλλει την επιμέλεια που καταβάλλει στις δικές του υποθέσεις. Αν όμως οφείλεται αμοιβή για τη φύλαξη, ευθύνεται για κάθε πταίσμα.

Turnover = κύκλος εργασιών, τζίρος. Για μια εταιρία είναι το ποσοστό των ετήσιων πωλήσεων προς την καθαρή αξία της περιουσίας που αντιπροσωπεύει το μέγεθος κατά το οποίο η εταιρία μπορεί να επεκταθεί χωρίς εξωτερική χρηματοδότηση. Στη χρηματοοικονομική είναι ο αριθμός των κύκλων αντικατάστασης ενός δεδομένου περιουσιακού στοιχείου κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής περιόδου και συνήθως ενός έτους. Για τα αμοιβαία κεφάλαια είναι η μέτρηση της εμπορικής δραστηριότητας του προηγούμενου έτους που εκφράζεται σαν ποσοστό του μέσου όρου των συνολικών περιουσιακών στοιχείων του κεφαλαίου. Ένα turnover ratio 20% σημαίνει ότι η αξία των συναλλαγών είναι το ένα πέμπτο των κεφαλαίων του mutual fund.

Twin shares = δίδυμες μετοχές. Μετοχές δύο ανεξάρτητων νομικά επιχειρήσεων, των οποίων οι μέτοχοι είναι οι ίδιοι και για τη μία επιχείρηση και για την άλλη και οι οποίοι συνδέονται σαν αποτέλεσμα ενός νομικού γεγονότος όπως μιας συγχώνευσης.